COUNTRY PROGRAMME DOCUMENT 2016 – 2019

AFGHANISTAN

United Nations Human Settlements Programme
Regional Office for Asia and the Pacific

UN-HABITAT

Excerpts from this publication may be reproduced without authorisation, on condition that the source is indicated.

© United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat), 2016.

HS Number: HS/040/16E

ISBN Number (Series): 978-92-1-132030-5

ISBN Number (Volume): 978-92-1-132709-0

United Nations Human Settlements Programme publications can be obtained from UN-Habitat Regional and Information Offices or directly from:

P.O.Box 30030, GPO 00100
Nairobi, Kenya

Fax: + (254 20) 762 4266/7

E-mail: UN-Habitat@UN-Habitat.org

Website: http://www.UN-Habitat.org

Regional Office for Asia and the Pacific

ACROS Fukuoka Building, 8th Floor

1-1-1 Tenjin, Chuo-ku

Fukuoka 810-0001

Japan

Web: www.fukuoka.unhabitat.org

E-mail : habitat.fukuoka@unhabitat.org

Tel : (81-92)724-7121/23

UN-Habitat Country Office for Afghanistan

info@unhabitat-afg.org

www.unhabitat.org/afghanistan

TABLE OF CONTENTS

TABLE OF CONTENTS 1
FOREWORD 2
EXECUTIVE SUMMARY 3
SITUATION ANALYSIS 4
National context 4
National development goals and priorities 4
Human settlements context 6
LESSONS LEARNED FROM UN-HABITAT'S ACTIVITIES IN AFGHANISTAN 9
UNHABITAT'S STRATEGIC DIRECTION IN AFGHANISTAN 2016-2019 9
Vision and mission 9
Focus areas 2016-2019 10
Focus area 1: Planned and well-governed settlements 10
Focus area 2: Inclusive settlements 10
Focus area 3: Prosperous settlements 11
STRATEGY 16
Implementation strategy and partnerships 16
Human resources and organizational structure 17
Financial resources and mobilization strategy 17
UN-Habitat's core values 18
Risk management 18
Monitoring and evaluation framework 18
ACRONYMS 19
BIBILIOGRAPHY 20

FOREWORDS

REGIONAL DIRECTOR

Aligning the normative and operational capacities of UN-Habitat is the underlying purpose for the strategic plan covering the period 2016–2019 and for the work programme for 2014–2015 that was approved at the Twenty-Fourth Governing Council of UN-Habitat in April 2013. The strategic plan promotes the alignment of the United Nations Common Country Assessments with the United Nations Development Assistance Frameworks (UNDAF) and serves as a blueprint for all UN-Habitat programming in Afghanistan for the next four years, in partnership with our line ministries.

An important dimension of the UN-Habitat Country Programme Document for Afghanistan is to articulate and address emerging urban challenges facing one of the world's poorest countries that has seen decades of conflict and political instability. The UN-Habitat Country Programme Document for Afghanistan identifies national urban development goals and priorities including shelter, urban governance, and access to basic services. Important cross-cutting issues such as the environment, gender and disaster risk reduction have also been addressed.

The UN-Habitat Country Programme Document for Afghanistan focuses on UN-Habitat's proposed country programming and includes strategies that will be adopted over the course of the next four years. It serves as a work plan and reference tool to improve the implementation and coordination of all human settlements activities across Afghanistan. It also promotes the involvement and ownership by government and local actors in sustainable urban development strategies by building on the Afghanistan National Development Strategy, National Priority Programs and UNDAF.

I wish to express my gratitude to the Government of Afghanistan for their guidance and advice in the preparation of this key document. In addition I wish to thank the many donors and partners who have demonstrated their faith in the people of Afghanistan by contributing to UN-Habitat's efforts to provide for a better urban future for all.

Yoshinobu Fukasawa

Director, Regional Office for Asia and the Pacific

United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat)

EXECUTIVE SUMMARY

Urbanisation is changing the face of Afghanistan. Unprecedented rates of growth in the nation's cities present a major development challenge in a country whose population has until recently been predominantly rural. In addition to the physical impact of decades of conflict and under-investment in towns and cities, the institutions responsible for managing urban development struggle to keep pace with the changes that are taking place. While urbanization offers new opportunities for social and economic development, meeting the expectations of an expanding and increasingly young urban population for a secure and healthy living and working environment will require innovative approaches, sound planning and increased levels of support from the international community.

This document sets out the strategic direction of UN-Habitat's engagement in Afghanistan for the period 2016-19. Aligned with the national development goals and priorities of the Government of the Islamic Republic of Afghanistan, the Country Programme Document draws on lessons learned from UN-Habitat's experience working hand-in-hand with communities across the nation over the past 22 years and on our understanding of the ongoing process of transformation in human settlements across the country.

In the context of its global mission to 'promote socially and environmentally sustainable human settlements development and the achievement of adequate shelter for all', and guided by the recently-approved Sustainable Development Goals (SDGs) (especially Goal 11), UN-Habitat's programme in Afghanistan aims to 'transform lives by enhancing access to urban land, housing and services, while making systems and institutions responsive to the views and needs of all Afghans'. In order to realize our vision of prosperous and healthy settlements whose residents can live in security and harmony, while contributing to development, the focus of UN-Habitat's work over the coming four years will be on three key thematic areas:

- **Planned and Well-Governed Settlements** to enhance the government's capacity to guide the development of human settlements in a participatory, equitable and accountable manner while ensuring access to basic services;
- **Inclusive Settlements** to improve access to affordable land and housing, services and infrastructure for all residents of human settlements; and
- **Prosperous Settlements** to contribute to towns and cities being hubs of economic activity that generate sustainable employment and enable residents particularly the young to acquire productive skills.

SITUATION ANALYSIS

NATIONAL CONTEXT

Afghanistan is a landlocked, mountainous state situated between central and south Asia with an estimated population of 30 million and a land area of 653,000 square kilometres. The geography of the country has profoundly influenced its history and development, with patterns of settlement largely reflecting established land trade routes. The central highlands effectively divide the country into two geographic zones; a southwestern plateau and a fertile northern plain. Distinct ethnic and socio-political characteristics have emerged in these zones, where communities have asserted a degree of autonomy from central authority.

Since late 2001, when international military intervention removed the Taliban administration, Afghanistan has experienced a period of political transition. A Transitional Administration was formed in 2002 under provisions agreed at the landmark Bonn Conference and endorsed by United Nations Security Council Resolution 1385 (UNSCR 1325). In June 2002 an Emergency Loya Jirga (an assembly of representatives from across Afghanistan) endorsed the transitional process, under which a constitution was drafted and presented in December 2003 to a Constitutional Loya Jirga. Presidential elections were held in October 2004, with elections for the National Assembly and provincial councils in September 2005. The second Presidential elections were held in 2009, with National Assembly and provincial council elections taking place in 2010. A third presidential election took place in April 2014, with a second round run-off in June 2014, and with a National Unity Government (NUG) formed in September 2014.

The political transition in Afghanistan has taken place in a context of demographic change that has wide-ranging implications for the development of the country. With natural population growth at between 2.2% and 2.6% annually, nearly half (47%) are under 15 years of age, and 67% of all Afghans under 25 years of age.

Since the fall of the Taliban regime in 2002, 5.7 million refugees have returned to Afghanistan, and in many cases the skills or education they acquired abroad has facilitated their integration. Similar to the predicament of the growing numbers of internally displaced people, most of those who resettle in urban areas face intense competition for jobs, housing, access to basic services and infrastructure. They represent the vanguard of the urban poor, whose needs present urban planners and government authorities an immense challenge.

Since 2014 Afghanistan has faced considerable challenges largely as a result of the drawdown of international assistance. The economy, which grew at an average GDP growth rate of between 7% and 9% per annum since 2004 has contracted, with growth rates for 2014 and projections for 2015 at 2.0% and 2.5% respectively. Unemployment, under-employment and food insecurity have increased and the security situation has deteriorated, particularly in urban areas, which are adding to the fragility of Afghanistan's reconstruction efforts.

NATIONAL DEVELOPMENT GOALS AND PRIORITIES

Since 2002 Afghanistan has been the focus of the largest aid effort in modern history, with pledges of civilian assistance by mid-2012 amounting to over USD60 billion.[1] External aid during 2011 was equivalent to the country's entire GDP.[2] Initially the bulk of aid was delivered through contractors or NGOs, but efforts have been made of late to ensure that it is 'on-budget' and delivered through line ministries and local authorities, so as to strengthen official capacity and ensure that government leads the process of development.

Twelve major international conferences between 2001 and 2012 provided a platform for the Afghan government and its international partners to discuss national development priorities. Donors progressively aligned their investments with the Government's 22 National Priority Programmes,[3] which emerged from the 2008 Afghan National Development Strategy (ANDS). In the 2012 Tokyo Mutual Accountability Framework (TMAF) donors identified a number of benchmarks[4] against which further pledges would be made. The need for strengthened local governance was one of the issues identified in a review of progress against these carried out in July 2013.

It is widely acknowledged that an effective and accountable Afghan government at central as well as at sub-national levels will be as crucial to the nation's stability as any of the military gains achieved over the past decade with international support. There have been significant development gains since 2002 in health (60% of the population now has access to primary health care and essential hospital services), education (2.7 million girls are currently enrolled in schools), rural livelihoods, irrigation and microfinance along with improvements in public

1. The flow of external aid peaked in 2011, when $16 billion was reportedly disbursed. 28% of this was disbursed on governance, 18% on infrastructure, 17% on agriculture and rural development and 11% on health.
2. The Economist, July 2012.
3. Donors committed then to align 80% of spending with the NPPs and ensure that 50% of funds are on-budget.
4. Among these were the holding of credible, inclusive, and transparent elections, improved access to justice and respect for human rights, improved integrity of public financial management and the commercial banking, and enhancement of revenue systems and budget execution.

financial management. Launched in 2003, the flagship National Solidarity Programme (NSP) of the Ministry of Rural Rehabilitation and Development supports self-governance and development through Community Development Councils covering 361 districts in all 34 provinces of Afghanistan, where over 68,000 development projects have been financed.

The importance of effective and accountable sub-national governance (Provincial, Municipal, District and Village levels) in achieving development, peace and security is reflected in key national development frameworks. Pillar 3: 'Economic and Social Development' of the Afghanistan National Development Strategy (ANDS) notes: "effective management of the rapid urbanization process will make a significant contribution to the recovery of the country. The ANDS strategic objective is to ensure increased access to improved services and affordable shelter, while promoting sustainable economic growth."[5]

Two National Priority Programmes (NPP) guide this HCPD: The National Programme for Local Governance (in the Governance Cluster) and the Urban Management and Support Programme (in the Infrastructure Development Cluster). These are closely aligned. The former deals with municipal service delivery and municipal governance, of which Independent Directorate of Local Governance (IDLG) is the lead Executing Agency; and the latter deals with urban infrastructure development and urban management more broadly.

The NPP on Local Governance notes the importance of Municipalities as a sub-national governance entity: "Municipal Administration requires special attention, not only because of the particularities of municipalities as a sub-national government entity, but also because of their growing significance in the context of Afghanistan, particularly the problems related to the booming urban population, the need for improved urban management, and to address the growth of the urban-rural divide."[6]

Despite gains made over the last decade, development in some areas and sectors remains hostage to local political dynamics that undermines the effectiveness of government institutions, some of which have capacity gaps that limit budget execution[7] and slow policy development. Moreover institutions at both the national and local levels remain prone to nepotism and corruption,[8] the burden of which falls disproportionately on the poor, who are most likely to suffer from the diversion of badly needed resources

5. GoIRA (2008) Afghanistan National Development Strategy, Executive Summary. ANDS Secretariat, Kabul.

6. GoIRA (2010) NPP Local Governance. p.64
7. Especially with a greater proportion of resources being on-budget. Afghanistan Economic Update, April 2013, World Bank.
8. An estimated $3.9 billion was paid in bribes in 2011.Corruption in Afghanistan: recent patterns and trends, UNODC 2012.

AFGHANISTAN

intended for development at the community level. As a result, there is growing public resentment at the manner in which a significant proportion of the extraordinary levels of investment made by the international community since 2002 have largely been 'captured' by a privileged urban elite, who have exploited weak institutions and poor governance mechanisms for their own personal benefit.

Despite the levels of external assistance made available in recent years, 36% of Afghans continue to live in poverty[9] and, at USD528,[10] have one of the world's lowest average per capita incomes. Afghanistan is ranked 175th among all nations on the UNDP Human Development Index.[11] A series of bumper harvests and generous levels of international spending on public services have buoyed economic growth, but the prospects for the future are uncertain at best.[12] Foreign direct investment represented an estimated 2% of the nation's GDP in 2012, indicating a lack of business confidence, reflected in the recent renegotiation of concessions under the Resource Corridor Initiative which foresees exploitation of the nation's very considerable oil, gas and mineral resources.

The Afghan government elected in 2014 has listed urban development as one of the key priorities in its Reform Programme "Realising Self-Reliance: Reform and Renewed Partnership" of 20th November 2014. Improving government efficiency and effectiveness calls for making:

"Cities are the economic drivers for development. In order to do so we need to improve living conditions and service delivery in urban centers. Urbanization will need to be managed by reducing disparity between rural and urban areas and thereby controlling rural-to-urban migration. The government plans to appoint mayors based on merit and a public consultation process. The government will prioritize municipal development by advancing revenue improvement plans in Afghan cities. Establishing metropolitan development authorities and establishing metropolitan development funds will allow for coordinated development planning and professionalized management."

The programme however also acknowledges limitations to the ongoing urbanisation: "With an estimated 5 million refugees abroad, and about one million internally displaced people, the issue of their well-being requires a comprehensive approach. Afghanistan cannot absorb large numbers of returnees into cities that already cannot provide adequate services and are experiencing economic contraction." An important aspect of reducing disparity between rural and urban areas is the strengthening of citizen-based governance:

"Afghanistan's underserved poor need to achieve a basic level of economic services in order to participate productively in the arenas of economic growth. To help poor communities reach a minimum level of services, we will develop a Citizens Charter that will set a threshold of core services to be provided to all communities. The government will formalize Community Development Councils as village councils through a new law, which will become the mechanism for line agencies to plan and manage local level service delivery. The government will continue to help make Community Development Councils inclusive and representative bodies."

The Government is currently embarking on a revision of the National Priority Programme (NPP). One of the first four to be developed is the NPP on Urban Development (U-NPP). Urban Working Group has been established under the leadership of MUDA, with IDLG/DMM, Kabul Municipality, ARAZI, AUWSSC, Deh Sabz (Kabul New City), among others. UN-Habitat is acting as the technical secretariat and supporting these institutions. The draft overall framework for the U-NPP has three pillars:

1. Strengthening urban governance and institutions;
2. Ensuring adequate housing for all;
3. Harnessing the urban economy.

HUMAN SETTLEMENT CONTEXT

Over the past decade Afghanistan has witnessed almost a doubling of its urban population, which has profound consequences for the country's development.[13] On the one hand urbanization offers opportunities for social development and economic growth; on the other hand meeting the expectations of a growing and increasingly young urban population for a secure and healthy environment in which to live and work presents daunting challenges for decision makers. Among these challenges is that of demography: The eight million or more Afghans who now live in the nation's towns and cities[14] will, allowing for natural population growth and rural-urban migration,[15] be joined by more than 320,000 additional people annually for the coming decade.[16]

9. With a 29% poverty rate in urban areas. National Risk & Vulnerability Assessment, CSO/World Bank 2007/8.
10. ibid World Bank 2013.
11. UNDP Afghanistan Human Development Report 2011.
12. From 14.4% in 2012, growth is projected to slow to 3.1% in 2013. South Asia Economic Focus, World Bank 2013.

13. GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul.
14. GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul.
15. At 4.6%, one of the highest rates of urban population growth in Asia. World Bank 2011.
16. Of whom 165,000 are due to natural population growth, UN-Habitat 2012.

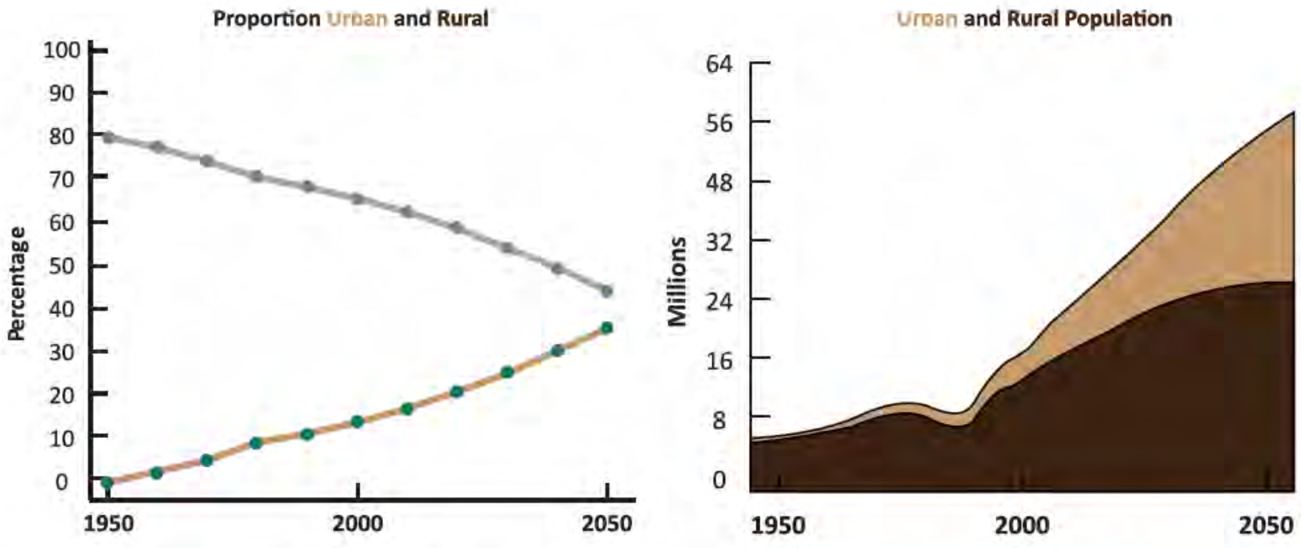

Figure 1: Urbanization trends in Afghanistan

The nation's capital city of Kabul is estimated to have a current population of approximately three million,[17] approximately 40% of the total urban population in the 34 Provincial Capitals. The 'Regional Hub' cities all have populations of approximately 300,000 and higher: Herat at 673,425; Mazar-i-Sharif at 582,113; Kandahar at 464,265; and Jalalabad at 296,895. Together these five largest cities account for approximately 69% of the total estimated urban population in the 34 provincial capitals.

The 'Trading and Transit Hubs' have populations between 119,000 and 231,000, of which, notable large cities include Lashkar Gah: 230,318; Kunduz: 224,078; and Pul-i-Khumri: 184,395. The 'Provincial Centres' have smaller populations, for example: Khost: 88,403; Charikar: 80,033; Bamyan: 33,263; and Farah: 39,743. The smallest cities or 'Urban Villages' include: Nili: 14,955; Pul-i-Alam: 19,095; and Paroon 1,373 (Figure 1).[18]

Many of the challenges now facing Afghan towns and cities have their origins in the past. During the 1980s a distorted form of growth took place in what were heavily-subsidized enclaves for those displaced by what was largely a rural conflict. At times the conflict caused loss of life and damage to urban centres,[19] while institutions were weakened as educated and professional Afghans fled the country.[20]

Since 2002 a significant proportion of Afghan returnees have settled in urban centres, which have also experienced considerable rural-urban migration, driven by a desire for improved security, a better quality of life and an opportunity to earn a livelihood. As the international presence is drawn down, however, there are likely to be even fewer job opportunities[21] and reduced investment in public services and infrastructure, such that the potential opportunities of urban life may elude many, particularly the poor.

With one in three urban households in Afghanistan living in poverty[22] after a decade of massive international assistance, urbanization is clearly failing to deliver sustainable outcomes,[23] with significant economic and physical disparities in most cities.

This is most apparent in the stark contrast between 'securitized' central zones (which tend to attract the bulk of private speculative investment, including gated enclaves)[24] and the sprawl of low-rise suburbs that now surround all urban centres. While the bulk of recent urban development is 'informal',[25] the cumulative value of small-scale investments in housing and commercial property is significant.[26] Despite the outward signs of prosperity in some areas, there exists a growing urban 'underclass' living in overcrowded conditions in rented property with only rudimentary services[27] and limited access to infrastructure or public facilities, relying on casual wage labour[28] for what is, at best, a subsistence livelihood.

In a country whose population has been

17. The Central Statistics Office (2013) estimates Kabul city's population to be 3.4 million, while the JICA-funded Master Plan (2010) suggests 4.5 million inhabitants.
18. GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul.
19. Herat in 1978 and Kabul in 1993/4 for example.
20. Returnee numbers were high between 2002-6 but have since declined, Global Report for Afghanistan, 2010.

21. Nearly 2 million urban residents are currently without work. NRVA 2007/8.
22. NRVA 2007/8.
23. 93 % of urban households live 'in conditions of physical and environmental deprivation'. NRVA/WB 2010.
24. More than 200 illegal 'townships' exist in Mazar, Herat, Jalalabad, Parwan and Ghazni.Arazi 2011.
25. Development that does not conform to an urban master-plan is officially deemed 'informal'.
26. Estimated in a 2005 study of informal housing in Kabul to represent a value of some $2.5 billion. World Bank 2005.
27.40% of urban households do not have access to safe water and 70% have no access to a sanitary toilet. UNDP 2012.
28. 44 % of urban households report wage labour as a major income source. NRVA/WB 2010

predominantly rural, the notion that every second Afghan might live in an urban centre as early as 2050[29] illustrates the nature of the transformation that is under way (Figure 1) page 6.

Figure 2: National spatial structure of the 34 Provincial Capitals

29. *World Urbanization Prospects. UNDESA 2011.*

LESSONS LEARNED FROM UN-HABITAT'S ACTIVITIES IN AFGHANISTAN

UN-Habitat has been involved in a broad range of activities across Afghanistan over more than two decades, through periods of relative calm and intense conflict. A national resettlement programme initiated in 1990 evolved into an Urban Reconstruction Programme in 1994, in the context of which community-based approaches to recovery were explored, including the formation of Community Forums. Assimilated into a national multi-agency PEACE Initiative during the Taliban administration, these Forums evolved in to the Community Development Councils that remain the backbone of the National Solidarity Programme and urban development interventions today.

In addition to direct implementation of community-based urban and rural rehabilitation and development initiatives, the enhancement of professional and technical skills, and the delivery of humanitarian relief, UN-Habitat has supported government counterparts with technical assistance in policy, planning and urban management, the provision or upgrading of services and infrastructure and the reintegration of returnees.

The diversity of UN-Habitat's experience across Afghanistan reflects one of the key lessons learned over the past two decades: the importance of operating at multiple levels from central-level authorities, provincial authorities, municipalities, to communities and households, in order to address a complex in a holistic and organic manner an array of issues which are rarely static. Core to our work, whether contributing to the development of policy or delivering services, has been the importance of participation, as embodied in UN-Habitat's "people's process" that draws on the ideas and reflects the interests of key stakeholders.[30] The effectiveness of this approach has been highlighted in evaluations of UN-Habitat's work, which also acknowledge the value of 'community contracting' in making use of the human and material resources that exist within communities to optimize the impact of external investments.

By remaining attentive and ensuring that we are accessible – UN-Habitat has a presence in 11 provinces of the country, including five major cities - the country team has consistently managed to keep a 'finger on the pulse' of the nation, and thereby direct resources to critical needs or processes. This is possible due to the central role played by experienced Afghan staff who are often from the areas in which the projects they manage are implemented, and are best placed to assess the situation on the ground, including possible security risks. This 'light footprint' has proved to be an effective strategy that will continue to characterize UN-Habitat's operations in the future, combined with increased focus on strengthening national and sub-national institutions.

30. UN-Habitat (2014) *Urban Solidarity.* Discussion Paper #2, December 2014. http://unhabitat.org/urban-solidarity-community-led-neighbourhood-upgrading-by-people-for-people/

UN-HABITAT'S STRATEGIC DIRECTION IN AFGHANISTAN 2016-2019

The United Nations Human Settlements Programme is the United Nations agency for human settlements. It is mandated by the UN General Assembly to promote socially and environmentally sustainable towns and cities with the goal of providing adequate shelter for all, based on inter alia the Vancouver Declaration on Human Settlements, the Habitat Agenda, the Istanbul Declaration on Human Settlements, the Declaration on Cities and Other Human Settlements in the New Millennium, and UN Resolution 56/206. The UN Millennium Declaration recognizes the dire circumstances of the world's urban poor and committed Member States to improve the lives of at least 100 million slum dwellers– Target 11 of Goal No.7 – a task mandated to UN-Habitat. This commitment has been furthered with the Sustainable Development Goals (SDGs) agreed in September 2015, with SDG Goal 11 to "Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable".

VISION AND MISSION

The overarching vision of UN-Habitat's work in Afghanistan is for prosperous, inclusive and equitable human settlements that reduce poverty and contribute to national stability and development.

In the context of a global mandate 'to promote socially and environmentally sustainable human settlements development and the achievement of adequate shelter for all', the mission of the UN-Habitat Country Programme is 'to transform lives through enhancing access to urban land, housing and services, while making systems and institutions responsive to people's views and needs.'

In order to ensure that Afghans can live in prosperous, inclusive and equitable settlements that provide

opportunities to reduce poverty while contributing to national stability and development, UN-Habitat's strategy is focused on the three Thematic Focus Areas described below. Integral to each of these Focus Areas are cross-cutting issues of gender, youth, development of national capacity, environmental protection and disaster risk reduction.

FOCUS AREAS 2016 - 2019

The proposed strategy and activities for the human settlements sector are aligned with the relevant national development goals, as well as sector-specific issues outlined in the previous section. With gender, youth, the environment, capacity-building and risk reduction as cross-cutting issues, three thematic and programmatic areas of focus have been identified, as follows:

FOCUS AREA 1: PLANNED AND WELL-GOVERNED SETTLEMENTS

One of the principal obstacles to sustainable urban management and growth is the lack of a coherent strategy to enable the full realization of the social, physical and economic potential of fast-growing towns and cities across the country. While progress has been made in recent years on revising aspects of policy and practice, fundamental issues related to urban management remain to be addressed.

Urban governance in Afghanistan has undergone significant changes in the past decade. The Ministry of Urban Development Affairs (MUDA) is responsible for the development of urban policy, planning standards and regulatory frameworks, the revision of which may require significant additional technical assistance. The planning and management of provincial cities is the responsibility of the Deputy Ministry for Municipality (DMM) of the Independent Directorate of Local Governance (IDLG), which oversees the work of provincial municipalities with a focus on promoting transparency and accountability.[31] Technical assistance continues to be provided by UN-Habitat and others to enhance the ability of municipalities to raise revenue through property registration and taxation, and to deliver services and infrastructure. It will be important to institutionalize processes of reform and replicate the approach in all municipalities, as resources allow.

As part of efforts to consolidate and expand the scope of ongoing initiatives in urban governance, planning and management, UN-Habitat will draw on its considerable international experience in these fields under Thematic Focus Area 1 of the Country Programme, with the aim of enhancing government capacity to formulate and implement appropriate policies to guide the development of human settlements in a participatory, equitable and accountable manner while ensuring access to basic services. The results of this engagement are foreseen as follows:

- An improved human settlements policy framework that results in more inclusive systems of planning and governance, as well as effective management of urban land
- Enhanced capacity of municipalities to sustain their operations and effectively deliver public services
- Increased availability and use of information and data to support human settlements policy, planning and management

FOCUS AREA 2: INCLUSIVE SETTLEMENTS

Engagement with communities has been central to UN-Habitat's approach towards supporting rehabilitation and development in Afghanistan since the early 1990s. This formed the basis of contributions to the formulation of the National Solidarity Programme, in which UN-Habitat has been a facilitating partner since 2003. This flagship national development initiative has engaged with some 4,600 communities in nine provinces to establish Community Development Councils which identify and manage development activities. As resources allow, UN-Habitat will continue its involvement in NSP and contribute to efforts to consolidate the programme.

After decades of under-investment in urban services and infrastructure, significant progress has been made since 2002 in improving access in most cities.[32]

31. The 2011 draft Municipal Law provides for election of Mayors, pending which interim Municipal Advisory Boards provide local oversight of municipal performance.

32. Coverage of urban water supplies reportedly meets ANDS targets - 50% in Kabul and 30% in other cities – but WHO/UNICEF MICS 2013 indicate that only 39% of the poorest fifth of urban households have access.

Despite this, many urban households in Afghanistan remain reliant on shallow wells for water and, with 80% of households having inadequate sanitation, the risk of contamination is high. Official policy precludes public investment in services in neighbourhoods outside of the 'master plan', thereby excluding a significant proportion of the urban population. While (UN and NGO-supported) community-managed projects have improved access to services in some informal settlements, there is no way these piecemeal initiatives can meet the growing demand.[33] It is only by integrating all urban neighbourhoods, regardless of their status, into the city and developing a municipal-level approach that access to services can be ensured.

While successive Afghan governments have committed to providing 'affordable' housing for the poor, this has tended to take the form of heavily-subsidized schemes for civil servants. The bulk of urban housing therefore continues to be self-built and privately-funded. Its quality varies considerably, depending on the financial means of the household, but the widespread use of traditional forms and materials represents an efficient response to climatic and physical conditions. Policies and strategies addressing urban housing should build on this self-reliance and focus on measures to facilitate access to affordable finance, appropriate building materials and construction advice. In the light of the growth of contractor-built speculative residential development in most cities, measures should be devised and implemented to ensure minimum spatial, construction and service standards.

The process of urbanization in Afghanistan is not confined to the major cities, with many small-and medium-sized settlements having experienced significant growth in recent years. In addition to the support that is provided to municipalities, an integrated National Urban Policy (and associated Human Settlements Spatial Strategy) has the potential to guide the development of these centres. Specifically the strategy could enhance the ability of communities to plan their settlement, to construct safe and affordable homes, to ensure access to services and infrastructure, to develop technical skills and engage in community development initiatives, to support livelihoods or generate local employment through the production of building materials or components.

Drawing on experience gained in community development, upgrading and service provision, UN-Habitat aims to achieve improved access to affordable land and housing, services and infrastructure for residents of human settlements under Thematic Focus Area 2, foreseeing the following results:

- Increased access to services, infrastructure and public facilities
- Improved systems of community governance to ensure effective participation of residents in the development and management of human settlements
- Access to urban land and housing, with a focus on poor and female-headed households, including IDPs and returnees.

FOCUS AREA 3: PROSPEROUS SETTLEMENTS

With limited private investment in manufacturing, urban economic activity in Afghanistan primarily revolves around trade, services (including transport) and construction, much of which is generated by the international military and aid agencies.[34] The reduction of the international presence is likely to have a profound impact on the urban economy. Hardest hit will be households which derive their primary livelihood from casual day labour,[35] rendering the third of the urban population who now live in poverty even more vulnerable as they struggle to meet the rising costs of urban life and find themselves unable to pay for services, health care or education. Also affected will be those who have managed to get a foot on the urban ladder by acquiring land and constructing a home, and who depend on sustained economic activity. Unless alternative sources of investment can be found, there is a very real danger that urbanization in Afghanistan may fail to deliver the sustainable outcomes that have been achieved in other countries.

With little prospect of a significant scaling-up of public investments in services and infrastructure, greater cost-sharing with beneficiaries will be essential. The 'corporatization' of water and power utilities[36] in

33. Demand for water in Kabul is expected to increase six-fold by 2050. USGS 2010.

34. GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul.
35. Estimated by World Bank to be 64% of the urban labour force in 2012.
36. For example: Afghanistan Urban Water Supply and Sanitation Corporation and

Afghanistan has gone some way to recovering costs but, until they are able to charge commercially-viable tariffs, their operations remain unsustainable.[37] The scale of private sector investments in service-provision to date remains negligible.

Significant progress has been made through a range of pilot revenue-generation initiatives[38] which focus on regularization (and thereby taxation) of property classified as 'informal'. This revenue enables municipalities to invest in public services and infrastructure and, if replicated, has the potential to achieve a more sustainable form of development, while fostering trust between urban communities and the local government. Trust can also be built through the implementation of Economic Development Strategies in cities and towns, where pilot projects have the potential to support informal economic players, including street vendors or traders and female-owned or managed small-scale enterprises.

Education will remain critical to Afghanistan's economic development. While access to formal education has improved, many young Afghans still leave school ill-prepared for employment. Many will rely for a livelihood on trade, services or the construction sector, in preparation for which technical training will improve their prospects of finding employment. As well as the economic opportunities that such training represents, initiatives that foster the engagement of young Afghans in civic affairs have the potential to enhance urban governance. UN-Habitat's 'Safer Cities' programme, which aims to promote social cohesion and reduce urban violence, is a valuable resource for such initiatives.

With the aim of contributing to towns and cities being hubs of economic activity that generate sustainable employment and enable the development of key skills, particularly for young Afghans, the results foreseen under Focus Area 3 are as follows:

- Enhanced fiscal sustainability of municipalities for local service delivery
- Increased economic activity and job creation in human settlements, including in the informal economy
- Improved opportunities for young Afghans to develop skills that will enable them to contribute to, and benefit from, economic activity

Da Afghanistan Breshna Sherkat.
37. GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul.
38. UN Habitat in Lashkargah, Qandahar, Herat, Mazar& Jalalabad; ASGP (UNDP); RAMP-UP/LARA (supported by USAID) etc.

THEMATIC FOCUS AREA 1: PLANNED AND WELL-GOVERNED SETTLEMENTS

EXPECTED RESULT: GOVERNMENT CAPACITY TO FORMULATE AND IMPLEMENT APPROPRIATE POLICIES TO GUIDE THE DEVELOPMENT OF HUMAN SETTLEMENTS IN A PARTICIPATORY, EQUITABLE AND ACCOUNTABLE MANNER IS ENHANCED TO WHILE PROMOTING ACCESS TO BASIC SERVICES

Outcome	KEY AREAS OF INTERVENTION	Key Partners
1.1 An improved human settlements policy framework that results in more inclusive systems of planning and governance, as well as effective land management	• Support the development of a Urban National Priority Programme (U-NPP) and Action Plan setting out priorities for legislation, policy revision, institutional reform and monitoring systems • Support the development of a National Urban Land and Housing Policy and Plan • Support processes that ensure access to affordable urban land and protect tenure as provided for under Land Management Law. Inputs to HLP and other Working Groups. • Support institutionalization of Strategic Action Planning	MDUA, IDLG, KM, Mayors & MABs, ARAZI, Supreme Court, MPs, Academics, Civil Society, Media, UN Agencies
1.2 Enhanced capacity of national and sub-national governance institutions to sustain their operations and effectively deliver public services	• Support the development of capacity in central-level authorities, including MUDA and IDLG/DMM • Technical assistance to municipalities and line departments delivering services in urban areas • Facilitate inputs from MABs, CDCs and gozar assemblies in the revision of policies and governance systems • Support transformation of Urban Management/ Community Based Municipal Support Programme into a National Urban Solidarity Programme	IDLG, KM, MUDA, MABs, MPs, civil society, MOI, media
1.3 Increased availability and use of information and data to support human settlements policy, planning and management	• Support increased data and information on Afghan city regions and district municipalities • Facilitate establishment of the Afghan Urban Observatory as a platform for data collection and analysis, and to foster research on issues related to human settlements • Support the development of capacity in data collection and analysis in planning departments of IDLG/DMM, municipalities and MUDA • Strengthen sub-national actors and civil society in urban monitoring	MUDA, IDLG, KM, WB, academics, research bodies, civil society, UN agencies

THEMATIC FOCUS AREA 2: INCLUSIVE SETTLEMENTS

EXPECTED RESULT: INCREASED ACCESS TO AFFORDABLE LAND AND HOUSING, BASIC SERVICES AND INFRASTRUCTURE FOR RESIDENTS OF HUMAN SETTLEMENTS

Outcome	KEY AREAS OF INTERVENTION	Key Partners
2.1 Increased access to services, infrastructure and public facilities in human settlements	• Support the GoIRA with completion of the National Solidarity Programme, and establishing the Citizens Charter • Technical assistance to line departments and government service providers to deliver services to the most vulnerable and in need in human settlements • Promote public space in human settlements, including improving safety and security • Support line departments with large-scale infrastructure provision in town, cities and city regions	MRRD, IDLG, KM,CDCs, MABs, civil society, private sector
2.2 Improved systems of community governance to ensure effective participation of residents in the development and management of human settlements	• Technical assistance to the government for the expansion and scaling-up of urban community-based upgrading programmes into a national programme • Support to female community groups to engage in decision-making and local and national governance processes • Support implementation of projects for innovative systems of community-level governance of human settlements, with a focus on engagement of youth in civic life • Support the development of capacity in IDLG/DMM, MRRD, KM and civil society/youth groups	IDLG, MRRD, mayors & MABs, GAs, CDCs, civil society, UN agencies, MOI
2.3 Increased access to secure, adequate and affordable land and housing, with a focus on poor and female-headed households, including IDPs and returnees	• Support for regularization and upgrading initiatives in marginal and under-served informal settlements, with focus on mitigating against environmental/natural hazards • Contribute to efforts to identify sustainable resettlement solutions for IDPs and returnees in urban areas • Support measures to increase the availability of affordable rental housing in urban centres • Support the development of capacity in MUDA, IDLG/DMM and Kabul Municipality	MUDA, IDLG, KM, NEPA, ANDMA, MABs, CDCs, civil society, private sector, MORR

THEMATIC FOCUS AREA 3: PROSPEROUS SETTLEMENTS

EXPECTED RESULT: TOWNS AND CITIES ARE HUBS OF ECONOMIC ACTIVITY THAT GENERATE SUSTAINABLE EMPLOYMENT AND ENABLE THE DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL, PARTICULARLY FOR YOUNG AFGHANS

Outcome	KEY AREAS OF INTERVENTION	Key Partners
3.1 Enhanced fiscal sustainability of municipalities	• Consolidate municipal revenue-generation initiatives through regularization/ registration of property, with a focus on informal settlements • Contribute to awareness-raising among public as to the dividends of improved municipal revenue-generation • Support the development of capacity in IDLG/DMM and Kabul Municipality • Support the efforts of the government to reform municipal finances	IDLG, KM, MABs, MoF, civil society, media
3.2 Increased economic activity and job creation in human settlements, including in the informal economy	• Contribute to city-level Economic Development Strategies, including initiatives to improve urban mobility • Support pilot projects in the informal economy, with a focus on street vendors/ traders and female-owned/managed small-scale enterprises (incl. home-based production) • Draw on the experience of UN-Habitat's 'Safer Cities' programme to promote social cohesion and reduce urban violence • Support the development of capacity in IDLG/DMM, Kabul	IDLG, KM, MoWA, MoICY, MABs, CDCs, WB, private sector, civil society
3.3 Improved opportunities for young Afghans to develop skills that will enable them to contribute to, and benefit from economic activity	• Settlement-related training initiatives in construction techniques, basic services, production of building materials, etc. • Develop apprenticeship skills training programmes, especially for young people from the margins of society • Online/mobile/school campaign to raise awareness among the young on settlement governance/management issues	IDLG, MABs, CDCs, MoE, civil society actors, MoLSAMD

STRATEGY

IMPLEMENTATION STRATEGY AND PARTNERSHIPS

UN-Habitat provides technical assistance to government partners as well as supports the direct implementation of specific programmes (e.g. NSP). In addition the UN-Habitat country team has developed productive relationships with community and non-governmental organizations, civil society and the private sector. In this work, UN-Habitat has also been able to draw on a cadre of technical experts from headquarters and regional hubs such as the Regional Office for Asia and the Pacific in Fukuoka, Japan, and has developed links with regional institutions. Current Afghan key institutional partners include:

Partners	Departments	Type of collaborations
Independent Directorate for Local Government (IDLG)	Deputy Ministry for Municipality	Technical assistance and capacity development in urban governance and management issues, as well as strategic municipal planning
Ministry of Urban Development Affairs (MUDA)	Department for Policy & Planning; Office of the Minister	Technical assistance in policy and planning issues; development of the Urban National Priority Programme (U-NPP)
Ministry of Rural Rehabilitation & Development (MRRD)	National Solidarity Programme (and CDCs in Bamyan, Balkh, Farah, Herat, Kapisa, Nangarhar, Parwan, Panjshir, and Kandahar)	Facilitating partner for rehabilitation/ community development initiatives in 47 districts across nine provinces
Kabul Municipality (KM)	Urban programmes	Technical assistance in urban management, community development and upgrading
Municipalities of Kandahar, Herat, Mazar-i-Sharif, Jalalabad, Bamyan, Kunduz, Farah and Nili	Urban programmes	Technical assistance and capacity development in urban governance and management issues; support to Municipal Advisory Boards (MABs)
Afghanistan Independent Land Authority (ARAZI)	Urban programmes	Land registration and tenure security

In addition, UN-Habitat will continue to collaborate with the following UN agencies:

- UNDP on issues of sub-national capacity-building, policy and legislation
- UNHCR on enabling the resettlement of returnees and the displaced people
- UNEP on environmental issues
- UNICEF on increasing access to water and improved sanitation
- UNESCO on built heritage conservation
- UNAMA on rule of law
- UN-WOMEN on mainstreaming women’s rights and gender equality
- UNFPA on youth

HUMAN RESOURCE AND ORGANIZATIONAL STRUCTURE

In order to effectively implement this strategic plan, UN-Habitat Afghanistan is transforming itself to be a more responsive agency in the country with broader geographical reach. Overall programme management will continue to be implemented from the country office in Kabul. Regional Offices will align with the UN regions: Western (Herat Regional Office, and Farah sub office); Northern (Mazar-e-Sharif Regional Office, and Kunduz sub-office); Eastern (Jalalabad Regional Office); Southern (Kandahar Regional Office); and Central Highlands (Bamyan Regional Office and Nili sub-office). The Provinces of Kapisa, Parwan, and Panjsher where NSP is currently operating falls under the central region (Kabul main office).

UN-Habitat Afghanistan will continue to invest in national human capital. Working under the overall leadership of a Country Programme Manager and Deputy Country Programme Manager, approximately 800 Afghans are assigned to teams responsible for programme implementation. UN-Habitat will continue its tradition of strong national leadership of the country programme, where qualified and experienced Afghan men and women and youth will lead programme management and implementation, with international advisors playing a supporting and technical assistance role. Women comprise approximately 30% of UN-Habitat's human resources and the target is to increase this to at least 50% by the end of the period of this strategy (2019).

FINANCIAL RESOURCE AND MOBILIZATION STRATEGY

Since 2002 UN-Habitat in Afghanistan has managed development activities to a total value in excess of USD200 million. In recent years the portfolio has averaged USD35 million per annum.

In line with the National Unity Government's requests and the Self-Reliance Mutual Accountability Framework (2015) (SMAF), UN-Habitat is committed to facilitating 'on-budget' development assistance as much as possible. UN-Habitat will support funding the Urban National Priority Programme through on-budget mechanisms, especially, for example, national community-based settlement upgrading programmes that require a government-led approach.

Nevertheless, UN-Habitat will continue to develop new and innovative programming (e.g. urban safety and security programming, urban youth programming) in the same way it has over the past decade - with the aim to pilot new approaches and with a view to their

UN-Habitat Afghanistan Regional and Provincial Offices

Eastern Region
(Ghazni, Khost, Kunar, Laghman, Nangarhar, Nuristan, Pkatia, Paktika)
Main Office in Jalalabad
Projects: NSP, LIVE-UP,CLUIP, AUPP, MGSP

Central-Highland Region
(Bamyan and Daykundi)
Main Office in Bamyan
Office in Nili (AUPP and MGSP)
Projects: NSP, MGSP, AUPP

Northern Region
(Badakhshan, Baghlan, Balkh, Faryab, Jawzjan, Kunduz, Samangan, Sar-i-Pul, Takhar)
Main Office in Mazar
Office in Kunduz (AUPP)
Projects: NSP, CLUIP, MGSP, AUPP

Western Region
(Badghis, Farah, Ghor, Herat)
Main Office in Herat
Office in Farah (NSP, AUPP, MGSP)
Projects: NSP, CLUIP, MGSP, LIVE-UP, AUPP

Southern Region
(Helmand, Kandahar, Nenroz, Uruzgan, Zabul)
Main Office in Kandahar
Projects: NSP, CLUIP, MGSP

Kabul+ Central Region
(Kapisa, Logar, Panjshir, Parwan, Wardak)
Office in Charikar, Mahmud-e-Raqi and Bazark
Projects: NSP, AUPP, FoAC, MGSP

eventual adoption by the government and on-budget funding. UN-Habitat will continue to advocate for community contribution as a mandatory component of all urban programmes; with an average of 30% contribution to sub-project costs over the past three years.

UN-HABITAT'S CORE VALUES

UN-Habitat shares the core values of the United Nations system, namely Integrity, Professionalism, Respect for diversity. In Afghanistan, additional values espoused by the country team include:

- Neutrality: our work aims to assist all Afghans
- Inclusiveness: our work is based on intensive consultation with all relevant stakeholders, from community representatives to Ministers - which requires us to be both attentive and accessible. The 'People's Process' encapsulates this approach.
- Accountability: we are answerable to the very people whom we aim to support
- Efficiency: our work aims to ensure the optimal impact with available resources
- Sustainability: our work aims to enable Afghans to manage – and eventually pay for – their own development.

RISK MANAGEMENT

The management of development activities in Afghanistan presents inherent risks. The most immediate of these are threats to the safety of Afghan and international staff who work in the midst of an ongoing conflict that in some regions of the country is gaining momentum. With insecurity likely to continue to prevail after the reduction in numbers of international military forces in the country throughout 2015 onwards, UN-Habitat staff will continue to be bound by the restrictions of the UNDSS, under the leadership of the Designated Official for Security.

Insecurity has both operational and institutional implications for UN-Habitat's programme of activities. Limits on access or interaction between our staff or our counterparts-be they Afghan government officials or community representatives–inevitably has an impact on the implementation of projects, especially where this requires monitoring of field activities or collection of data. Without compromising our standards, we shall engage Afghan intermediaries to ensure continued access and interaction. Efforts will also be made to sustain our engagement with our institutional partners, particularly on issues of policy and reforms, despite the wider political uncertainties that civil servants may perceive to exist.

MONITORING AND EVALUATION FRAMEWORK

Critical to UN-Habitat's effectiveness is the monitoring of urban trends and developments across the country. The key platform for this will be the Afghan Urban Observatory which will involve a variety of relevant stakeholders and partners, and provide a resource for policy development, planning and capacity-building activities. In its work, the Afghan Urban Observatory will draw on existing monitoring systems, including The Statistics Programme (which regularly collects data from member countries and cities). The Urban Indicator Programme (which regularly collects indicators from 200 cities) and The Best Practices Programme, which has compiled cases from some 600 cities worldwide. In addition progress against the MDGs and SDGs will be tracked through key indicators: 1) Percentage of population with access to sanitation; 2) Percentage of population with access to safe water; 3) Percentage of population with secure tenure.

ACRONYMS

ADB	Asian Development Bank
ANDMA	Afghanistan National Disaster Management Authority
ANDS	Afghanistan National Development Strategy
ARAZI	Afghanistan Independent Land Authority
AREU	Afghanistan Research and Evaluation Unit
ARTF	Afghanistan Reconstruction Trust Fund
ASGP	Afghanistan Sub-National Governance Programme
AUPP	Afghanistan Urban Peacebuilding Programme
AUWSSC	Afghan Urban Water Supply and Sanitation Corporation
CAP	Community Action Plan
CBMSP	Community Based Municipal Support Programme
CDC	Community Development Committee
CLUIP	Community-Led Urban Infrastructure Programme
CSO	Central Statistics Organization
DMM	Deputy Ministry for Municipality
EU	European Union
EoJ	Embassy of Japan
GA	Gozar Assembly
GoIRA	Government of Islamic Republic of Afghanistan
IDLG	Independent Directorate for Local Governance
IDP	Internally-displaced person
JICA	Japan International Cooperation Agency
KCI	Kabul City Initiative
KM	Kabul Municipality
KMAUD	Kabul Metropolitan Area Urban Development Master Plan
KSP	Kabul Solidarity Programme
LIVE-UP	Local Integration of Vulnerable Excluded and Uprooted People in Afghanistan
MAB	Municipal Advisory Board
MDGs	Millennium Development Goals
MGSP	Municipal Governance Support Programme
MoE	Ministry of Education
MoF	Ministry of Finance
MoI	Ministry of Interior
MoICY	Ministry of Information, Culture and Youth
MoLSAMD	Ministry of Labor, Social Affairs, Martyrs & Disabled
MoRR	Ministry of Refugees and Repatriations
MoWA	Ministry of Women’s Affairs
MUDA	Ministry of Urban Development Affairs
MP	Member of Parliament
MRRD	Ministry of Rural Rehabilitation and Development
NEPA	National Environment Protection Agency
NRVA	National Risk and Vulnerability Assessment
NSP	National Solidarity Programme
RAMP-UP	Regional Afghan Municipalities Program for Urban Population
SDC	Swiss Agency for Development and Cooperation
SDGs	Sustainable Development Goals
SMCD	Strengthen Municipal & Community Development Project (Lashkargah)
SoAC	State of Afghan Cities 2014/15 Programme
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children’s Fund
UNDP	United Nations Development Programme
UN–Habitat	United Nations Human Settlements Programme
U-NPP	Urban National Priority Programme
USAID	United States Agency for International Development
USP	Urban Solidarity Programme
USGS	United States Geological Survey
WB	World Bank

BIBLIOGRAPHY

AKTC, 2011. Kabul Urbanisation and Development Challenges: a Synthesis Report, Kabul
Beall, J & Esser, D., 2005. Shaping urban futures: Challenges to governing and managing Afghan Cities, AREU, Kabul
Beall, J. & Schutte, S., 2006. Urban livelihoods in Afghanistan, AREU, Kabul
Bertaud, A. 2005. Kabul urban development: current city structure, spatial issues, recommendations on urban planning, World Bank
Boex, J., Buencamino, G., Kimble, D., 2011. Assessment of Afghanistan's Municipal Governance Framework, Chemonics/IDG Working Paper
Coats, K., 2009. Role of Citizen Involvement in Afghanistan's Municipal Governance Reform, Johns Hopkins/SAIS
DfID/UN-Habitat, June 2013. Improving Local Governance: Report on the sustainability of the Strengthening Municipal and Community Development Project in Lashkargah, Helmand
Esser, D., 2009. Who governs Kabul? Explaining urban politics in a post-war capital, LSE, London
Gebremedhin, Y., 2005. Preliminary assessment of informal settlements in Kabul, LTERA, Kabul
Giovacchini, T., 2011. Governance and Representation in the Afghan Urban Transition, AREU, Kabul
Government of Afghanistan/UNDP, 2007. Afghanistan Human Development Report 2007, Kabul
Government of Afghanistan, ANDS/MUDA, 2007. Urban Sector Strategy
Government of Afghanistan, MUDA, 2007. Research on Housing Situation, Kabul
Government of Afghanistan, MAIL, 1385/2007. Draft Land Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Central Statistics Office, 2008. National Risk and Vulnerability Assessment, Kabul
Government of Afghanistan, IDLG, 2010.Sub-National Governance Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Ministry of Economy, 2010. Poverty Status in Afghanistan, Kabul
Government of Afghanistan, JICA/KM/MUDA/DCDA, May 2011. Kabul City Current Status Report for Urban Development; Promotion of Metropolitan Area Development: Capacity Development Project, Kabul
Government of Afghanistan, 2011. Transition Strategy for Urban Development, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, 2012. National Priority Programme for Local Governance, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, June 2012. Urban Management Support Programme Document, Kabul
Government of Afghanistan IDLG and MRRD, May 2014. Policy for Improving Governance and Development in Districts and Villages, Kabul
Government of Afghanistan, MUDA 2012. National Priority Programme 4: Urban Planning Technical Assistance Facility, Kabul
Government of Afghanistan, 2015, The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul
LaGeS (Florence)/University of Herat, 2013.Herat Strategic Master Plan
Palau, R., 2013. Rapid Urbanization and Displacement: The case of Kabul City, CMFC, Kabul
LARA/USAID, March 2013.Land Reform in Afghanistan; Jalalabad City Profile, Kabul
UNDP, 2012. Draft Strategy Paper; Sustainable Urbanization and Poverty Reduction in Asia Pacific
UN-Habitat, 2012. Achieving Development and Security: GDSP: the case of Kandahar, Kabul
UN-Habitat, 2012. Urban Solidarity: Institutionalizing the People's Process, Kabul
UN-Habitat, 2012. Kabul Solidarity Programme: Community Mobilization and Engagement, Kabul
UN-Habitat (internal document), May 2013.Urban/Municipal Development background, Kabul
UN-Habitat (internal document), April 2013.Going forward while looking back: Strategic Inputs to NSP Future, Kabul
UN-Habitat (internal document), August 2013.Retreat Report, Kabul
UN-Habitat, 2013. Urbanization as a Driver for Sustainable Development, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Sustainable Urbanization: A New Vision, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Time to Think Urban, Nairobi
UN-Habitat (internal document), September 2013.Expected Results of the Strategic Plan, Nairobi
UNHCRC, March 2012. Human Rights Dimension to Poverty in Afghanistan, Kabul
Wiley, L., 2003. Land Rights in Crisis; restoring tenure security in Afghanistan, AREU, Kabul
World Bank, April 2013. Afghanistan Economic Update
World Bank, March 2013. Country Update: Afghanistan
World Bank, 2012. Afghanistan in Transition: Looking beyond 2014

سند برنامه در سطح کشور | د هیواد په کچه د پروګرام سند

۲۰۱۹-۲۰۱۶

افغانستان

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)
دفتر منطقوی برای آسیا و اقیانوسیه

د ملګرو ملتونو د بشر د مېشته کېدنې پروګرام
د اسیا او پسفیک لپاره سیمه ایز دفتر

UN-HABITAT

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)
دفتر منطقوی برای آسیا و اقیانوسیه

نسخه دری و پشتو این سند، حاوی ترجمه متن انگلیسی آن میباشد، لذا در صورت مشاهده هرگونه تفاوت در محتویات این نسخه ها، محتوای انگلیسی آن مدار اعتبار است.

بخش های این نشریه بدون کسب اجازه تکثیر شده میتواند، به شرط این که منبع آن تذکر داده شود.
© حق نشر محفوظ است برای برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)
(برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات))، ۲۰۱۶ میلادی

HSN: HS/040/16E
ISBN: (Volume) 978-1-132709-0
ISBN: (Series) 978-1-132030-5

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)
نشریه ها را میتوانید از دفاتر ساحوی و معلومات برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) یا مستقیماً از:
P.O.Box ۳۰۰۳۰, GPO ۰۰۱۰۰
نیروبی، کنیا
فکس: ۷ / ۷۶۲۴۲۶۶ (۲۰۲۵۴) +
ایمیل: UN-Habitat@UN-Habitat.org
ویب سایت: http://www.UN-Habitat.org

فهرست مطالب

فهرست مطالب ۱

پیشگفتار ۲

خلاصه اجرایی ۳

تحلیل وضعیت ۴

شرایط کشور ۴

اهداف و اولویت های انکشافی ملی ۴

شرایط اسکان بشری ۶

درس های آموخته شده از فعالیت های برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان ۹

استقامت استراتیژیک برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان برای ۲۰۱۶ الی ۲۰۱۹ میلادی ۹

دیدگاه و استقامت کاری ۹

ساحات مورد تمرکز برای سال۲۰۱۶ الی ۲۰۱۹ میلادی ۱۰

ساحه مورد تمرکز ۱: محلات مسکونی پلان شده و با اداره خوب ۱۰

ساحه مورد تمرکز ۲: محلات مسکونی فراگیر ۱۰

ساحه مورد تمرکز ۳: محلات مسکونی مرفه ۱۱

استراتیژی ۱۶

تطبیق استراتیژی و مشارکت ۱۶

منابع بشری و ساختار تشکیلاتی ۱۷

راهبرد منابع و بسیج مالی ۱۷

ارزش های اصلی برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) ۱۸

مدیریت خطرات ۱۸

چهارچوب نظارت و ارزیابی ۱۸

اختصارات ۱۹

منابع و مؤاخذ ۲۰

پیشگفتار

رئیس ساحوی

تنظیم ظرفیت های معیاری و عملیاتی دفتر اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) مقصد اصلی پلان استراتیژیک برای مدت زمان ۲۰۱۶ الی ۲۰۱۹ و برای برنامه کاری ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۵ میباشد که در بیست و چهارم شورای رهبری برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) تصویب گردید بود. پلان استراتیژیک تطابق بررسی های مشترک کشوری ملل متحد را با چهارچوب های مساعدت انکشافی ملل متحد (UNDAF) ترویج نموده و حیثیت نقشه اصلی همه برنامه ریزی های برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) را در مشارکت با وزارتخانه های ذیربط برای چهار سال آینده در افغانستان دارد.

یکی از ابعاد مهم سند برنامه کشوری برای افغانستان تشخیص و رسیدگی به چالشهای شهریِ در حال ظهور بوده که یکی از فقیر ترین کشورهای جهان که در حال بیرون رفت از جنگ و بی ثباتیهایی که چندین دهه در آن قرار داشته است، با آن مواجه می باشد. سند برنامه کشوری برای افغانستان اهداف انکشافی ملی شهری و اولویت ها را از جمله سرپناه, حکومت داری شهری, و دسترسی به خدمات اولیه را مورد شناسائی قراد میدهد. موضوعات مهم از قبیل محیط زیست, جنسیت, و کاهش خطر حوادث نیز مورد رسیدگی قرار گرفته است. سند برنامه کشوری برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) برای افغانستان روی برنامه ریزی پیشنهادی کشور تمرکز خواهد کرد که شامل استراتژی هایی می شود که برای مدت چهار سال آینده اتخاذ می شوند. سند برنامه کشوری برای افغانستان به عنوان برنامه کاری و مرجعی برای بهبود تطبیق و همکاری تمام فعالیت های اسکان بشری در سرتاسر افغانستان بکار گرفته خواهد شد. این همچنان نقش و مالکیت دولت و مردم محل را در استراتژیهای انکشاف شهری پایدار با بوجود آوردن استراتژی انکشاف ملی افغانستان توسعه می دهد.

من از دولت افغانستان بخاطر راهنمایی و مشورت آنها در امر تهیه این سند کلیدی اظهار قدردانی می نمایم. افزون بر این, از اهدا

کنندگان برای به نمایش گذاشتن صداقت شان با مردم افغانستان و بخاطر همکاری آنها با فعالیت های برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) برای ایجاد آینده بهتر شهری برای تمام مردم سپاسگزاری می نمایم.

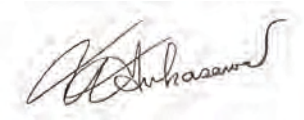

یوشینوبو فوکاساوا
رئیس دفتر ساحوی برای آسیا و اقیانوسیه
(برنامه اسکان بشری ملل متحد (هبیتات

خلاصه اجرایی

شهرنشینی در حال تبدیل چهره افغانستان است. میزان بی سابقه رشد در شهر های کشور یک چالش عمده انکشافی را در کشوری به میان آورده است که تا این اواخر نفوس آن عمدتاً روستایی بود. علاوه بر اثرات مادی چندین دهه جنگ و سرمایه گزاری اندک در شهرک ها و شهر ها، نهاد های مسؤول مدیریت انکشاف شهری به مشکل تلاش مینمایند تا با سرعتی که تغییرات واقع میگردند همگام شوند. در حالی که شهرنشینی فرصت های جدید را برای انکشاف اجتماعی و اقتصادی فراهم مینماید، براورده ساختن توقعات نفوس در حال گسترش و جوان برای زندگی و محیط کاری مصؤون و سالم مستلزم روش های ابتکاری، پلانگذاری مناسب و حمایت بیشتر از جامعه بین المللی میباشد.

در این سند استقامت راهبردی فعالیت برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)در افغانستان برای دوره ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ میلادی تعیین گردیده است. در سند برنامه کشوری مطابق با اهداف و اولویت های انکشافی ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان از درس های حاصله از تجربه برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) که دست در دست با مردم محل در سراسر کشور طی ۲۲ سال گذشته آموخته شده است و درک ما از روند تحول در اسکان بشری در سراسر کشور استفاده به عمل آمده است.

هدف برنامه برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)در افغانستان در زمینه وظیفه جهانی آن برای «ترویج انکشاف محلات مسکونی با ثبات از لحاظ اجتماعی و محیط زیستی و دستیابی به سرپناه کافی برای همه»، و به رهنمایی اهداف انکشاف پایدار که اخیراً تصویب گردید (به ویژه هدف ۱۱)، «تحول زندگی به وسیله افزایش دسترسی به زمین، مسکن و خدمات شهری و در عین حال پاسخده ساختن سیستم ها و نهاد ها در برابر دیدگاه ها و نیازمندی های همه مردم افغانستان» میباشد. برای تحقق دیدگاه ما در مورد محلات مسکونی مرفه و سالم که باشندگان آنها بتوانند در امنیت و هماهنگی زندگی کنند، و در عین حال در انکشاف سهیم باشند، کار برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)برای چهار سال آینده روی سه ساحه عمده تمرکز خواهد داشت:

- محلات مسکونی پلان شده و با اداره خوب برای تقویه ظرفیت دولت در رهنمایی انکشاف محلات مسکونی به شکل سهمگیرانه، مساویانه و حسابده و در عین حال تأمین دسترسی به خدمات ابتدایی؛
- محلات مسکونی فراگیر برای بهبود دسترسی به زمین و مسکن، خدمات و زیربنا های ارزان برای همه باشندگان محلات مسکونی؛
- محلات مسکونی مرفه برای این که شهرک ها و شهر ها بتوانند به مراکز فعالیت های اقتصادی مبدل شوند که فرصت های شغلی پایدار را ایجاد نموده و باشندگان آن، به ویژه جوانان، را قادر میسازد تا مهارت های سازنده ای را کسب نمایند.

تحلیل وضعیت

شرایط کشور

افغانستان یک کشور محاط به خشکه و کوهستانی میباشد که بین آسیای مرکزی و جنوبی واقع بوده و نفوس آن ۳۰ میلیون و مساحت اراضی آن ۶۵۳،۰۰۰ کیلومتر مربع تخمین شده است. جغرافیای کشور عمیقاً تحت تأثیر تاریخ و انکشاف آن قرار دارد و الگوی اسکان عمدتاً منعکس کننده مسیر های تجارتی میباشد. اراضی مرتفع مرکزی کشور را به دو زون جغرافیایی دیگر یعنی فلات جنوبغربی و جلگه های حاصلخیز شمالی تقسیم نموده است. در زون های مذکور مشخصات واضح قومی و اجتماعی-سیاسی به میان آمده است که در آن اجتماعات از اداره مرکزی یک اندازه خودمختاری حاصل نموده اند.

افغانستان یک دوره انتقالی سیاسی را در اواخر سال ۲۰۰۱ با مداخله نظامی جهانی تجربه نمود که باعث سرنگونی حکومت طالبان شد. یک حکومت انتقالی در سال ۲۰۰۲ با شرایط موافقت شده در کنفرانس بن پس از تصویب قطعنامه ۱۳۸۵ شورای امنیت ملل متحد روی کار آمد. در ماه جون سال ۲۰۰۲ لوی جرگه اضطراری پروسه دوره انتقالی را تصویب نمود, که به اساس آن قانون اساسی ساخته و در ماه دیسمبر سال ۲۰۰۳ در یک لوی جرگه سرتاسری برگزار گردید. انتخابات ریاست جمهوری در ماه اکتوبر سال ۲۰۰۴, و انتخابات شورای ملی و شوراهای ولایتی در ماه سپتمبر سال ۲۰۰۵ برگزار گردید. دومین انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۰۹ و به تعقیب آن انتخابات شورای ملی و شورای ولایتی در سال ۲۰۱۰ برگزار گردید. سومین انتخابات ریاست جمهوری در ماه اپریل سال ۲۰۱۴ برگزار گردید که دور دوم آن در ماه جون سال ۲۰۱۴ برگزار شد و در نهایت حکومت وحدت ملی در ماه سپتمبر همان سال روی کار آمد. انتقال سیاسی در افغانستان براساس تغییرات آمار نفوس که دلالت بر رشد کشور دارد صورت گرفت.

انتقال سیاسی در افغانستان در زمینه تغییر دیموگرافیک به وقوع پیوسته که پیامد های گسترده برای انکشاف کشور داشته است. با رشد طبیعی سالانه نفوس، بین ۲.۲٪ تا ۲.۶٪ تقریباً نیم (۴۷٪) نفوس زیر ۱۵ سال میباشند و ۶۷٪ همه مردم افغانستان زیر ۲۵ سال عمر دارند.

از زمان سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۲ میلادی،۵.۷ میلیون مهاجر به افغانستان برگشته اند، و در اکثر موارد مهارت ها یا تعلیمی را که در خارج آموخته بودند ادغام دوباره شان را در جامعه تسهیل نمود. مانند مشکل افزایش در تعداد بیجاشدگان داخلی، اکثر کسانی که در مناطق شهری مسکن گزین میشوند برای به دست آوردن کار، خانه، دسترسی به خدمات ابتدایی و زیربنایی با رقابت شدید مواجه میشوند. آنها اکثریت مردم فقیر شهری را تشکیل میدهند که نیازمندی های آنها چالش بزرگی را در برابر پلانگزاران شهری و مقامات دولتی به میانٍ آورده است. از سال ۲۰۱۴ میلادی به این طرف افغانستان عمدتاً در نتیجه کاهش مساعدت بین المللی با چالش های قابل ملاحظه روبرو شد. اقتصاد، از سال ۲۰۰۴ میلادی که سالانه با نرخ متوسط رشد تولید ناخالص ملی بین ۷٪ تا ۹٪ رشد داشت، با نرخ رشد بالترتیب ۲٪ و ۲.۵٪ در سال ۲۰۱۴ و پیشبینی سال ۲۰۱۵ میلادی، کاهش یافته است. بیکاری و نبود امنیت غذایی افزایش یافته و وضعیت امنیتی، به ویژه در مناطق شهری، بد تر شده که تلاش های بازسازی در افغانستان را بیشتر شکننده ساخته است.

اهداف و اولویت های انکشاف ملی

از سال ۲۰۰۲ میلادی به این طرف افغانستان در محراق بزرگترین تلاش های امدادی در تاریخ معاصر قرار داشته و تا وسط ۲۰۱۲ میلادی مساعدت های ملکی تعهد شده بالغ بر بیش از ۶۰ میلیارد دالر گردید[1]. کمک های خارجی در جریان سال ۲۰۱۱ میلادی معادل همه تولید ناخالص ملی کشور بود.[2] در ابتدا قسمت عمده مساعدت ها اٍز طریق قراردادی ها یا مؤسسات غیر دولتی ارایه میشد، اما بعداً تلاش صورت گرفت تا مساعدت ها «شامل بودجه» گردیده و از طریق وزارتخانه های ذیربط و ادارات محلی عرضه گردد، تا ظرفیت دولتی تقویه گردیده و دولت روند انکشاف را رهبری نماید.

بین سال های ۲۰۰۱ و ۲۰۱۲ دوازده کنفرانس بین المللی، پلاتفورمی را برای دولت افغانستان و شرکای بین المللی آن فراهم نمود تا در مورد اولویت های انکشافی بحث نمایند. نهاد های تمویل کننده به طور فزاینده سرمایه گزاری های خود را با ۲۲ برنامه اولویت ملی دولت برگرفته از استراتیژی انکشاف ملی افغانستان سال ۲۰۰۸ میلادی مطابقت دادند.[3] در چهارچوب حسابدهی متقابل توکیو ۲۰۱۲ میلادی نهاد های تمویل کننده یک تعداد شاخص ها را شناسایی نمودند که تعهدات بیشتری برای آنها صورت گرفت.[4] نیاز به تقویت حکومتداری محلی یکی از مسایلی بود که در مرور پیشرفت شاخص های مذکور در جولای ۲۰۱۳ میلادی شناسایی گردید.[4]
همه به این نظر اند که یک حکومت مؤثر و حسابده افغانستان به سطح مرکز و ولایات مانند پیشرفت های نظامی حاصله طی دهه گذشته با حمایت بین المللی برای ثبات کشور ضروری میباشد. از سال ۲۰۰۲ میلادی به این طرف انکشافات قابل ملاحظه در صحت (۶۰٪ مردم اکنون به مراقبت های ابتدایی صحی و خدمات اساسی صحی دسترسی دارند)، تعلیم و تربیه (۲.۷ میلیون دختر در حال حاضر در مکاتب شامل اند)، معیشت روستایی، آبیاری و قرضه های کوچک همراه با بهبود در مدیریت مالی به میان آمده است.

۱. جریان کمک های خارجی در سال ۲۰۱۱ به اوج خود رسید، که طبق گزارش ها ١٦ میلیارد دالر توزیع شد. ۲۸٪ آن برای حکومتداری، ۱۸٪ برای زیربنا ها، ۱۷٪ برای زراعت و انکشاف روستایی و ۱۱٪ برای صحت به مصرف رسید.
۲. مجله Economist، جولای ۲۰۱۲ میلادی.
۳. نهاد های تمویل کننده تعهد نمودند تا ۸۰٪ مصارف را با برنامه های اولویت ملی تطابق دهند و ۵۰٪ وجوه شامل بودجه ساختهشود.
۴. از جمله برگزاری انتخابات قابل اعتبار، فراگیر و شفاف، بهبود دسترسی به عدالت و احترام به حقوق بشر، بهبود درستی مدیریت مالی عامه و بانکداری تجارتی، تقویه سیستم عواید و اجرائات بودجه.

برنامه همبستگی ملی وزارت احیا و انکشاف دهات حکومتداری و انکشاف خودی را از طریق شورا های انکشافی محل که در بر گیرنده ۳۶۱ ولسوالی در ۳۴ ولایت افغانستان میباشد و در آن ۶۸،۰۰۰ پروژه انکشافی تمویل گردیده است، حمایت مینماید. اهمیت حکومتداری محلی مؤثر و حسابده (به سطح ولایت، شهرداری، ولسوالی و قریه) در دستیابی به توسعه، صلح و امنیت در چهارچوب های عمده انکشاف ملی منعکس گردیده است. در ستون ۳ استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (انکشاف اقتصادی و اجتماعی افغانستان) آمده است: «مدیریت مؤثر روند شهرنشینی سریع، سهم قابل ملاحظه در بهبود کشور خواهد داشت. مقصد راهبردی استراتیژی انکشاف ملی افغانستان افزایش دسترسی به خدمات بهتر و سرپناه، و در عین زمان ترویج رشد اقتصادی پایدار میباشد».[۵]

دو برنامه اولویت ملی این سند برنامه کشوری را رهنمایی میکند: برنامه ملی برای حکومتداری محلی (در کلستر حکومتداری) و مدیریت شهری و برنامه حمایتی (در کلستر انکشاف زیربنایی). برنامه های مذکور با هم ارتباط نزدیک دارند. اول الذکر با عرضه خدمات شهرداری و اداره شهرداری که اداره مستقل ارگان های محل نهاد اجرایوی رهبری کننده آن میباشد سروکار دارد؛ و اخیر الذکر با انکشاف زیربنای شهری و مدیریت شهری به طور گسترده تر رسیدگی مینماید.

در برنامه اولویت ملی در مورد حکومتداری محلی اهمیت شهرداری ها به حیث نهاد های حکومتداری محلی تذکر یافته است: «اداره شهرداری به توجه خاص نیاز دارد، نه تنها به علت مشخصات شهرداری ها و به حیث نهاد های حکومتداری محلی، بلکه به سبب اهمیت روز افزون آنها در شرایط افغانستان، به ویژه مشکلات مربوط به افزایش نفوس شهری، نیاز به اصلاح مدیریت شهری و رسیدگی به رشد محیط شهر-روستا.»[۶]

باوجود دستاورد های که در دهه گذشته حاصل گردید، توسعه برخی ساحات و سکتور ها در گرو سیاست های محلی باقی مانده که مؤثریت نهاد های دولتی را که بعضی شان خلا های ظرفیتی که منجر به محدود شدن اجرای بودجه و انکشاف پالیسی بطی گردیده، به تحلیل برده است. علاوتاً ادارات به سطح ملی و محلی در برابرِ قوم گرایی و فساد آسیبپذیر باقی مانده اند که بار آن را عمدتاً مردمِ فقیر تحمل میکنند که بیشتر از منحرف شدن منابع شدیداً مورد نیاز به مقصد انکشاف به سطح اجتماع، متضرر میشوند.[۷]

در نتیجه مردم به طور روزافزون از شیوه ای که در آن بخش قابل ملاحظه سرمایه گزاری جامعه بین المللی از سال ۲۰۰۲ میلادی عمدتاً توسط نخبگان شهری که از ضعف نهاد ها و میکانیزم های ضعیف حکومتداری به نفع شخصی خود استفاده جویی نموده اند «تصرف» شده است، ناراضی میباشند.[۸]

همچنان مساعدت های بیرونی که در سال های اخیر فراهم شده است، ۳۶٪ مردم افغانستان در فقر زندگی میکنند.[۹] و با عاید سرانه ۵۲۸ دالر امریکایی[۱۰] یکی از پایینترین عواید سرانه در جهان را دارند. به افغانستان در بین همه کشور های جهان در قسمت برنامه انکشافی ملل متحد UNDP رتبه ۱۷۵ داده شده است.[۱۱] یک

۵. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۰۸ میلادی) خلاصه اجرایوی، استراتیژی انکشاف ملی افغانستان. دارالانشای استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، کابل.
۶. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۰ میلادی) برنامه اولویت ملی حکومتداری محلی. صفحه ۶۴.
۷. به ویژه با تناسب بیشتر منابع که شامل بودجه میشود. تازه های اقتصاد افغانستان. اپریل ۲۰۱۳ میلادی. بانک جهانی.
۸. تخمین شده که در سال ۲۰۱۱ میلادی ۳.۹ میلیارد دالر رشوه پرداخته شده است. فساد در افغانستان: الگو ها و گرایش های اخیر. UNODC ۲۰۱۲ میلادی.

۹. با ۲۹٪ میزان فقر در مناطق شهری. بررسی ملی خطرات و آسیبپذیری ها، CSO/بانک جهانی، ۲۰۰۸/۲۰۰۷ میلادی.
۱۰. Ibid بانک جهانی ۲۰۱۳ میلادی.
۱۱. گزارش انکشاف بشری افغانستان، UNDP، ۲۰۱۱ میلادی.

سلسله حاصلات بزرگ و مصارف سخاوتمندانه بین المللی در خدمات عامه رشد اقتصادی را تأمین نموده است،[۱۲] اما چشم انداز آینده در نهایت نامعلوم میباشد. سرمایه گزاری مستقیم خارجی در حدود ۲٪ تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۲۰۱۲ تخمین شده است که در مذاکرات راجع به امتیازات تحت «ابتکار معبر منابع» که در آن استفاده از منابع قابل ملاحظه تیل، گاز و معادن کشور پیشبینی گردیده، بازتاب یافته است.
دولت افغانستان که در سال ۲۰۱۴ میلادی انتخاب شد انکشاف شهری را یکی از اولویت های عمده در برنامه اصلاحات خود «تحقق خودکفایي: اصلاحات و تجدید مشارکت» ۲۰ نوامبر ۲۰۱۴ میلادی، آورده است. بهبود مؤثریت و مثمریت حکومت مستلزم آن است که:

«شهر ها محرک های اقتصادی برای توسعه باشند. به این منظور ما باید شرایط زندگی و عرضه خدمات در مراکز شهری را بهبود بخشیم. باید شهرنشینی به وسیله کاهش تفاوت بین مناطق شهری و روستایی و بنابراین کنترول مهاجرت از روستا ها به شهر ها مدیریت گردد. دولت در نظر دارد تا شهردار ها را بر اساس شایستگی و روند مشورتی با مردم تعیین نماید. دولت انکشاف شهرداری ها را به وسیله پیشبرد پلان های بهبود عواید در شهر های افغانستان اولویت بندی خواهد نمود. ایجاد نهاد های انکشاف پایتخت و ایجاد صندوق وجهی پایتخت امکان هماهنگی در پلانگذاری انکشافی و مدیریت مسلکی را فراهم خواهد ساخت.»

با این حال، در برنامه مذکور محدودیت های شهرنشینِی در حال پیشرفت نیز در نظر گرفته شده است: «با تخمیناً ۵ میلیون پناهجو در خارج و در حدود یک میلیون بیجاشدگان داخلی، موضوع رفاه برای آنها مستلزم یک روش همه جانبه میباشد. افغانستان نمیتواند عودت کنندگان را به پیمانه وسیع در شهر های که از قبل نمیتوانند خدمات کافی فراهم نموده و در حال کساد اقتصادی قرار دارند، جذب نماید.» یک جنبه مهم کاهش تفاوت بین مناطق روستایی و شهری تقویت حکومتداری به اشتراک شهروندان میباشد:

«مردم فقیر و محروم افغانستان نیاز دارند تا به یک سویه ابتدایی خدمات اقتصادی دست یابند تا به طور سازنده در عرصه های رشد اقتصادی سهم بگیرند. برای این که به مردم فقیر کمک شود تا به حد اقل خدمات برسند، ما یک منشور شهروندان را تهیه خواهیم نمود که در آن حد اقل خدمات اساسی که باید به همه مردم فراهم گردد تعیین خواهد شد. دولت از طریق یک قانون جدید به شورا های انکشافی محل به حیث شورا های قریه رسمیت خواهد داد، که به یک میکانیزم برای ادارات ذیربط مبدل خواهد شد تا عرضه خدمات را به سطح محلات پلانگذاری و مدیریت نمایند. دولت به کمک خود در قسمت این که شورا های انکشافی محل به نهاد های فراگیر و نماینده مبدل گردند ادامه خواهد داد.»

در حال حاضر دولت تجدید نظر برنامه اولویت ملی را آغاز نموده است. یکی از چهار اولویت نخست که باید انکشاف داده شود برنامه اولویت ملی در مورد انکشاف شهری (U-NPP) میباشد. گروپ کاری شهری تحت رهبری وزارت شهر سازی و مسکن و عضویت اداره مستقل ارگان های محل/معینیت امور شهرداری ها، شهرداری کابل، اداره مستقل اراضی افغانستان، AUWSSC، ده سبز (شهر جدید کابل) و دیگران تشکیل شد. برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به حیث دارالانشای تخنیکی عمل نموده و به نهاد های مذکور پشتیبانی فراهم مینماید. پیشنویس چهارچوب کلی U-NPP سه ستون دارد:

1. **تقویه حکومتداری و نهاد های شهری؛**
2. **تأمین مسکن کافی برای همه؛**
3. **انسجام اقتصاد شهری.**

شرایط اسکان بشری

افغانستان در دهه گذشته شاهد تقریباً دو چند شدن نفوس شهری بوده است که پیامد های عمیق روی انکشاف کشور داشته است. از یک طرف شهرنشینی فرصت های برای انکشاف اجتماعی و رشد اقتصادی فراهم میسازد؛ از جانب دیگر برآورده ساختن توقعات نفوس جوان شهری که در حال رشد و افزایش است، برای داشتن یک محیط مصؤون و سالم که در آن زندگی و کار کنند چالش های عظیمی در برابر تصمیم گیرندگان به میان می آورد[۱۳]. امارگیرس نفوس ازجمله چالش های مذکور میباشد: هشت میلیون یا بیشتر افغانهای که اکنون در شهر ها و شهرک های افغانستان زندگی میکنند،[۱۴] با در نظر داشت رشد طبیعی نفوس و مهاجرت از روستا به شهر، در دهه آینده سالانه با بیش از ۳۲۰،۰۰۰ فرد[۱۵] دیگر یکجا خواهند شد.[۱۶]

تخمین شده است که پایتخت کشور یعنی کابل در حال حاضر در حدود سه میلیون نفوس دارد، که تقریباً ۴۰٪ مجموع نفوس شهری در ۳۴ مرکز ولایات را تشکیل میدهد.[۱۷] شهر های «مراکز منطقوی» همه در حدود ۳۰۰،۰۰۰ یا بیشتر نفوس دارند: هرات ۶۷۳،۴۲۵؛ مزارشریف ۵۸۲،۱۱۳؛ قندهار ۴۶۴،۲۶۵؛ و جلال آباد ۲۹۶،۸۹۵. به طور مجموعی این پنج شهر بزرگ در حدود ۶۹٪ از مجموع نفوس تخمین شده شهری را در ۳۴ مرکز ولایات تشکیل میدهند.

۱۲. از ۱۴.۴ در سال ۲۰۱۲ میلادی، پیشبینی شده است که رشد به ۳.۱ در سال ۲۰۱۳ میلادی کاهش یابد. کانون اقتصادی جنوب آسیا، بانک جهانی، ۲۰۱۳ میلادی.
۱۳. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵ میلادی) وضعیت شهر های افغانستان، ۲۰۱۵ میلادی. دولت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل.
۱۴. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵ میلادی) وضعیت شهر های افغانستان، ۲۰۱۵ میلادی. دولت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل.
۱۵. با ۴.۶٪ یکی از بلند ترین نرخ های رشد نفوس شهری در آسیا. بانک جهانی، ۲۰۱۱ میلادی.
۱۶. از جمله ۱۶۵،۰۰۰ به علت رشد طبیعی نفوس میباشد، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)، ۲۰۱۲ میلادی.
۱۷. اداره مرکزی احصائیه (۲۰۱۳ میلادی) نفوس شهر کابل را ۳.۴ میلیون تخمین نموده است، در حالی که ماسترپلان به کمک JICA (۲۰۱۰ میلادی) ۴.۵ میلیون باشنده را پیشنهاد میکند.

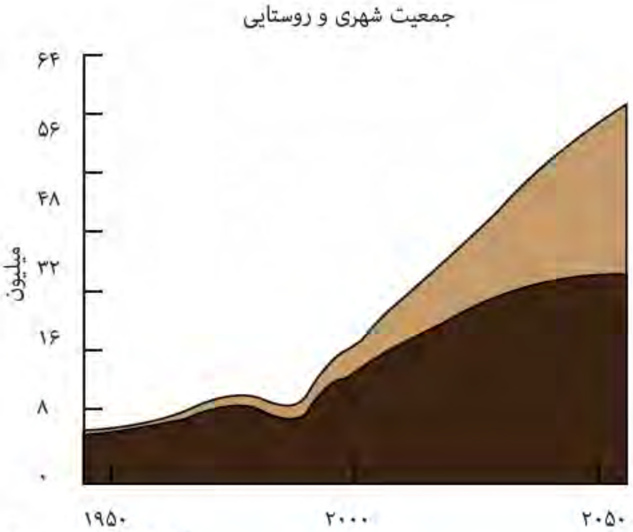

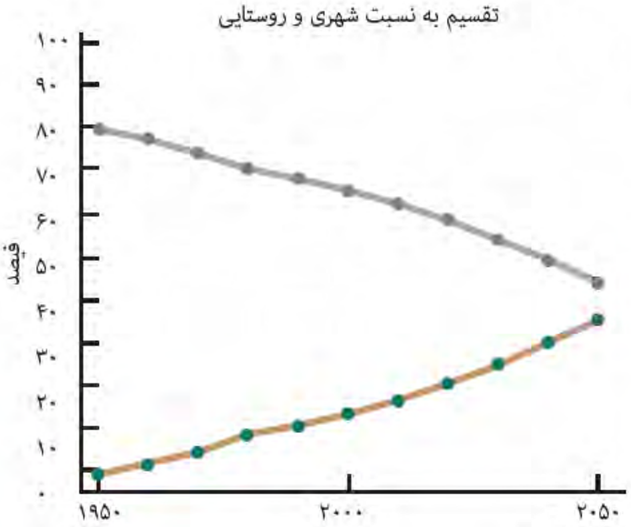

شکل ۱: الگو های شهرنشینی در افغانستان

مراکز «تجارت و ترانزیت» نفوس بین ۱۱۹،۰۰۰ تا ۲۳۱،۰۰۰ دارند که از جمله شهر های بزرگ شامل لشکرگاه: ۲۳۰،۳۱۸؛ قندز: ۲۲۴،۰۷۸؛ پلخمری: ۱۸۴،۳۹۵ قابل توجه میباشد. «مراکز ولایات» نفوس کمتری دارند، به گونه مثال، خوست: ۸۸،۴۰۳؛ چاریکار: ۸۰۰،۳۳؛ بامیان: ۳۳،۲۶۳؛ و فراه: ۳۹،۷۴۳. نفوس کوچکترین شهر ها یا «قریه های شهری» شامل نیلی: ۱۴،۹۵۵؛ پل علم: ۱۹،۰۹۵؛ و پارون ۱،۳۷۳ میباشد.[۱۸]

اکثر چالش های که اکنون شهر های افغانستان با آن مواجه اند به گذشته برمیگردد. در دهه ۱۹۸۰ یک شکل غیر طبیعی رشد در محلاتی با سبسایدی فوق العاده برای آنهایی که به علت منازعات روستایی بیجا شده بودند صورت گرفت. در یک زمان منازعات باعث ضایعات جانی و صدمه به مراکز شهری شد،[۱۹] در عین زمان نهاد ها به علت فرار افغان های با سواد و مسلکی از کشور ضعیف گردیدند.[۲۰]

از سال ۲۰۰۲ میلادی به این طرف بخش قابل ملاحظه عودت کنندگان افغان در مراکز شهری، که مهاجرت قابل ملاحظه از روستا به شهر را تجربه نموده بودند، در جستجوی امنیت بیشتر، کیفیت بهتر زندگی و فرصت کسب معیشت مسکن گزین شدند. اما با کاهش حضور جامعه بین المللی احتمالاً فرصت های شغلی و سرمایه گزاری در خدمات عامه و زیربنا ها به اندازه ای کم شده[۲۱] که فرصت های بالقوه زندگی شهر ممکن تعداد زیادی، به ویژه مردم فقیر، را منصرف سازد.

در حالی که بعد از یک دهه کمک های بین المللی، از هر سه نفر در افغانستان یکی از آنها در فقر زندگی میکند،[۲۲] شهرنشینی به طور آشکار نتوانسته پیامد های پایدار ارایه بدهد، و تفاوت های قابل ملاحظه اقتصادی و مادی در اکثر شهر ها وجود دارد.[۲۳]

این امر بیشتر در تفاوت واضح بین زون های مرکزی «امن» (که اکثر سرمایه گزاری های خصوصی تجارتی را به شمول محدوده های محافظت شده جلب مینماید)[۲۴] و مناطق حومه شهری پراگنده و کم انکشاف یافته که اکنون همه مراکز شهری را احاطه نموده است آشکار میباشد. در حالی که اخیراً اکثر توسعه شهری به شکل «غیر رسمی» میباشد،[۲۵] ارزش مجموعی سرمایه گزاری های کوچک در خانه سازی و ملکیت های تجارتی چشمگیر است.[۲۶] با اینکه علایم رفاه در بعضی ساحات رو به افزایش شهرنشینان طبقه پایین در محلات مزدحم و ملکیت های کرایی با خدمات خیلی ابتدایی و دسترسی محدود به زیربنا ها یا تسهیلات عامه زندگی میکنند[۲۷] و متکی به مزد روزانه و معیشت بخور و نمیر میباشند.[۲۸] در کشوری که نفوس آن عمدتاً روستایی بوده است، این تصور که تا سال ۲۰۵۰ میلادی از هر دو افغان یکی از آنها در یکی از مراکز شهری زندگی خواهد کرد،[۲۹] ماهیت تحولی را که در جریان است نشان میدهد (شکل ۱) صفحه ۶.

۱۸. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵ میلادی)، وضعیت شهر های افغانستان ۲۰۱۵ میلادی. دولت جمهوری اسلامی افغانستان؛ کابل.
۱۹. به گونه مثال هرات در سال ۱۹۷۸ میلادی و کابل در ۱۹۹۳/۱۹۹۴ میلادی.
۲۰. تعداد عودت کنندگان بین ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ میلادی زیاد بود، اما از آن زمان به این طرف کاهش یافته است. گزارش جهانی برای افغانستان، ۲۰۱۰ میلادی.
۲۱. در حدود ۲ میلیون باشنده شهری در حال حاضر بیکار اند. NRVA ۲۰۰۷/۲۰۰۸ میلادی.

۲۲. NRVA ۲۰۰۷/۲۰۰۸ میلادی.
۲۳. ۹۳٪ خانوار های شهری «در شرایط محرومیت مادی و محیطی» زندگی میکنند. NRVA/بانک جهانی ۲۰۱۰ میلادی.
۲۴. بیش از ۲۰۰ «شهرک» غیر قانونی در مزار، هرات، جلال آباد، پروان و غزنی وجود دارد اراضی ۲۰۱۱ میلادی.
۲۵. انکشافی که با ماستر پلان شهری مطابقت نداشته باشد رسماً «غیر رسمی» دانسته میشود
۲۶. در یک مطالعه غیر رسمی خانوار ها در کابل تخمین شده که در حدود ۲.۵ میلیارد دالر باشد. بانک جهانی ۲۰۰۵ میلادی.
۲۷. ۴۰٪ خانوار های شهری به آب مصؤون دسترسی ندارند و ۷۰٪ به تشناب بهداشتی دسترسی ندارند. UNDP ۲۰۱۲ میلادی.
۲۸. ۴۴٪ خانوار های شهری روز مزد را به حیث منبع عمده عواید تذکر دادند. NRVA/بانک جهانی ۲۰۱۰ میلادی.
۲۹. چشم انداز شهرنشینی جهانی. UNDESA ۲۰۱۱ میلادی.

شکل ۲: نقشه ساختار جغرافیایی ملی مراکز ۳۴ ولایت افغانستان

درس های آموخته شده از فعالیت های برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) برای بیش از دو دهه در دوره های نسبتاً آرام و منازعات شدید در طیف وسیعی از فعالیت ها در سراسر افغانستان ذیدخل بوده است. یک برنامه ملی اسکان مجدد که در ۱۹۹۰ میلادی آغاز گردید در سال ۱۹۹۴ میلادی به برنامه بازسازی شهری که در زمینه آن روش های با اشتراک مردم محل برای بازسازی مطالعه گردید، به شمول تشکیل شورا های مردم محل، تکامل یافت. شورا های مذکور در زمان اداره طالبان در برنامه صلح که در آن چندین اداره ملی ذیدخل بود جذب و به شورا های انکشافی محل تکامل یافتند که امروز ستون اصلی برنامه همبستگی ملی و مداخلات انکشاف شهری را تشکیل میدهند.
برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) علاوه بر تطبیق مستقیم عملیات بازسازی، انکشاف شهری و روستایی با اشتراک مردم محل، تقویه مهارت های مسلکی و فنی و توزیع کمک های بشردوستانه، به همکاران دولتی از طریق مساعدت تخنیکی در پالیسی، پلانگذاری و مدیریت شهری، فراهم آوری یا بهبود خدمات و زیربنا ها و ادغام مجدد عودت کنندگان پشتیبانی فراهم ساخته است.

تنوع تجارب برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در سراسر افغانستان بازتاب دهنده یک درس عمده میباشد که طی دو دهه گذشته آموخته شده است: اهمیت اجراات به شکل جامع و اساسی در سطوح مختلف از مقامات مرکز، ولایات و شهرداری ها تا مردم محل و خانواده ها، برای رسیدگی به مسایل پیچیده که ندرتاً ثابت اند. اهمیت سهمگیری، چه کمک در پالیسی سازی یا چه در عرضه خدمات، در محراق کار ما قرار دارد، طوری که در «روند مردمی» برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) که منعکس کننده نظریات و منافع سهمداران عمده میباشد،[30] تجسم یافته است. مؤثریت این روش در ارزیابی های کار برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) که ارزش «قرارداد با مردم محل» در استفاده از منابع بشری و مواد موجود در محلات جهت بهینه سازی اثرات سرمایه گزاری بیرونی را نیز تایید مینماید، برجسته شده است.

تیم برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در کشور به وسیله التفات و اطمینان از این که در دسترس قرار داشته باشیم برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در ۱۱ ولایت کشور، به شمول پنج شهر بزرگ حضور دارد به طور مداوم نبض ملت را احساس کرده و از این طریق منابع را به نیازمندی ها یا روند های حیاتی هدایت نموده است. این کار به علت نقش مرکزی کارمندان مجرب افغان که اکثراً از ساحاتی که هستند که پروژه های تحت مدیریت شان در آن ساحه تطبیق میگردد، و برای بررسی وضعیت در ساحه به شمول خطرات احتمالی امنیتی، ممکن گردیده است. این راهبرد «هدفمند» یک استراتیژی مؤثر ثابت شد که در آینده، همراه با تمرکز بیشتر روی تقویه نهاد ها به سطح مرکز و ولایات، عملیات مشخصه برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) خواهد بود.

استقامت استراتیژیک برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان برای ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ میلادی

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) اداره ملل متحد برای اسکان بشری میباشد. به این اداره از جانب سازمان عمومی ملل متحد وظیفه داده شده است تا شهرک ها و شهر های پایدار از لحاظ اجتماعی و محیط زیستی را به هدف فراهم آوری سرپناه کافی برای همه، بر اساس اعلامیه (ونکوور) در مورد اسکان بشر، آجندای هبیتات، اعلامیه استانبول در مورد اسکان بشر، اعلامیه در مورد شهر ها و سایر محلات اسکان در هزارسال جدید، و قطعنامه ۲۰۶/۵۶ ملل متحد، ترویج نماید. در اعلامیه هزار ساله ملل متحد حالت وخیم مردم فقیر شهر های جهان تصدیق گردیده و کشور های عضو تعهد نمودند تا زندگی حد اقل ۱۰۰ میلیون باشنده محلات فقیر نشین را بهبود بخشند مقصد ۱۱ هدف شماره ۷ این وظیفه به برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) سپرده شد. این تعهد با «اهداف انکشاف پایدار» که در سپتامبر ۲۰۱۵ میلادی پذیرفته شد، هدف ۱۱ «فراگیر، مصؤون، مقاوم و پایدار ساختن شهر ها و محلات مسکونی انسان ها» به پیش برده شد.

دیدگاه و استقامت کاری

دیدگاه کلی کار برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان را اسکان مرفه، فراگیر و مساویانه که باعث کاهش فقر میشود و به ثبات و انکشاف ملی کمک میکند، تشکیل میدهد.

استقامت کاری برنامه کشوری برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در زمینه وظیفه جهانی «ترویج انکشاف محلات مسکونی با ثبات از لحاظ اجتماعی و محیط زیستی و دستیابی به سرپناه کافی برای همه» عبارت از «تحول زندگی مردم از طریق افزایش دسترسی به زمین، مسکن و خدمات شهری و در عین حال پاسخگو بودن سیستم ها و نهاد ها به دیدگاه ها و نیازمندی های مردم» میباشد.
برای این که مردم افغانستان بتوانند در محلات مسکونی مرفه، فراگیر و مساویانه زندگی کنند که فرصت های برای کاهش فقر فراهم نموده و در عین حال به ثبات و انکشاف ملی کمک مینماید، استراتیژی برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) روی

۳۰. هبیتات ملل متحد (۲۰۱۴ میلادی). همبستگی شهری. سند توضیحی شماره ۲، دسامبر ۲۰۱۴ میلادی.

افغانستان

سه ساحه مورد تمرکزی که ذیلاً توضیح خواهد شد تمرکز دارد. در هر کدام از این ساحات مورد تمرکز مسایل مشترک جنسیت، جوانان، انکشاف ظرفیت های ملی، حفظ محیط زیست و کاهش خطر آفات به حیث اجزای اصلی شان شامل است.

ساحات مورد تمرکز برای ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ میلادی

راهبرد پیشنهادی و فعالیت ها برای سکتور اسکان بشر با اهداف انکشاف ملی مربوطه و همچنان مسایل مشخص به سکتور که در بخش قبلی تذکر یافت، تطابق داده شده است. با در نظر داشت این که جنسیت، جوانان، محیط زیست، ارتقای ظرفیت های کاری و کاهش خطرات مسایل مشترک اند، سه ساحه برنامه مورد تمرکز قرار آتی شناسایی گردیده است:

ساحه مورد تمرکز ۱: محلات مسکونی پلان شده و با اداره خوب

یکی از موانع عمده در برابر مدیریت و رشد پایدار شهری فقدان یک راهبرد منسجم میباشد که تحقق کامل امکانات اجتماعی، مادی و اقتصادی شهرک ها و شهر های سریعاً در حال رشد در سراسر کشور را ممکن بسازد. در حالی که در سال های اخیر در قسمت تجدید نظر جوانب پالیسی و عمل پیشرفت های صورت گرفته است، به مسایل بنیادی در رابطه با مدیریت شهری هنوز رسیدگی نشده است.

حکومتداری شهری در افغانستان در دهه گذشته تغییرات قابل ملاحظه ای را متحمل شده است. وزارت امور انکشاف شهری مسؤول ایجاد و انکشاف پالیسی، معیار های پلانگذاری و چهارچوب های تنظیم کننده میباشد، که تجدید نظر آنها مستلزم مساعدت تخنیکی قابل ملاحظه است. پلانگذاری و مدیریت شهر های ولایات مسؤولیت معینیت شهرداری های اداره مستقل ارگان های محل که از کار شهرداری های ولایات با تمرکز روی ترویج شفافیت و حسابدهی نظارت دارد، میباشد.[۳۱] مساعدت تخنیکی از جانب برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) و سایر نهاد ها برای تقویه توانایی شهرداری ها در بلند بردن عواید از طریق ثبت و مالیات ملکیت ها و عرضه خدمات و زیربنا ها ادامه خواهد یافت. نهادینه ساختن روند اصلاحات و تکثیر این روش در همه شهرداری ها با در نظر داشت منابع امر مهم به شمار میرود.

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) منحیث بخشی از تلاش های خود برای انسجام و گسترش محدوده اقدامات جاری در قسمت حکومتداری، پلانگذاری و مدیریت شهری از تجارب بین المللی خود در این ساحات مربوط به ساحه مورد تمرکز ۱ برنامه کشوری به هدف تقویه ظرفیت حکومت در طرح و تطبیق پالیسی های مناسب برای هدایت توسعه محلات مسکونی به شکل سهمگیرانه، مساویانه و حسابده و در عین حال تأمین دسترسی به خدمات ابتدایی، استفاده خواهد کرد. نتایج آن قرار آتی پیشبینی شده است:[۳۲]

- یک چهارچوب بهتر پالیسی محلات مسکونی که منجر به سیستم های فراگیر پالیسی و حکومتداری و همچنان مدیریت مؤثر زمین های شهری میگردد؛
- ظرفیت بیشتر شهرداری ها در پایداری عملیات آنها و عرضه خدمات عامه؛
- افزایش دستیابی و استفاده از معلومات و ارقام برای پشتیبانی از پالیسی، پلانگذاری و مدیریت محلات مسکونی.

ساحه مورد تمرکز ۲: محلات مسکونی فراگیر

از اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی ذیدخل ساختن مردم محل اساس روش برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) را در جهت حمایت از بازسازی و انکشاف در افغانستان تشکیل میدهد. این روش اساس سهمگیری در طرح برنامه همبستگی ملی را تشکیل میدهد که در آن برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) از سال ۲۰۰۳ به این طرف یکی از شرکای تسهیل کننده بوده است. این اقدام انکشاف ملی در حدود ۴۶۰۰ اجتماع محلی را در ۹ ولایت برای ایجاد شورا های انکشافی محل ذیدخل ساخته است که فعالیت ها را شناسایی و مدیریت مینمایند. با در نظر داشت منابع، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به سهمگیری خود در برنامه همبستگی ملی ادامه خواهد داد و در تلاش های تحکیم این برنامه اشتراک خواهد داشت. بعد از چندین دهه سرمایه گزاری ناکافی

۳۱. پیشنویس سال ۲۰۱۱ قانون شهرداری برای انتخاب شهردار معطل است، که بوردهای مؤقت مشاورتی شهرداری از عملکرد شهرداری ها نظارت محلی انجام میدهند.

۳۲. گزارش شده است که پوشش آبرسانی شهری با اهداف ANDS مطابقت دارد – ۵۰٪ در کابل و ۳۰٪ در شهر های دیگر – اما در WHO/UNICEF MICS سال ۲۰۱۳ میلادی نشان داده شده است که تنها ۳۹٪ فقیر ترین و یک پنجم خانوار های شهری به آب دسترسی دارند.

در خدمات و زیربنا های شهری، از سال ۲۰۰۲ میلادی به این طرف پیشرفت قابل ملاحظه در بهبود دسترسی به این خدمات در اکثر شهر ها به میان آمد.

با این حال، اکثر خانواده های شهری در افغانستان به خاطر آب متکی به چاه های سطحی میباشند و ۸۰٪ خانواده ها چاه فاضلاب کافی ندارند و خطر آلودگی زیاد است. پالیسی رسمی مانع سرمایه گزاری عامه در خدمات برای محلات مسکونی خارج از «ماسترپلان» میباشد، و به این ترتیب بخش قابل ملاحظه نفوس شهری را محروم میسازد. در حالی که پروژه های تحت مدیریت مردم محل (به پشتیبانی ملل متحد و مؤسسات غیر دولتی) دسترسی به خدمات را در بعضی محلات مسکونی غیر رسمی بهبود بخشیده اند، این اقدامات پراکنده و کم-کم به هیچ وجه نمیتوانند تقاضای روزافزون را برآورده سازند.[۳۳] تنها با ادغام همه محلات مسکونی شهری، بدون در نظر گرفتن موقف آنها، در شهر و ایجاد یک روش به سطح شهرداری میتوان دسترسی به خدمات را تأمین نمود.

در حالی که حکومت های افغانستان یکی پی دیگر تعهد نمودند تا مسکن «ارزان» برای مردم فقیر فراهم نمایند، این امر شکل پروژه های سبسایدی شده برای مأمورین ملکی را به خود گرفت. بنابراین قسمت عمده خانه سازی شهری را خانه های شخصی که خود شان اعمار مینمایند تشکیل میدهد. کیفیت آنها نظر به امکانات مالی خانواده ها تفاوت قابل ملاحظه دارد، اما استفاده گسترده از شکل و مواد سنتی نمایانگر پاسخ مؤثر در برابر شرایط اقلیمی و فزیکی میباشد. لازم است تا پالیسی ها و راهبرد های رسیدگی به مسکن شهری بر اساس این اتکا به نفس ساخته شده و روی تدابیری برای تسهیل دسترسی به تمویل ارزان، مواد ساختمانی مناسب و مشوره راجع به ساختمان تمرکز داشته باشد. در روشنی رشد ساختمان های رهایشی که در اکثر شهر ها توسط قراردادی ها اعمار میگردد، باید تدابیری طرح و تطبیق گردند که در آنها حد اقل معیار های فضایی، ساختمانی و خدماتی رعایت شود.

روند شهرنشینی در افغانستان به شهر های بزرگ محدود نیست، و در سال های اخیر اکثر محلات مسکونی کوچک و متوسط رشد قابل ملاحظه داشته اند. علاوه بر پشتیبانی که به شهرداری ها فراهم میشود، یک پالیسی ملی شهری جامع (و استراتیژی جغرافیایی محلات مسکونی مربوط به آن) توانایی هدایت انکشاف این مراکز را دارد. به طور مشخص این استراتیژی میتواند توانایی مردم محل را در قسمت پلانگذاری محل مسکونی شان برای اعمار خانه های مصؤن و ارزان، دسترسی به خدمات و زیربنا ها، انکشاف مهارت های فنی و اشتراک در اقدامات انکشافی محل، حمایت از معیشت یا اشتغال زایی محلی از طریق تولید مواد یا اجزای ساختمانی تقویه نماید.

۳۳. توقع میرود که تقاضا به آب در کابل تا سال ۲۰۵۰ میلادی شش برابر افزایش یابد. USGS ۲۰۱۰ میلادی.

با استفاده از تجارب حاصله از انکشاف، بهبود و عرضه خدمات محلی، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)در نظر دارد تا طبق ساحه تحت تمرکز ۲، برای باشندگان محلات مسکونی دسترسی بهتر به زمین و مسکن ارزان، خدمات و زیربنا ها فراهم گردد، و نتایج آتی را پیشبینی مینماید:

- افزایش دسترسی به خدمات، زیربنا ها و تسهیلات عامه؛
- سیستم های بهتر حکومتداری محلی برای تأمین سهمگیری مؤثر باشندگان در انکشاف و مدیریت محلات مسکونی؛
- دسترسی به زمین و مسکن شهری، با تمرکز روی خانواده های فقیر و خانواده های که توسط زنان اداره میشوند، به شمول بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان.

ساحه مورد تمرکز ۳: محلات مسکونی مرفه

با سرمایه گزاری خصوصیِ محدود در قسمت تولید، فعالیت اقتصادی شهری در افغانستان عمدتاً به دور تجارت، خدمات (به شمول ترانسپورت) و کار های ساختمانی میچرخد که اکثرا شان توسط نظامیان بین المللی و مؤسسات امدادی حاصل میگردد.[۳۴] احتمالاً کاهش حضور جامعه بین المللی اثرات عمیقی روی اقتصاد شهری خواهد داشت. بیشترین صدمه را خانواده های میبینند که معیشت شان را از کار روزمزد تأمین مینمایند،[۳۵] و این باعث میشود که ثلث نفوس شهری که اکنون در فقر زندگی میکنند و برای تأمین هزینه های روزافزون زندگی شهری تلاش مینمایند و قادر به تادیه مصارف خدمات، مراقبت های صحی یا تعلیم و تربیه نیستند، آسیبپذیر تر شوند. همچنان آنهایی که به وسیله کسب زمین و اعمار یک خانه شهر نشین شده اند و کسانی متکی به فعالیت اقتصادی دوامدار میباشند نیز متأثر خواهند شد. تا این که منابع بدیل سرمایه گزاری دریافت نشود، خطر جدی آن وجود دارد که شهرنشینی در افغانستان نتواند پیامد های پایداری را که در سایر کشور ها به دست آمده است حاصل نماید.

۳۴. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵) وضعیت شهر های افغانستان ۲۰۱۵ میلادی. دولت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل.
۳۵. بانک جهانی تخمین نموده که ٦٤٪ نیروی کاری شهری در ۲۰۱۲ باشد.

با چشم انداز خیلی کم افزایش قابل ملاحظه سرمایه گزاری عامه در خدمات و زیربنا ها، سهمگیری بیشتر مستفید شوندگان در هزینه ها ضروری خواهد بود. «تجارتی سازی»[۳۶] خدمات برق و آب در افغانستان یک اندازه راه را برای جمع آوری هزینه ها رفته است اما تا زمانی که آنها قادر به وضع تعرفه های قابل دوام تجارتی شوند، عملیات آنها ناپایدار خواهد بود. میزان سرمایه گزاری سکتور خصوصی در عرضه خدمات تا اکنون ناچیز بوده است.
پیشرفت های قابل ملاحظه ای از طریق یک سلسله فعالیت های آزمایشی کسب عواید که روی انتظام (و بنابرین وضع مالیات) ملکیت های که به نام «غیر رسمی» تصنیف گردیده اند صورت گرفته است.[۳۷] عواید مذکور شهرداری ها را قادر میسازد تا در خدمات و زیربنا های عامه سرمایه گزاری نمایند و اگر در سایر شهرداری ها تکثیر گردد امکان دستیابی به شکل پایدار تر انکشاف و در عین حال افزایش اعتماد بین مردم شهری و حکومت محلی فراهم میشود. اعتماد از طریق تطبیق راهبرد های انکشاف اقتصادی در شهر ها و شهرک ها که در آنها پروژه های امتحانی امکان پشتیبانی از دست اندرکاران غیر رسمی اقتصاد به شمول دست فروشان یا تجار و شرکت های کوچک متعلق به زنان را دارد، نیز ایجاد شده میتواند.[۳۸]

تعلیم و تربیه برای انکشاف اقتصادی افغانستان اهمیت حیاتی دارد. در حالی که دسترسی به تعلیم و تربیه رسمی بهبود یافته است، هنوز اکثر جوانان افغانستان هنگامی که از مکتب فارغ التحصیل میشوند برای اشتغال خوب آماده نیستند. اکثر مردم برای تأمین معیشت به تجارت، خدمات یا سکتور ساختمانی وابسته میباشند که به آموزش تخنیکی برای آمادگی به مهارت های مذکور چشم انداز یافتن کار برای آنها را بهبود خواهد بخشید. مانند فرصت های اقتصادی آموزش های مذکور، اقداماتی که سهمگیری جوانان افغانستان را در امور شهری تقویه مینماید توانایی تقویه حکومتداری شهری را دارند. برنامه «شهر های مصؤون تر» برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) که هدف آن ترویج انسجام اجتماعی و کاهش خشونت شهری میباشد یک منبع با ارزش برای چنین اقدامات به شمار میرود.

تحت ساحه مورد تمرکز ۳، با هدف کمک به تبدیل شهرک ها و شهر ها به مراکز فعالیت اقتصادی که اشتغال دوامدار را فراهم ساخته و انکشاف مهارت های عمده را به ویژه به جوانان افغانستان ممکن میسازد، نتایج آتی پیشبینی شده است:

- تقویه پایداری مالی شهرداری ها برای عرضه خدمات محلی؛
- افزایش فعالیت اقتصادی و ایجاد اشتغال در محلات مسکونی، به شمول اقتصاد غیر رسمی؛
- بهبود فرصت ها برای جوانان افغانستان به خاطر انکشاف مهارت های که آنها را قادر به اشتراک در فعالیت های اقتصادی و منفعت از آنها میسازد.

۳۶. به گونه مثال: تصدی آبرسانی و فاضلاب شهری افغانستان و د افغانستان برشنا شرکت.
۳۷. دولت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵) وضعیت شهر های افغانستان ۲۰۱۵ میلادی. دولت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل.
۳۸. هبیتات ملل متحد در لشکرگاه، قندهار، هرات، مزار و جلال آباد؛ برنامه حکومتداری ولایات افغانستان (برنامه انکشافی ملل متحد)؛ برنامه شهرداری های محلی افغانستان برای نفوس شهری/LARA (به حمایت اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا) و غیره.

ساحه مورد تمرکز ۱: محلات مسکونی پلان شده و با اداره خوب

نتیجه متوقع: ظرفیت دولت در قسمت طرح و تطبیق پالیسی های مناسب برای هدایت انکشاف محلات مسکونی به شکل سهمگیرانه، مساویانه و حسابده تقویه گردیده و در عین حال دسترسی به خدمات ابتدایی ارتقا می یابد.

نتیجه	ساحه عمده مداخله	شرکای اصلی
۱-۱ چهارچوب پالیسی بهتر مسکن که منتج به سیستم فراگیر پلانگذاری و حکومتداری و همچنان مدیریت مناسب زمین میگردد	• حمایت از انکشاف یک برنامه اولویت ملی شهری و پلان عملیاتی که در آن اولویت ها برای قانونسازی، تجدید نظر پالیسی، اصلاحات تشکیلاتی و سیستم های نظارتی تعیین شده است. • حمایت از انکشاف پالیسی و پلان ملی زمین و مسکن شهری. • حمایت از روند های که دسترسی به زمین ارزان شهری را فراهم ساخته و حق تصرف را طوری که در قانون تنظیم امور زمینداری تصریح گردیده است محافظت نماید. اشتراک در HLP و سایر گروپ کاری کاری. • حمایت از نهادینه شدن پلانگذاری عملیاتی راهبردی.	وزارت شهر سازی و مسکن ، اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، شهرداران و بورد های مشورتی شهرداری ها، اداره مستقل اراضی افغانستان، ستره محکمه، وکلای پارلمان، جامعه اکادمیک، جامعه مدنی، رسانه ها، ادارات ملل متحد.
۱-۲ تقویه ظرفیت نهاد های حکومتی در مرکز و ولایات در قسمت تأمین عملیات شان و عرضه مؤثر خدمات عامه	• حمایت از انکشاف ظرفیت های کاری مقامات در مرکز، به شمول وزارت شهر سازی و مسکن و اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها. • مساعدت تخنیکی به شهرداری ها و ادارات ذیربط که در ساحات شهری عرضه خدمات مینمایند. • تسهیل سهمگیری بورد های مشورتی شهرداری ها، شورا های انکشافی محل و شورا های گذر در تجدید نظر پالیسی ها و سیستم های حکومتداری. • حمایت از تبدیل مدیریت شهری/ برنامه حمایت از شهرداری با اشتراک مردم محل به برنامه همبستگی شهری ملی.	وزارت شهر سازی و مسکن ، اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، بورد های مشورتی شهرداری ها، وکلای پارلمان، جامعه مدنی، رسانه ها، وزارت داخله
۱-۳ افزایش دستیابی و استفاده از معلومات و ارقام برای حمایت از پالیسی، پلانگذاری و مدیریت محلات مسکونی	• حمایت از افزایش ارقام و معلومات در مورد مناطق شهری و شهرداری های ولسوالی های افغانستان. • تسهیل ایجاد دیده بان شهری افغانستان به حیث پلاتفورم جمع آوری و تحلیل ارقام، و ترویج تحقیق در مورد مسایل مربوط به مسکن. • حمایت از انکشاف ظرفیت ها در قسمت جمع آوری و تحلیل ارقام در ادارات پلانگذاری اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها، شهرداری ها و وزارت شهر سازی و مسکن . • تقویت دست اندرکاران محلی و جامعه مدنی در نظارت شهری	وزارت شهر سازی و مسکن ، اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، بانک جهانی، نهاد های پژوهشی، جامعه مدنی، ادارات ملل متحد

ساحه مورد تمرکز ۲: محلات مسکونی فراگیر

نتیجه متوقع: افزایش دسترسی به زمین و مسکن ارزان، خدمات و زیربنا های ابتدایی برای باشندگان محلات مسکونی

نتیجه	ساحه عمده مداخله	شرکای اصلی
۲-۱ افزایش دسترسی به خدمات، زیربنا ها و تسهیلات عامه در محلات مسکونی	• حمایت از دولت اسلامی افغانستان در تکمیل برنامه همبستگی ملی، و ایجاد منشور شهروندان. • مساعدت تخنیکی به ادارات ذیربط و فراهم کنندگان خدمات دولتی در عرضه خدمات به آسیبپذیر ترین و نیازمند ترین افراد در محلات مسکونی. • ترویج فضای عامه در محلات مسکونی، به شمول بهبود مصؤونیت و امنیت. • حمایت از ادارات ذیربط در فراهم آوری زیربنا های بزرگ در شهرک ها، شهر ها و مناطق شهری.	وزارت احیأ و انکشاف دهات، اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، شورا های انکشافی محل، بورد های مشورتی شهرداری ها، جامعه مدنی، سکتور خصوصی.
۲-۲ بهبود سیستم های حکومتداری به اشتراک مردم محل برای تأمین سهمگیری مؤثر باشندگان در انکشاف و مدیریت محلات مسکونی.	• مساعدت تخنیکی به دولت برای توسعه و افزایش برنامه های انکشاف شهری با اشتراک مردم محل و مبدل شدن آن ها به یک برنامه ملی. • حمایت از گروه های اجتماعی زنان در سهمگیری در تصمیمگیری و روند های محلی و ملی حکومتداری. • حمایت از تطبیق پروژه ها برای سیستم های ابتکاری حکومتداری محلات مسکونی به سطح مردم محل، با تمرکز روی اشتراک جوانان در زندگی مدنی. • حمایت از انکشاف ظرفیت ها در اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها، شهرداری کابل، جامعه مدنی/گروپ های جوانان.	وزارت احیا و انکشاف دهات، اداره مستقل ارگان های محل، شهردار ها و بورد های مشورتی شهرداری ها، مقامات دولتی، شورا های انکشافی محل، جامعه مدنی، ادارات ملل متحد، وزارت داخله
۲-۳ افزایش دسترسی به زمین و مسکن مطمئن، کافی و ارزان، با تمرکز روی خانوار های فقیر و خانوار های که توسط زنان اداره میشوند، به شمول بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان	• حمایت برای فعالیت های انتظام و بهبود در محلات مسکونی محروم و در حاشیه قرار گرفته غیر رسمی، با تمرکز روی کاهش خطرات محیط زیستی/طبیعی. • کمک به تلاش ها جهت شناسایی راه حل های اسکان مجدد پایدار برای بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان در مناطق شهری. • حمایت از اقدامات برای افزایش دستیابی خانه های کرایی ارزان در مراکز شهری. • حمایت از انکشاف ظرفیت ها در وزارت شهر سازی و مسکن ، اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها و شهرداری کابل.	وزارت شهر سازی و مسکن ، اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، اداره ملی تحفظ محیط زیست، بورد های مشورتی شهرداری ها، شورا های انکشافی محل، جامعه مدنی، سکتور خصوصی، وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان

ساحه مورد تمرکز ۳: محلات مسکونی مرفه

نتیجه متوقع: شهرک ها و شهر ها مراکز فعالیت اقتصادی اند که اشتغال پایدار را ایجاد نموده و انکشاف سرمایه بشری، به ویژه برای جوانان افغانستان را ممکن میسازد		
نتیجه	**ساحه عمده مداخله**	**شرکای اصلی**
۳-۱ تقویه پایداری مالی شهرداری ها	• انسجام اقدامات کسب عواید شهرداری ها از طریق انتظام/ثبت ملکیت ها، با تمرکز روی محلات مسکونی غیررسمی. • اشتراک در آگاهی دهی مردم در مورد مفاد بهبود کسب عواید شهرداری. • حمایت از انکشاف ظرفیت ها در اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها و شهرداری کابل. • حمایت از تلاش های دولت در اصلاح امور مالی شهرداری ها.	اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، بورد های مشورتی شهرداری ها، وزارت مالیه، جامعه مدنی، رسانه ها.
۳-۲ افزایش فعالیت اقتصادی و اشتغال زایی در محلات مسکونی، به شمول اقتصاد غیر رسمی	• اشتراک در ایجاد راهبرد های انکشاف اقتصادی به سطح شهر، به شمول اقدامات برای بهبود حمل و نقل شهری. • حمایت از پروژه های آزمایشی در اقتصاد غیررسمی، با تمرکز روی دست فروشان/تجار و شرکت های کوچک متعلق به زنان (به شمول تولیدات خانگی). • استفاده از تجربه برنامه «شهر های مصوون تر» برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) برای ترویج همبستگی اجتماعی و کاهش خشونت شهری. • حمایت از انکشاف ظرفیت ها در اداره مستقل ارگان های محل/معینیت شهرداری ها و شهرداری کابل.	اداره مستقل ارگان های محل، شهرداری کابل، وزارت امور زنان، وزارت اطلاعات و فرهنگ و جوانان، بورد های مشورتی شهرداری ها، شورا های انکشافی محل، بانک جهانی، جامعه مدنی، سکتور خصوصی
۳-۳ بهبود فرصت ها برای جوانان افغانستان در قسمت بهبود مهارت های شان که آنها را قادر میسازد در فعالیت های اقتصادی سهم گرفته و از آن بهره ببرند.	• فعالیت های آموزشی مربوط به اسکان در بخش های تخنیک های ساختمانی، خدمات ابتدایی، تولید مواد ساختمانی و غیره. • انکشاف برنامه های آموزش مهارت ها، به ویژه برای جوانان بخش های محروم جامعه. • کمپاین های انترنتی/تلیفون همراه/مکاتب برای آگاهی دهی بین جوانان در مورد مسایل تنظیم/مدیریت محلات مسکونی.	اداره مستقل ارگان های محل، بورد های مشورتی شهرداری ها، شورا های انکشافی محل، وزارت معارف، دست اندرکاران جامعه مدنی، وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین.

استراتیژی

تطبیق استراتیژی و مشارکت

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به شرکای دولتی مساعدت تخنیکی فراهم مینماید و همچنان به طور مستقیم از تطبیق برنامه های مشخص (مثلاً برنامه همبستگی ملی) پشتیبانی میکند. علاوتاً تیم برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در کشور مناسبات سازنده ای را با مردم محل و مؤسسات غیردولتی، جامعه مدنی و سکتور خصوصی به میان آورده است. در این کار خود برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) توانسته است از کادر متخصصین تخنیکی دفتر مرکزی و مراکز منطقوی از قبیل دفتر منطقوی آسیا و اقیانوسیه در فوکوکا جاپان استفاده نماید و با روابطی با نهاد های منطقوی ایجاد کند. در حال حاضر ادارات عمده همکار در افغانستان عبارت اند از:

نوع همکاری	ادارات	شرکا
اداره مستقل ارگان های محل	معینیت شهرداری ها	مساعدت تخنیکی و انکشاف ظرفیت های کاری در مسایل حکومتداری و مدیریت شهری، و همچنان پلانگذاری استراتیژیک شهرداری
وزارت شهر سازی و مسکن	ریاست پالیسی و پلان؛ دفتر مقام وزارت	مساعدت تخنیکی در مسایل پالیسی و پلان؛ انکشاف برنامه اولویت ملی شهری (U-NPP)
وزارت احیا و انکشاف دهات	برنامه همبستگی ملی (و شورا های انکشافی محل در بامیان، بلخ، فراه، هرات، کاپیسا، ننگرهار، پروان، پنجشیر و قندهار)	تسهیل شرکا دراقدامات بازسازی/انکشاف محل در ۴۷ ولسوالی در سراسر ۹ ولایت
شهرداری کابل	برنامه های شهری	مساعدت تخنیکی در مدیریت شهری، انکشاف و توسعه محلات
شهرداری های قندهار، هرات، مزارشریف، جلال آباد، بامیان، قندز، فراه و نیلی	برنامه های شهری	مساعدت تخنیکی و انکشاف ظرفیت های کاری در مسایل حکومتداری و مدیریت شهری؛ حمایت از بورد های مشورتی شهرداری
اداره مستقل اراضی افغانستان	برنامه های شهری	ثبت زمین و امنیت تصرف

علاوتاً، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به همکاری با ادارات ذیل ملل متحد ادامه خواهد داد:

- UNDP در مورد مسایل ارتقای ظرفیت های کاری، پالیسی و قانونگذاری در ولایات.
- UNHCR در مورد اسکان مجدد عودت کنندگان و بیجاشدگان.
- UNEP در مورد مسایل محیط زیست.
- UNICEF در مورد افزایش دسترسی به آب و بهبود حفظ الصحه
- UNESCO در مورد حفاظت از میراث های فرهنگی.
- UN-WOMEN در مورد شامل ساختن حقوق زنان و مساوات جنسیتی.
- UNFPA در مورد جوانان.

منابع بشری و ساختار تشکیلاتی

برای تطبیق مؤثر این پلان راهبردی، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان خود را به یک اداره پاسخده با دسترسی وسیعتر جغرافیایی در کشور مبدل میسازد. مدیریت کلی برنامه از دفتر کابل ادامه خواهد یافت. دفاتر ساحوی با مناطق ملل متحد تنظیم خواهند شد: غرب (دفتر ساحوی هرات و دفتر محلی فراه)؛ شمال (دفتر ساحوی مزارشریف، و دفتر محلی قندز)؛ شرق (دفتر ساحوی جلال آباد)؛ جنوب (دفتر ساحوی قندهار)؛ و ساحات مرکزی (دفتر محلی بامیان و دفتر محلی نیلی). ولایات کاپیسا، پروان و پنجشیر که در آنها برنامه همبستگی ملی در جریان است تحت اثر ساحه مرکزی (دفتر مرکزی کابل) قرار میگیرند.

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان به سرمایه گزاری در سرمایه بشری ملی ادامه خواهد داد. در حدود ۸۰۰ افغان که تحت رهبری رئیس برنامه و معاون برنامه در کشور کار میکنند به تیم های مسؤول تطبیق برنامه توظیف شده اند. برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به عرف رهبری قوی ملی برنامه در کشور ادامه خواهد داد که در آن مردان و زنان و جوانان واجد شرایط و مجرب افغان مدیریت و تطبیق برنامه را رهبری خواهند کرد و مشاورین بین المللی نقش حمایوی و مساعدت تخنیکی را ایفا مینمایند. زنان در حدود ۳۰٪ منابع بشری برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) را تشکیل میدهند و در نظر است تا این رقم تا پایان دوره این راهبرد (۲۰۱۹ میلادی) به ۵۰٪ افزایش یابد.

راهبرد منابع و بسیج مالی

از سال ۲۰۰۲ میلادی به این طرف برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در افغانستان فعالیت های انکشافی را با ارزش مجموعی بیش از ۲۰۰ میلیون دالر امریکایی مدیریت نموده است. در سال های اخیر به طور اوسط ۳۵ میلیون دالر امریکایی در سال بوده است.

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) در مطابقت با تقاضا های حکومت وحدت ملی و چهارچوب حسابدهی متقابل اتکا به نفس (۲۰۱۵ میلادی)، متعهد به تسهیل تا حد ممکن مساعدت انکشافی «شامل بودجه» میباشد. برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) تمویل برنامه اولویت ملی شهری را از طریق میکانیزم های بودجه، به ویژه مثلاً برنامه های ملی بهبود محلات مسکونی با اشتراک مردم محل که مستلزم روش به رهبری دولت میباشد، حمایت خواهد کرد.

با این حال، برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به انکشاف برنامه های جدید و ابتکاری (مثلاً برنامه ریزی مصؤونیت و امنیت شهری، برنامه ریزی جوانان شهری) به هدف آزمایش روش های جدید و با دیدگاه این که در نهایت از جانب دولت و با تمویل داخل بودجه اتخاذ گردد، ادامه خواهد داد طوری که در دهه گذشته انجام داده بود. برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) به حمایت از اشتراک مردم محل به حیث جزء لازمی همه برنامه های شهری، با کمک به طور اوسط ۳۰٪ در هزینه پروژه های فرعی طی سه سال گذشته، ادامه خواهد داد.

دفاتر منطقوی و ولایتی
برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) افغانستان

حوزه شرق
(غزنی، خوست، کنر، لغمان، ننگرهار، نورستان، پکتیا، پکتیکا)
دفتر مرکزی در جلال آباد
پروژه ها: NSP, LIVE-UP, CLUIP, AUPP, MGSP

حوزه مرتفع مرکزی
(بامیان و دایکندی)
دفتر مرکزی در بامیان
دفتر در نیلی (AUPP, MGSP)
پروژه ها: NSP, MGSP, AUPP

حوزه شمال
(بدخشان، بغلان، بلخ، فاریاب، جوزجان، کندز، سمنگان، سرپل، تخار)
دفتر مرکزی در مزار شریف
دفتر در کندوز (AUPP)
پروژه ها: NSP, CLUIP, MGSP, AUPP

حوزه غرب
(بادغیس، فراه، غور، هرات)
دفتر مرکزی در هرات
دفتر در فراه (NSP, AUPP, MGSP)
پروژه ها: NSP, CLUIP, MGSP, LIVE-UP, AUPP

حوزه جنوب
(هلمند، کندهار، نیمروز، ارزگان، زابل)
دفتر مرکزی در کندهار
پروژه ها: NSP, CLUIP, AUPP

کابل + حوزه مرکز
(کاپیسا، لوگر، پنجشیر، پروان، وردک)
دفتر در چاریکار، محمود راقی و بازارک
پروژه ها: NSP, FnAC, MGSP, AUPP

ارزش های اصلی دفتر اسکان بشر ملل متحد (هبیتات)

برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) ارزش های اصلی سیستم ملل متحد را از جمله درستی، کار حرفوی، احترام به تنوع در خود دارد. در افغانستان، علاوه بر آنها ارزش های دیگری که توسط تیم داخل کشور اتخاذ شده است عبارت اند از:

- بیطرفی: هدف از کار ما کمک به همه مردم افغانستان است.
- فراگیر بودن: کار ما بر اساس مشوره های گسترده با همه دست اندرکاران ذیربط، از نمایندگان مردم تا وزرا، میباشد، که به اساس آن باید ما متوجه و قابل دسترس باشیم. «روند مردمی» این روش را در بر دارد.
- حسابدهی: ما در برابر همه کسانی که به آنها میخواهیم حمایت فراهم نماییم پاسخده میباشیم.
- مؤثریت: هدف از کار ما تأمین اثرات مطلوب با منابعی که در دست است، میباشد.
- پایداری: هدف از کار ما این است که مردم افغانستان قادر به مدیریت - و در نهایت پرداخت - امور انکشافی خود شان باشند.

مدیریت خطرات

مدیریت فعالیت های انکشافی در افغانستان خطراتی را در بر دارد. اکثر این خطرات تهدیدات در برابر مصوونیت کارمندان افغان و بین المللی میباشد که در وسط منازعات جاری که در بعضی مناطق کشور در حال تشدید است کار میکنند. با احتمال این که بعد از کاهش تعداد نیرو های نظامی بین المللی در کشور از ۲۰۱۵ میلادی به بعد نا امنی شایع خواهدشد، کارمندان برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) تحت رهبری مسؤول امنیتی مربوطه تابع محدودیت های UNDSS خواهند بود.
ناامنی پیامد های عملیاتی و تشکیلاتی را برای فعالیت های برنامه برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) دارد. محدودیت در دسترسی یا تعامل بین کارمندان ما یا همکاران ما - مقامات دولت افغانستان یا نمایندگان مردم محل - به طور اجتناب ناپذیر روی تطبیق پروژه ها تأثیر گذار است، به ویژه در جا های که مستلزم نظارت از فعالیت های ساحوی یا جمع آوری ارقام باشد. ما بدون معامله بالای معیار های خود میانجی های افغان را ذیدخل خواهیم ساخت تا دسترسی و تعامل ادامه یابد. تلاش خواهد شد تا سیاست های نامعلمو که ممکن نزد مأمورین ملکی موجود باشد، تعامل با همکاران ما، به ویژه در مورد مسایل پالیسی و اصلاحات، دوام نماید.

چهارچوب نظارت و ارزیابی

نظارت از الگو ها و انکشافات شهری در سراسر کشور برای مؤثریت برنامه اسکان بشر ملل متحد (هبیتات) ضروری میباشد. دیده بان شهر های افغانستان پلاتفورم اساسی برای این نظارت خواهد بود که در آن دست اندرکاران و شرکای مختلف ذیدخل بوده و منبعی برای فعالیت های پالیسی سازی، پلانگذاری و ارتقای ظرفیت های کاری فراهم میسازد. دیده بان شهر های افغانستان در کار خود از سیستم های نظارتی موجود، به شمول برنامه احصائیه (که به طور منظم از کشور ها و شهر های عضو ارقام جمع آوری مینماید)، برنامه شاخص شهری (که به طور منظم از ۲۰۰ شهر شاخص ها را جمع آوری مینماید) و برنامه بهترین روش ها که قضایای از ۶۰۰ شهر در سراسر جهان را توحید نموده است، استفاده خواهد کرد. علاوتاً پیشرفت در مورد اهداف انکشافی هزاره و اهداف انکشاف پایدار از طریق شاخص های عمده: ۱) فیصدی نفوس با دسترسی به حفظ الصحه؛ ۲) فیصدی مردم با دسترسی به آب صحی؛ ۳) فیصدی مردم با تصرف مصؤون پیگیری خواهد شد.

اختصارات

ADB	بانک انکشاف آسیایی
ANDMA	اداره ملی مبارزه با آفات افغانستان
ANDS	استراتیژی ملی انکشاف افغانستان
ARAZI	اداره مستقل اراضی افغانستان
AREU	واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان
ARTF	وجه مالی بازسازی افغانستان
ASGP	برنامه حکومتداری ولایات افغانستان
AUPP	برنامه تحکیم صلح شهری افغانستان
AUWSSC	ریاست عمومی آب رسانی و کانلیزیسون افغانستان
CAP	پلان عملیاتی محل
CBMSP	برنامه حمایت شهرداری با اشتراک مردم محل
CDC	شورای انکشافی محل
CLUIP	برنامه زیربنای شهری به رهبری مردم محل
CSO	اداره احصائیه مرکزی
DMM	معینیت امور شهرداری ها
EU	اتحادیه اروپا
EoJ	سفارت جاپان
GA	شورای گذر
GoIRA	دولت جمهوری اسلامی افغانستان
IDLG	اداره مستقل ارگان های محل
IDP	فرد بیجاشده داخلی
JICA	اداره همکاری بین المللی جاپان
KCI	ابتکار شهر کابل
KM	شهرداری کابل
KMAUD	ماسترپلان انکشاف شهری ساحه پایتخت کابل
KSP	برنامه همبستگی کابل
LIVE-UP	ادغام محلی مردم آسیبپذیر و محروم در افغانستان
MAB	بورد مشورتی شهرداری
MDG	اهداف انکشافی هزاره
MGSP	برنامه حمایت از حکومتداری شهری
MoE	وزارت معارف
MoF	وزارت مالیه
MoI	وزارت داخله
MoICY	وزارت اطلاعات، فرهنگ و جوانان
MoLSAMD	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
MoRR	وزارت مهاجرین و عودت کنندگان
MoWA	وزارت امور زنان
MUDA	وزارت شهر سازی و مسکن
MP	عضو پارلمان
MRRD	وزارت احیا و انکشاف دهات
NEPA	اداره ملی تحفظ محیط زیست
NSP	برنامه همبستگی ملی
RAMP-UP	برنامه شهرداری های محلی افغانستان برای نفوس شهری
SDC	اداره سویس برای انکشاف و همکاری
SMCD	پروژه تقویت شهرداری و مردم محل (لشکرگاه)
SoAC	برنامه وضعیت شهر های افغانستان ۲۰۱۵/۲۰۱۴
UNHCR	کمیساری عالی ملل متحد برای پناهندگان
UNICEF	صندوق وجهی ملل متحد برای اطفال
UNDP	برنامه انکشافی ملل متحد
UN-Habitat	برنامه اسکان بشری ملل متحد (هبیتات)
U-NPP	برنامه اولویت ملی شهری
USAID	اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده
USP	برنامه همبستگی شهری
USS	سروی جیولوژی ایالات متحده
WB	بانک جهانی

منابع و مؤاخذ

AKTC, 2011. Kabul Urbanisation and Development Challenges: a Synthesis Report, Kabul
Beall, J & Esser, D., 2005. Shaping urban futures: Challenges to governing and managing Afghan Cities, AREU, Kabul
Beall, J. & Schutte, S., 2006. Urban livelihoods in Afghanistan, AREU, Kabul
Bertaud, A. 2005. Kabul urban development: current city structure, spatial issues, recommendations on urban planning, World Bank
Boex, J., Buencamino, G., Kimble, D., 2011. Assessment of Afghanistan's Municipal Governance Framework, Chemonics/IDG Working Paper
Coats, K., 2009. Role of Citizen Involvement in Afghanistan's Municipal Governance Reform, Johns Hopkins/SAIS
DfID/UN-Habitat, June 2013. Improving Local Governance: Report on the sustainability of the Strengthening Municipal and Community Development Project in Lashkargah, Helmand
Esser, D., 2009. Who governs Kabul? Explaining urban politics in a post-war capital, LSE, London
Gebremedhin, Y., 2005. Preliminary assessment of informal settlements in Kabul, LTERA, Kabul
Giovacchini, T., 2011. Governance and Representation in the Afghan Urban Transition, AREU, Kabul
Government of Afghanistan/UNDP, 2007. Afghanistan Human Development Report 2007, Kabul
Government of Afghanistan, ANDS/MUDA, 2007. Urban Sector Strategy
Government of Afghanistan, MUDA, 2007. Research on Housing Situation, Kabul
Government of Afghanistan, MAIL, 1385/2007. Draft Land Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Central Statistics Office, 2008. National Risk and Vulnerability Assessment, Kabul
Government of Afghanistan, IDLG, 2010.Sub-National Governance Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Ministry of Economy, 2010. Poverty Status in Afghanistan, Kabul
Government of Afghanistan, JICA/KM/MUDA/DCDA, May 2011. Kabul City Current Status Report for Urban Development; Promotion of Metropolitan Area Development: Capacity Development Project, Kabul
Government of Afghanistan, 2011. Transition Strategy for Urban Development, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, 2012. National Priority Programme for Local Governance, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, June 2012. Urban Management Support Programme Document, Kabul
Government of Afghanistan IDLG and MRRD, May 2014. Policy for Improving Governance and Development in Districts and Villages, Kabul
Government of Afghanistan, MUDA 2012. National Priority Programme 4: Urban Planning Technical Assistance Facility, Kabul
Government of Afghanistan, 2015, The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul
LaGeS (Florence)/University of Herat, 2013.Herat Strategic Master Plan
Palau, R., 2013. Rapid Urbanization and Displacement: The case of Kabul City, CMFC, Kabul
LARA/USAID, March 2013.Land Reform in Afghanistan; Jalalabad City Profile, Kabul
UNDP, 2012. Draft Strategy Paper; Sustainable Urbanization and Poverty Reduction in Asia Pacific
UN-Habitat, 2012. Achieving Development and Security: GDSP: the case of Kandahar, Kabul
UN-Habitat, 2012. Urban Solidarity: Institutionalizing the People's Process, Kabul
UN-Habitat, 2012. Kabul Solidarity Programme: Community Mobilization and Engagement, Kabul
UN-Habitat (internal document), May 2013.Urban/Municipal Development background, Kabul
UN-Habitat (internal document), April 2013.Going forward while looking back: Strategic Inputs to NSP Future, Kabul
UN-Habitat (internal document), August 2013.Retreat Report, Kabul
UN-Habitat, 2013. Urbanization as a Driver for Sustainable Development, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Sustainable Urbanization: A New Vision, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Time to Think Urban, Nairobi
UN-Habitat (internal document), September 2013.Expected Results of the Strategic Plan, Nairobi
UNHCRC, March 2012. Human Rights Dimension to Poverty in Afghanistan, Kabul
Wiley, L., 2003. Land Rights in Crisis; restoring tenure security in Afghanistan, AREU, Kabul
World Bank, April 2013. Afghanistan Economic Update
World Bank, March 2013. Country Update: Afghanistan
World Bank, 2012. Afghanistan in Transition: Looking beyond 2014

ددغه سند پښتو ژباړه د اصلي انګريزي نسخه څخه شوې ده، د کوم توپير/ نيمګرتيا په صورت کې د انګريزي اصلي نسخه ته مراجعه وکړې.
د دغې نشريې ځينې برخې له اجازې پرته تکثيرېدای شي؛ خو په دې شرط چې د منبع نوم ياد شي.
ټول حقونه د ملګرو ملتونو د بشر د ميشته کيدنی پروګرام لپاره خوندي دي

(UN-HABITAT)، ۲۰۱۶ ز کال
HSN: HS/040/16E
ISBN: (Volume) 978-92-1-132709-0
ISBN: (Series) 978-92-1-132030-5
د ملګرو ملتونو د بشر د ميشته کيدنې پروګرام
کولای شئ نشريې د ملګرو ملتونو هبيتات له سيمه اييزو يا معلوماتو له دفتر يا هم نيغ په نيغه له:
P.O.Box ۳۰۰۳۰, GPO ۰۰۱۰۰
Nairobi, Kenya
فکس: + (۲۰ ۲٥٤) ۷٦۲ ٤۲٦٦/۷
بريښنا ليک: UN-Habitat@UN-Habitat.ogr
ويب پاڼه: http://www.UN-Habitat.org
ترلاسه کړئ.

Regional Office for Asia and the Pacific
۸th Floor ,ACROS Fukuoka Building
Tenjin, Chuo-ku ۱-۱-۱
۰۰۰۱-۸۱۰ Fukuoka
Japan
Web: www.fukuoka.unhabitat.org
E-mail : habitat.fukuoka@unhabitat.org
۲۳/۷۱۲۱-۷۲٤(۹۲-۸۱) : Tel
UN-Habitat Country Office for Afghanistan
info@unhabitat-afg.org
www.unhabitat.org/afghanistan

افغانستان

د موضوګانو محتوا

فهرست ۱
سریزه ۲
د کړنلاره خلاصه ۳
د حالاتو تحلیل ۴
د هېواد شرایط ۴
د ملي پراختیا موخې او لومړیتوبونه ۴
د بشر د میشته کیدلو شرایط ۶
په افغانستان کې د ملګرو ملتونو هبیتات له فعالیتونو څخه زده کړې شوي درسونه ۹
له ۲۰۱۶ څخه تر ۲۰۱۹ پورې په افغانستان کې د ملګرو ملتونو هبیتات د پروګرام ستراتېژي ۹
لیدلوری او کاري استقامت ۱۰
له ۲۰۱۶ څخه تر ۲۰۱۹ پورې تر تمرکز لاندې ساحې ۱۰
تر تمرکز لاندې ساحه ۱: پلان شوي او له ښې اداري سره مسکوني سیمې ۱۰
تر تمرکز لاندې ساحه ۲: پراخې مسکوني سیمې ۱۰
تر تمرکز لاندې ساحه ۳: د اوسېدو هوسا سیمې ۱۱
کړنلاره ۱۶
د کړنلارې عملي کول او ګډون ۱۶
بشري ځواک او تشکیلاتي جوړښت ۱۷
د سرچینو او مالي بسیج ستراتېژي ۱۷
د ملګرو ملتونو هبیتات ارزښتونه ۱۸
د ګواښونو مدیریت ۱۸
د څارنې او ارزونې چوکات (چهارچوب) ۱۸
اختصارات ۱۹
مأخذونه ۲۰

سریزه

د سیمه اییز دفتر رئیس

د ملګرو ملتونو د بشر د میشته کېدنې اداره (هبیتات) د معیاري او عملیاتي ظرفیتونو د تطابق د همغږۍ اساسي موخه د ۲۰۱۶-۲۰۱۹ مودې لپاره د ستراتیژیک پلان جوړول دي، ترڅو خپل کاري پلان د ۲۰۱۴-۲۰۱۵ ز کال پورې ولري، کوم چې د ملګرو ملتونو هبیتات اداري شورا په ۲۴مې لویې غونډې ۲۰۱۳ ز کال کې تصویب کړې. ستراتېژیک پلان د ملګرو ملتونو د ګډو هیوادونو د بررسۍ تطابق د ملګرو ملتونو د پراختیایي مرستې (UNDAF) له چوکاټونو سره همغږۍ پیاوړي کوي، او په افغانستان کې له اړوندو وزارتونو سره په ګډه د راتلونکو څلورو کلونو لپاره د ملګرو ملتونو هبیتات د ټولو پلان جوړونو د اصلي نقشې حیثیت لري.

د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونوهبیتات د هیواد د پروګرام کړنلاره یوه موخه دا ده چې هغه مهم ښاري ننګونو ته رسېدنه وکړي، کوم چې د نړۍ ډېر غریب هیوادونه ورسره مخامخ او د څو لسیزو جګړو او سیاسي بې‌ثباتۍ سره مخامخ دي. د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونو هبیتات د هیواد د پروګرام سند د ښاري ملي پراختیایي موخو او لومړیتوبونو په ګډون سرپناه، ښاري حکومتوالي او لومړنیو خدماتو ته لاسرسي په ګوته کوي. سربېره پر دې مهم مشترک مسایل لکه د چاپېریال ساتنې، جندر او د بېړنیو حالاتو د خطر کمولو په څېر مهم ګډ مسایل په کې بیان شوي دي.

د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونوهبیتات د هیواد د پروګرام سند په هغو پروګرامونو او ستراتیژیو تمرکز لري او هغه کړنلاري رانغاړي چې د راتلونکو څلورو کلونو په اوږدو کې به په پام کې ونیول شي. دغه سند د افغانستان په ټولو برخو کې د بشري اسکان (مېشته کېدنې) د ټولو فعالیتونو د پلي کولو او د همغږۍ د ښه والي لپاره د یوه کاري پلان او اصلي سرچینې حیثیت لري. یاد سند د افغانستان د پراختیا ملي ستراتېژي، د ملي لومړیتوب

پلانونه او UNDAF د کارولو، ګډون او کړ نلاره ښاري پراختیا په برخه کې د تلپاتې کړنلارو په توګه تروېجوي.

غواړو، له افغان دولت څخه مننه وکړو، چې د دغه کلیدي سند په چمتولو کولو کې یې ښې لارښوونې وکړې او مشورې یې راکړې. سربېره پر دې غواړو له ډېرى تمویلوونکو اوبنسټونو او هغو شریکانو چې د ملګرو ملتونو هبیتات په هڅو کې د ونډې له لارې یې ټولو ته د ښې ښاري راتلونکو برابرولو په برخه کې د افغانستان خلکو لپاره خپل هوډ په ډاګه کړ، هم مننه وکړم.

یوشینوبو فوکاساوا
د اسیا او پسفیک لپاره د سیمه اییز دفتر رئیس
د ملګرو ملتونو د بشر د میشته کېدنې پروګرام (هبیتات)

د کړنلارې خلاصه

په ښار کې مېشتېدنه افغانستان ته یوه نوې څېره ورکوي، په افغانستان کې د وګړیو ښار ته را لېږدېدنه یوه بې سابقې پدیده ده چې ان د کلیو بزګر او د اطراف اوسېدونکي هم پکې برخه اخلي. په تېرو څو لسیزو کې د جنګ اغېزو په ښاري پرمختګ کې ونډه لرلې او پانګوالو ته یې زمینه برابره کړې چې په ښار کې ځمکې واخلي او ښارګوټي جوړ شي، دغه زمینه برابرې پرله پسې بدلونونو ته لاره هواروي. څنګه چې په ښار کې مېشتېدنه انسانانو ته نوي فرصتونه برابروي، همداسې یې ټولنیزې او اقتصادي برترۍ او غوړېدنې ته لاس رسی پیدا کېږي او تر څنګ یې هیلی او غوښتنې تغیر کوي، دغه ابتکاري تګلاره، پلان جوړونه او د یو مصوون چاپېریال لرل، د نړیوالې ټولنې په حمایت را منځ ته شوي دي.

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د همدې استقامت د تګلارې او هبیتات «د ځمکې په اړه د ملګرو ملتونو له غونډو عبارت ده» دا سند له ۲۰۱٦ څخه تر ۲۰۱۹ کال پورې ټاکل شوی، د هېوادنیو پروګرامونو په لړ کې دغه سند د افغانستان د اسلامي جمهوریت لومړیتوبونو او پرمختیایی ظرفیتونو ته په کتو عملي کېږي چې له تېرو ۲۲ کلونو راهیسې یې په اړه راپورونه را غونډ شوي او د همدې سیمې له خلکو سره ورباندې مشورې شوي دي.

د هبیتات د پرواګرمونو له لړۍ څخه د افغانستان په برخه کې هدف دا دی چې په بانډو او سیمو کې د مېشته کېدنی پروسه له اجتماعي، چاپېریالي او د اوسېدو په لحاظ له مناسبو امکاناتو سره پر مخ ولاړه شي، په ټوله کې منظور دا دی چې دغه خلک وکولای شي د ځمکې ابادي، اوسېدو او ښاري خدمتونو ته لاس رسی ولری شي او افغانستان پر ځان متکی او د بسیاینې نقطې ته ورسېږي او بلکې نړېدي شي. د هبتیات دغه لړۍ غواړي چې د دغو سیمو خلک په امنیت او همغږۍ کې سره شریک او د همدې طبیعي او سالم پرمختګ د ونډې برخه وال شي. د ملګر و ملتونو د هبیتات د پروسې پوښښ به په راتلونکو څلورو کلونو کې پر دغو درېیو عمده ساحو وي:

- د اوسېدو پلان شوې ساحې چې ښه مدیریت به یې شوی وي، دغه ظرفیت به یې لا قوي شي چې اوسېدونکي یې په ټولو خدمتونو کې مساوي شریک او حساب ورکوی، سره له دې به ابتدایي خدمتونو ته هم لاس رسی لرلای شي.

- پراخې مسکونې سیمې چې وګړي یې ځمکې او سکونت ته خوشبین دي، خدمتونه او زیربناوې یې د ټولو اوسېدونکو لپاره ارزانه تمامېږي.

- د اوسېدو مرفه یا د ډاډ او هوساینې وړ داسې سیمې به انتخابوو چې ښاروندې او ښارګوټې یې په اقتصادي غوړېدنه کې رول ولوبولای شي، د کار زمینه پکې مساعده وي او ځوانان وکولای شي چې خپل ورتیاې او انرژی د مثبتو پایلو لپاره پکې وکاروي.

د حالاتو تحلیل

د هیواد شرایط

افغانستان په وچه کې را حصار او غرنی هېواد دی چې د مرکزي او سوېلي اسیا ترمنځ پروت دی. نفوس یې ۳۰ میلیونه تنه او ځمکنی مساحت یې ۶۵۳۰۰۰ کیلومتر مربع اټکل شوی دی. د هېواد جغرافیا په ژوره توګه د تاریخ او د تاریخ پرمختک تر اغېز لاندې ده او د مېشته کیدنې بېلګه تر ډېره بریده د سوداګریزو مسیرونو منعکس کوونکې ده. د افغانستان مرکزي لوړې سیمې؛ هېواد په دوو نورو جغرافیايي زونونو؛ یعنې سوېل لوېدیځ فلات او د شمال حاصلخېزو ځمکو وېشلی دی. په دغو زونونو کې واضح قومي او ټولنیز ځانګړتیاوې رامنځته شوې چې په ترڅ کې یې ټولنو تر یوه بریده له مرکزي اداري څخه خودمختاري ترلاسه کړې ده.

د ۲۰۰۱ ز کال له وروستیو څخه راپدېخوا؛ هغه مهال چې د نړیوالو پوځې مداخلې د طالبانو واکمنې له منځه یوړه، افغانستان د سیاسي لېږد یوه پړاو تجربه کړ. په ۲۰۰۲ کال کې د بن تاریخي کنفرانس د هوکړو پر بنیاد چې د ملګرو ملتونو د امنیت شورا ۱۳۸۵ پرېکړې لیک کې تصویب شوی؛ انتقالي اداره جوړه شوه. د ۲۰۰۲ کال د جون په میاشت کې ببړنۍ لویې جرګې د انتقال بهیر تصویب کړ چې په ترڅ کې د اساسي قانون مسوده چمتو او د ۲۰۰۳ کال د جون په میاشت کې د اساسي قانون لویې جرګې ته وړاندې کړل شوه. د ۲۰۰۴ ز کال په اکتوبر میاشت کې ولسمشرۍ او د ۲۰۰۵ کال په سپتمبر میاشت کې د ملي شورا او ولایتي شوراګانو ټاکنې تر سره شوې. د ولسمشرۍ دوېمې ټاکنې په ۲۰۰۹ کال او د ملي شورا او ولایتي شوراګانو ټاکنې په ۲۰۱۰ ز کال کې تر سره شوې. د ولسمشرۍ درېیمې ټاکنې د ۲۰۱۴ ز کال په اپرېل او دویم پړاو یې د همدې کال په جون میاشت کې تر سره شوې چې د ۲۰۱۴ کال په سپتمبر میاشت کې د ملي یووالي حکومت رامنځته شو.

په افغانستان کې سیاسي لېږد د دیموګرافیک بدلون په برخه کې رامنځته شوې چې د هېواد ودې او پراختیا لپاره یې متمرې پایلې درلودلې. له ۲،۲٪ څخه تر ۲،۶٪ پورې د نفوس کلنۍ طبیعي ودې سره تقریباً نیمایي نفوس (۴۷٪) له ۱۵ کلونو کم عمره دي. همدا راز د افغانستان د ټولو وګړو ۶۷٪ سلنه له ۲۵ کلونو کم عمر لري.

په ۲۰۰۲ کال کې د طالبانو د رژیم له نسکورېدو څخه ۵،۷ میلیونه کډوال هېواد ته ستانه شوي او په ډېرى مواردو کې هغه وړتیاوې او زده کړې یې چې په بهر کې ترلاسه کړې وې؛ د دې لامل شوې چې په ټولنه کې بیاځلي جذب شي. د کورنیو بې‌ځایه شویو کسانو ستونزو په څېر؛ ډېرى هغه کسان چې په ښاري سیمو کې هستوګنه کوي، د کار او کور ترلاسه کولو او لومړنیو او زیربنایي خدماتو ته د لاسرسي لپاره له شدیدې سیالۍ سره مخ کېږي. دغه وګړي د ښاري بې وزله خلکو ډېره برخه تشکیلوي چې غوښتنو یې د دولتي چارواکو او ښاري پلان جوړونکو پر وړاندې لویې ننګونې رامنځته کړې دي.

له ۲۰۱۴ز کال څخه راپدېخوا افغانستان د بهرنیو مرستو کمښت له امله، له پام وړ ستونزو سره مخ شوی دی. اقتصاد چې له ۲۰۰۴ زکال څخه د کال په حساب په منځنۍ کچه د ملي ناخالص تولید وده له ۷٪ څخه تر ۹٪ وه؛ په ترتیب سره ۲٪ او ۲/۵٪ په ۲۰۱۴ او ۲۰۱۵ کلونو کې کم شوي دي. وزګارتیا او د خوراکي امنیت نشتوالي زیات شوي دي. امنیتي حالت په ځانګړې توګه په ښاري سیمو کې خراب شوی، دغه چاره د دې لامل شوې چې د بیاجوړونې هڅو په برخه کې ستونزې رامنځته او دغه هڅې له ځنډ او ځنډ سره مخ شي.

د ملي پراختیا موخې او لومړیتوبونه

له ۲۰۰۲ زکال څخه راپدېخوا افغانستان په خپل معاصر تاریخ کې تر ټولو زیات د مرستو په اصلي محراق بدل شوی او د ۲۰۱۲ زکال تر نیمایي پورې ژمنې کړی شوې ملکي مرستې له ۶۰ میلیارډو ډالرو[1] څخه زیاتې وې. په ۲۰۱۱ کال کې د بهرنیو مرستو جریان د ټول ملي ناخالص تولید په اندازې وه[2]. په لومړیو کې د مرستو ډېرۍ برخه د ټرونونو یا هم غیردولتي موسساتو لخوا وراندی کېدې؛ خو وروسته هڅې پیل شوې چې مرستې دې په بودجه کې شاملې کړی شي او د اړوندو وزارتونو او سیمه ایېزو ادارو له لارې مصرف شي ترڅو دولتي ظرفیت پیاوړی شي او دولت د پراختیا بهیر رهبري کړي.

د ۲۰۰۱ او ۲۰۱۲ کلونو ترمنځ د ۱۲ نړیوالو کنفرانسو په ترڅ کې د افغان دولت او نړیوالو متحدینو لپاره داسې یو پلاټفورم رامنځته کړی شوی څو د پراختیایي لومړیتوبونو په اړه بحث وکړي.تمویلوونکو بنسټونو په پراخه توګه خپلې پانګه اچونې د دولت له ۲۲ ملي لومړیتوب له پلانونو څخه چې د افغانستان د ملي پراختیا استراتېژۍ (۲۰۰۸) څخه اخیستل شوي و، [3] مطابقت ورکړ. په ۲۰۱۲ زکال کې د توکیو متقابلې حساب ورکولې کنفرانس په چوکاټ کې؛ تمویلوونکو هېوادونو ځینې شاخصونه په ګوته کړل، چې د هغو لپاره ډېرې ژمنې وشوې.[4] د سیمه ایېزې حکومتوالۍ د تقویت اړتیا یو د هغو مسایلو له جملې څخه و چې د یادو شاخصونو د پرمختګ بررسۍ پر مهال د ۲۰۱۳ کال په جولای میاشت کې وپېژندل شوه او پرې زیات شو. ټول په دې نظر دي چې د مرکز او ولایتونو په کچه د نړیوالې ټولنې په مرسته په تېرې یوې لسیزې کې د پوځې ډګر پرمختګ په څېر یو اغېزمن او حساب ورکونکو حکومت په

---

۱. په ۲۰۱۱ کال کې د بهرنیو مرستو لړۍ خپل اوج ته ورسېده؛ چې د رپوټونو له مخې ۱۶ میلیارډه ډالره توزیع شول ۲۸٪ حکومتوالۍ، ۱۸٪ زیربناوو، ۱۷٪ کرنې او کلیوالي پراختیا او ۱۱٪ د روغتیا په برخو کې ولګول شوې.

۲. د Economist مجله، ۲۰۱۲ جولای

۳. ډونرانو ژمنه کړې چې د ۸۰ سلنې مصرف شوی بودیجی د د ملی لومړیتوبونو پروګرامونو کی ۵۰ سلنه د دولت بودیجی سره مرسته او له دوی خوا مصرف شي.

۴. د هغې له جملې څخه د باور وړ، سراسري او رڼو ټاکنو تر سره کول، عدالت ته د لاسرسي ښه والی او بشري حقونو ته درناوی، د عامه مالي مدیریت او سوداګریزې بانکدارۍ سم‌والی، د عوایدو د سیستم تقویت او د بودجې اجراات.

افغانستان کې ضروري دی. له ۲۰۰۲ کال څخه راپدېخوا د روغتیا (۶۰٪ افغانان همدا اوس لومړنیو روغتیایي پالنو او اساسي روغتیایي خدماتو ته لاسرسی لري)، ښوونې او روزنې (همدا اوس ۲،۷ میلیونه نجونې په ښوونځیو کې شاملې دي)، د کلیوالي ژوند ښه والی، اوبو لګونې او په مالي مدیریت کې د ښه‌والي سره ورو پورونو په برخو کې د پام وړ پرمختګونه رامنځته شوي دي. د کلیو او پراختیا وزارت د ملي پیوستون پروګرام د سیمې انکشافي شوراګانو له لارې چې په هغو کې د افغانستان په ۳۴ ولایتونو کې ۳۶۱ ولسوالی تر پوښښ لاندې دي او ۶۸،۰۰۰ پراختیایي پروژې یې تمویلې کړې دي، له حکومتوالی او ځاني پراختیا ملاتړ کوي.

د اغېزمنې او حساب ورکوونکې حکومتوالی ارزښت (د ولایت، ښاروالی، ولسوالی او کلي په کچه) پراختیا، سولې او امنیت ته د لاسرسي له لارې د ملي پراختیا په عمده چوکاټونو کې منعکس شوي دي. د افغانستان د پراختیا ملي ستراتېژۍ په درېیم ستون (د افغانستان اقتصادي او تولنیزه وده) کې راغلي دي: «په ښار کې د چټک میشته کېدو د بهیر اغېزمن مدیریت د هېواد په ښه والي کې به د پام وړ ونډه ولري. د افغانستان د ملي پراختیا د استراتېژۍ اوږدمهاله موخه ښو خدماتو او سرپناه ته د لاسرسي زیاتوالي او دتلپاتې اقتصادي ودې دودول دي».[۵]

د ملي لومړیتوبونو دوه پلانونه دغه HCPD ته لارښوونه کوي: د سیمه ایزې حکومتوالی لپاره ملي پلان (د حکومتوالی په کلستر کې)، ښاري مدیریت او ملاتړی پلان (د زیربنایي ودې په کلستر کې). دغه پلانونه له یوه بل سره نږدې تړاو لري. لومړنی هغه د ښوالی خدماتو وړاندې کولو او د ښاروالۍ له اداري سره چې د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکې اداري له خوا رهبري کېږي، سروکار لري، او دویم هغه د ښاري زیربنا ودې او ښاري مدیریت ته په پراخه توګه رسېدنه کوي.

د سیمه اییز حکومتوالی په اړه د ملي لومړیتوبونو په پلان کې، د ښاروالیو ارزښت د سیمه اییزې حکومتوالی د اورګانونو په توګه یاد کړی شوی: «د ښاروالی اداره ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري، نه یوازې د سیمه اییزې حکومتوالی اورګانونو په توګه د ښاروالیو ځانګړتیاوو له امله؛ بلکه د افغانستان په شرایطو کې د هغو د زیات ارزښت له امله. په ځانګړې توګه د ښاري نفوس زیاتوالي پورې اړوندې ستونزې، د ښاري مدیریت اصلاح او د ښار ــ کلي چاپېریال ودې ته رسېدنې پورې تړاو لري».[۶]

د ټولو هغو لاسته راوړنو سربېره چې د تېرې لسیزې په اوږدو کې ترلاسه شوې، د یو شمېر سیمو او سکټورونو پراختیا د سیمه اییزو سیاستونو په ولکه کې پاتې شوې چې د دولتي اورګانونو اغېزمنتیا تر پوښتنې لاندې راوستې ده. دغو اورګانونو کې د ظرفیت تشې موجودې دي او دغه چار د دې لامل شوی ده چې د بودجې مصرف او اجرا محدوده او د پالیسۍ پرمختګ کې ځنډ رامنځته شي.[۷]

سربېره پر دې په ملي او سیمه ایزه کچه کې دولتي اداري د قوماندانی او فساد په وړاندې زیانمنونکي پاتې شوي دي[۸] چې تر ډېره بریده زور یې پر بې وزله وګړو راغلی. دغه وګړي د ټولنې په کچه کی پراختیا اړوندې اړتیا د منابعو له منحرف کېدو څخه متضرر کېږي. په پایله د هرې ورځې په تېرېدو سره خلک له روان سیستم څخه چې د نېږوالي ټولنې لهخوا د پام وړ پانګونه پرې شوې او له ۲۰۰۲ زکال څخه راپدېخوا تر ډېره بریده د نخبګانو په لاس کې ده؛ اما ارګانونه کمزوري او د حکومتوالی کمزوري میکانیزمونه پر شخصي ګټو راڅرخې، ناراضه دي. د بهرنیو مرستو سربېره چې په وروستیو کلونو کې شوې دي، د

۵. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۰۸ ز کال) اجراییوي لنډیز، د افغانستان د ملي پراختیا ستراتېژي، د افغانستان د ملي پراختیا ستراتېژۍ دارالانشا، کابل.
۶. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۰ ز کال) د سیمه اییزې حکومتوالۍ د ملي لومړیتوب پلان. ۶۴ مخ.
۷. په ځانګړې توګه د هغو منابعو چې په بودجه کې شاملېږي له زیات تناسب سره. د افغانستان د اقتصاد نوي موارد. ۲۰۱۳ اپرېل. نړیوال بانک.
۸. اټکل شوی چې په ۲۰۱۱ ز کال کې ۳.۹ میلیارډه ډالره رشوت ورکړل شوی دی. په افغانستان کې فساد: وروستۍ لېوالتیاوې او بېلګې. UNODC ۲۰۱۲ زکال.

افغانستان ۳۶٪ خلک په فقر کې ژوند کوي[۹] او د سړي سر عاید ۵۲۸ امریکایي ډالرو[۱۰] سره؛ د نړۍ په کچه یو تر ټولو د سړي سر کم عاید هېواد دی. د نړۍ د ټولو هېوادونو ترمنځ د UNDP بشري پراختیای شاخص[۱۱] په برخه کې افغانستان ته ۱۷۵ رتبه ورکړل شوې ده، یو لړ زیات حاصلات او نړیوالې سخاوتمندانه لګښونو په عامه خدماتو کې یې اقتصادي وده تامینه کړې ده[۱۲]؛ خو بالاخره راتلونکی لرلید ناڅرګند دی . په ۲۰۱۲ کال کې مستقیمه بهرنی پانګونه د کورني ناخالص تولید شاوخوا ۲٪ اټکل شوې چې د امتیازاتو په اړه په مذاکراتو کې (د منابعو د معبر نوښت) چې په هغه کې د هېواد د تیلو، ګازو او کانونو له منابعو څخه د پام وړ استفادې وړاندوینه شوې ده، منعکس شوی دی.

د افغانستان نوی حکومت چې په ۲۰۱۴ کال کې انتخاب شو، ښاري پراختیا یې د خپلو اصلاحاتو په پلان کې یو له عمده لومړیتوبونو څخه شمېرلې ده «د خودکفایی تحقق: اصلاحات او د مشارکت تجدید» د ۲۰۱۴ زکال د نومبر ۲۰مه. د حکومت د اغېز او اغېزمنتیا ښه والی دېته اړتیا لري چې:

«ښارونه د ودې لپاره اقتصادي خوځښتونه و اوسي. له همدې امله موږ باید د ښارونو په مرکزونو کې د ژوند شرایط او د خدماتو وړاندې کول ښه کړو. باید د ښاري او کلیوالي سیمو ترمنځ د توپیر کموالي او له کلیو څخه ښارونو ته د کډوالی کنټرول له لارې په ښار کې مېشتېدل مدیریت کړی شي. دولت په پام کې لري څو ښاروالي د ورتیا او له خلکو سره د مشورې له لارې وتاکي. دولت به د افغانستان په ښارونو کې د عوایدو د ښه والي پلانونو مخته وړلو له لارې د ښاروالیو پراختیا ته لومړیتوب ورکړي. د پلازمینې د پراختیا بنسټونو رامنځته کول او د پلازمینې د وجهې صندوق رامنځته کول د پراختیا پلان او مسلکي مدیریت ترمنځ د همغږی امکان به رامنځته کړي».

له دې سره په یاد پلان کې د پرمختګ په حال کې په ښار کې د میشته کېدو محدودیتونه هم په پام کې نیول شوي دي: «په اټکلي توګه په بهر کې له ۵ میلیونو کډوالو او په کور دننه د شاوخوا یو میلیون بېځایه شویو سره دوی ته د هوساینې موضوع هر اړخیزې تګلارې ته اړتیا لري. افغانستان نه شي کولای چې په پراخه کچه راستنېدونکو ته په داسې ښارونو کې ځای ورکړي چې په کافي اندازه خدمات نه لري او له اقتصادي ځوړ حالت سره مخ دي». د ښاري او کلیوالي سیمو ترمنځ د توپیر کموالي یو مهم اړخ د ښاریانو په ګډون د حکومتوالی تقویت دی:

«د افغانستان بې وزله او محروم وګړي اړتیا لري د اقتصادي خدماتو لومړنی کچې ته لاسرسی پیدا کړي څو د اقتصادي ودې په برخو کې په رغنده توګه ګډون وکړي. د دې لپاره چې له بې وزله خلکو سره مرسته وشي څو لومړنیو خدماتو ته ورسېږي، موږ به د ښاریانو یو منشور چمتو کړو چې په هغه کې د اساسي خدماتو له ټولو ټیټه کچه چې باید ټولو خلکو برابر کړی شي؛ ټاکل شوي وي. دولت به د یوه نوي قانون له لارې د کلیو پراختیایي شوراګانو ته د کلي رسمي شوراګانو په توګه رسمیت وبښي. دغه کار به اړوندو ادارو ته پر یوه میکانیزم بدل شي، څو د سیمو په کچه د خدماتو وړاندې کول پلان جوړ او مدیریت یې کړي. دولت به په دې برخه کې خپلې مرستې ته دوام ورکوي چې د سیمې انکشافي شوراګانې به پر پراخو او استازو بنسټونو بدل شي».

اوس مهال دولت د ملي لومړیتوب پر پلان بیاکتنه پیل کړې ده. یو له څلورو لومړنیو لومړیتوبونو څخه چې باید وده ورکړی شي، د ښاري ودې په اړه د ملي لومړیتو پلان (U-NPP) دی. د ښاري پراختیا وزارت تر مشری او د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکې اداري/د ښاروالیو چارو معینیت، کابل ښاروالی، د افغانستان د ځمکو خپلواکه اداره (اراضی)، د افغانستان د اوبو رسولواو کانالیزاسیون لوی شرکت (AUWSSC)، ده سبز (د کابل نوی ښار) او نورو اورګانونو په غړیتوب ښاري کاري ګروپ جوړ شو. د ملګرو ملتونو هبیتات د تخنیکي دارالانشا په توګه چارې پرمخ وړي او یادو اورګانونو ته ملاتړ برابر کړي دي. د U-NPP د چوکاټ ټولیزه مسوده، درې ستونه لري.

۱. **د حکمتوالی او ښاري بنسټونو تقویت؛**
۲. **ټولو ته د کافي استوګنې (مسکن) تامین؛ او**
۳. **د ښاري اقتصاد انسجام.**

د بشر د مېشته کېدلو شرایط

د تېرې لسیزې په اوږدو کې افغانستان تقریباً د ښاري نفوس د دوه برابره کېدو شاهد و چې د هېواد پر پراختیا یې ژور اغېز ښندلی دی . په ښار کې اوسېدل له یوې خوا د ټولنیزې پراختیا او اقتصادي ودې لپاره فرصتونه رامنځته کوي[۱۳]؛ خو له بلې خوا د یوه خوندي او سالم چاپېریال لپاره د ودې په حال کې نفوس او ښاري ځواکانو د غوښتنو پوره کول چې په هغه کې ژوند او کار وکړي د تصمیم نیونکو پر وړاندې یې لویې ننګونې رامنځته کړې دي. د دغو ننګونو له جملې څخه یو هم دیموګرافي ده: اته میلیونه یا هم له دې څخه زیات افغانان چې اوس مهال په ښارونو کې ژوند کوي،[۱۴] د نفوس طبیعي ودې او له کلې څخه ښار ته د مهاجرت په پام کې نیولو سره[۱۵]، په راتلونکې لسیزې

۹. په ښاري سیمو کې د فقر له ۲۹٪ کچې سره. د خطرونو او زیانونو ملي بررسي، COS/نړیوال بانک، ۲۰۰۸/۲۰۰۷ زکال.
۱۰. Ibid، نړیوال بانک ۲۰۱۳ ز کال.
۱۱. د افغانستان د بشري ودې رپوټ، UNDP، ۲۰۱۱ زکال.
۱۲. په ۲۰۱۲ ز کال کې له ۱۴.۴٪ څخه، وړاندوینه شوې چې په ۲۰۱۳ کال کې وده ۳.۱٪ ته ټیټېږي. د سوېلي اسیا اقتصادي ټولنه، نړیوال بانک، ۲۰۱۳ زکال.
۱۳. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۵ زېږدي) د افغانستان د ښارونو وضعیت، ۲۰۱۵ زېږدي. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت: کابل.
۱۴. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۵ زېږدي) د افغانستان د ښارونو وضعیت، ۲۰۱۵ زېږدي. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت: کابل.

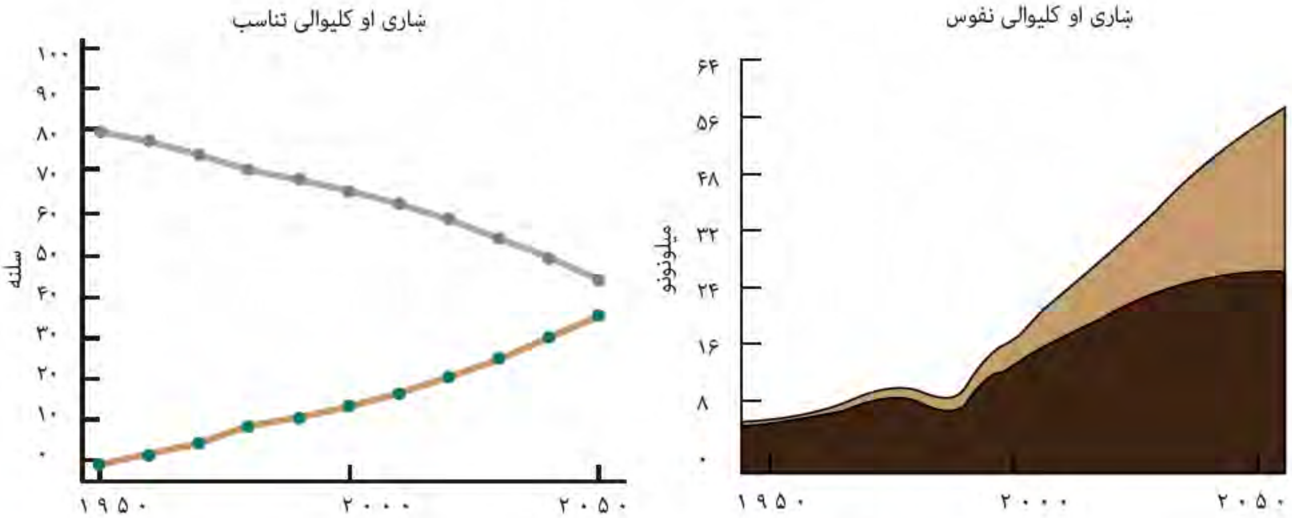

لومړی شکل: په افغانستان کې د ښارمیشتېدو بېلګې

کې هر کال به له ۳۲۰۰۰۰ نورو وګړو سره یوځای شي.[۱۶]

اټکل شوی چې د هېواد پلازمېنه؛ یعنې کابل اوس مهال شاوخوا درې میلیونه نفوس لري چې د ټولو ۳۴ ولایتونو ۴۰% ښاري نفوس تشکیلوي.[۱۷] ښارونه «سیمه ایيز مرکزونه» ټول شاوخوا ۳۰۰۰۰۰ یا له دې څخه زیات نفوس لري،هرات ۶۷۳۴۲۵؛ مزار شریف ۵۸۲۱۱۳؛ کندهار ۴۶۴۲۶۵؛ او جلال اباد ۲۹۶۸۹۵. په مجموعي توګه دغه پنځه لوی ښارونه د افغانستان د ۳۴ ولایتونو په کچه د ښاري نفوس ۶۹% تشکیلوي.

«د سوداګرۍ او ترانزیت مرکزونه» له ۱۱۹۰۰۰ څخه تر ۲۳۱۰۰۰ پورې نفوس لري چې د لویو ښارونو له جملې څخه لښکرګاه: ۲۳۰۳۱۸؛ کندز: ۲۲۴۰۷۸؛ پلخمري: ۱۸۴۳۹۵ د یادونې وړ دي. «د ولایتونو مرکزونه» کم نفوس لري. د بېلګې په توګه، خوست: ۸۸۴۰۳؛ چاریکار: ۸۰۰۳۳؛ بامیان: ۳۳۲۶۳؛ او فراه: ۳۹۷۴۳. تر ټولو کچونیو ښارونو یا «ښاري کلیو» نفوس، نیلي: ۱۴۹۵۵؛ پل علم: ۱۹۰۹۵؛ او پارون ۱۳۷۳ دي (لومړی شکل).[۱۸]

د افغانستان د ښارونو د اوسنیو ستونزو سرچینې تېر پورې تړاو لري. په ۱۹۸۰ زېږدیز لیسیزه کې هغو کسانو ته په کلیو کې د شخړو له امله بې‌ځایه شوي و په فوق العاده سب سایټۍ سره یو ډول غیرطبیعي وده وشوه. یو مهال د کلیو په کچه شخړې د ځاني تلفاتو او د ښارونو مرکزونو[۱۹] ته د زیان رسېدو لامل شو، په ورته وخت کې د مسلکي او پوهو افغانانو د تېښتې له امله اورګانونه کمزوري شول.[۲۰]

له ۲۰۰۲ زکال څخه راپدېخوا له بهر څخه د بېرته را ستنو شویو افغانانو د پام وړ برخه د ښارونو په مرکزونو کې چې له کلي څخه ښار ته د بې‌ځایه شویو کسانو راتګ یې تجربه کړی و، د زیات امنیت، د ژوند کیفیت ښه‌والي او د معیشت ترلاسه کولو، را ټول شول. خو د نړیوالې ټولنې د حضور په کموالي سره احتمالا په عامه خدماتو او زیربناوو کې پانګه اچونه او کاري فرصتونه[۲۱] تر هغه بریده کم شوي چې د ښاري ژوند باالقوه فرصتونه تر ډېره بریده افغانان؛ په ځانګړي توګه بې‌وزله کسان په ښار کې له اوسېدو څخه منصرف کړي.
په داسې حال کې چې د نړیوالې ټولنې له مرستو څخه یوه لسیزه وروسته د افغانستان په هرو درېیو کورنیو کې یوه له هغوې یې په فقر کې ژوند کوي،[۲۲] په ښار کې مېشتېدل نه دې توانېدلي چې تل پاتې پایلې وړاندې کړي.[۲۳] په ډېری ښارونو کې د پام وړ اقتصادي او مادي توپیرونه موجود دي.

دغه چار د مرکزي زونونو «امنیت» (چې د ساتل شویو محدودو سربېره د خصوصي سوداګرۍ د پانګونې ډېره بریده جلب کړې ده)[۲۴] او په پاشلې توګه د ښار څنډو سیمو چې په کمه کچه یې وده کړې ده او همدا اوس یې ښاري سیمې احاطه کړې ترمنځ توپیر ځرګند کړی دی. په داسې حال کې چې په وروستیو کې د ښاري پراختیا ډېره بریده په «غیررسمي»[۲۵] توګه دی، د کور جوړونې او سوداګریزو ملکیتونو په برخه کې د کوچنیو پانګونو ارزښت لوړ د پام وړ دی.[۲۶] په څینو سیمو کې د هوساینې له علامې سربېره، له ګڼه‌ګوڼې ډکو سیمو او کرایي ملکیتونو کې چې لومړني ابتدايي او زیربنایي خدمات[۲۷] په محدوده توګه وړاندې کوي د ټیټې طبقې ښاري کېدونکو کسانو

۱۵. په اسیا کې د ښاري نفوس د ودې لوړ ترین نرخ. نړیوال بانک ۲۰۱۱ زیږدیز.
۱۶. له دې ولې څخه ۱۶۵۰۰۰ نفوس د طبیعي ودې په خاطر. د ملګرو ملتونو هیبتات ۲۰۱۲ زیږدیز.
۱۷. د احصایې مرکزي اداره (۲۰۱۳ زیږدیز) د کابل ښار نفوس ۳.۴ میلیونه اټکل کړی دی، په داسې حال کې چې JICA (۲۰۱۰ زیږدیز) کې ماستر پلان د ۴.۵ میلیونه اوسېدونکو لپاره وړاندېز کړی.
۱۸. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۵ زیږدي) د افغانستان د ښارونو وضعیت ۲۰۱۵ زیږدي، د افغانستان اسلامي جمهوري دولت؛ کابل.
۱۹. د بېلګې په ډول هرات په ۱۹۷۸ زیږدیز کال کې او کابل په ۱۹۹۳ / ۱۹۹۴ زیږدیز کال کې
۲۰. د راستنېدونکو شمېر په ۲۰۰۲ څخه تر ۲۰۰۶ زیږدیز پورې زیات وو، خو له هغه وروسته په کې کموالی راغی. د افغانستان لپاره نړیوال رپوټ ۲۰۱۰ زیږدیز.
۲۱. په اوسني وخت کې دوه میلیونه ښاري اوسېدونکي وزګار دي. NRVA ۲۰۰۷/۲۰۰۸ زیږدیز.
۲۲. NRVA ۲۰۰۷/۲۰۰۸ زیږدیز.
۲۳. ۹۳ سلنه ښاري مېشتي(په مادي او محطي محرومیطي شرایطو کې) ژوند کوي. NRVA نړیوال بانک ۲۰۱۰ زیږدیز.
۲۴. له ۲۰۰ زیات ښارګوټي، په مزار، هرات، جلال اباد، غزني او پروان کې شته. ارازي ۲۰۱۱ زیږدیز.
۲۵. پرمختګ چې له ښاري ماستر پلان سره مطابقت ونه لري، په رسیمي ډول (غیر رسمي) پېژندل کېږي.
۲۶. د یوې نا رسمي مطالعې له مخې په کابل کې د مېشتېدونکو اټکل کابو ۲.۵ میلیارده ډالر دی. نړیوال بانک ۲۰۰۵ زیږدیز.

په داسې یوه هېواد کې چې تر ډېره برېده نفوس یې کلیوالي دی، دا تصور چې تر ۲۰۵۰ زېږدي کال پورې له هرو دوو افغانانو څخه یو هغه به یې په یوه ښاري مرکز کې ژوند وکړي؛[۳۹] د هغه بدلون ماهیت په ډاګه کوي چې اوس‌مهال په جریان کې دی (لومړی شکل) ۶ مخ

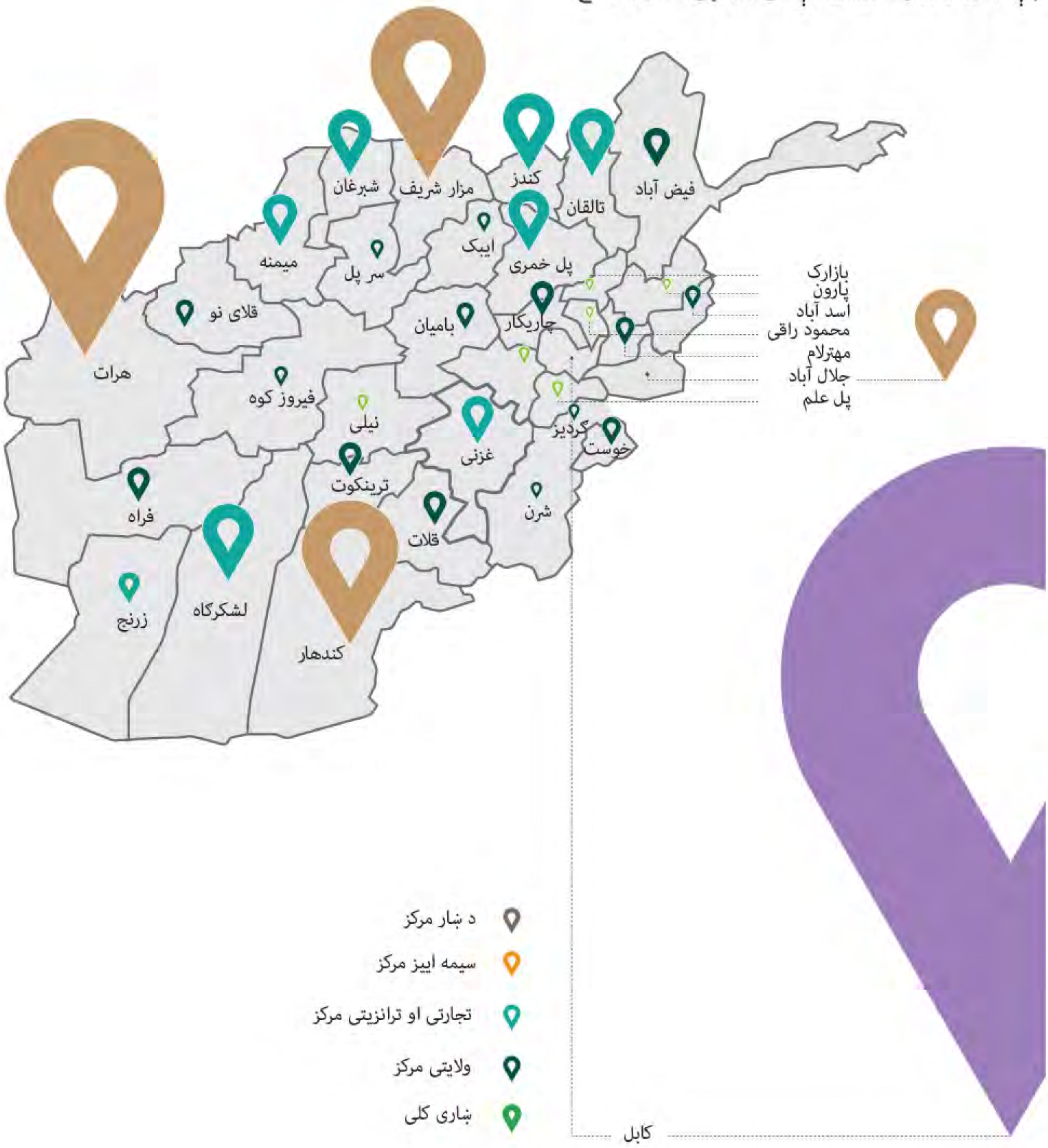

دویم شکل: د افغانستان د ۳۴ ولایتونو د مرکزونو ملي جغرافیایي جوړښت

۳۹. نړیوال ښار میشتي لیدلوري، UNDESA ۲۰۱۱ زېږدیز.

شمېر د زیاتوالي په حال کې دی. دغه کسان د ژوند عامه اسانتیاوو ته بشپړ لاسرسي نه لري، په ورځني مزد اتکا لري[28] او د ژوند حالت یې ترینګلی دی.

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو هبیتات له فعالیتونو څخه زده کړې شوي درسونه

د ملګرو ملتونو هبیتات له دوو لسیزو څخه د زیاتې مودې لپاره د نسبتاً ارام او همداراز له شخړو ډک وضعیت کې په افغانستان کې په پراخه کچه فعالیت کړی دی او ښکېله وه. د بیامیشته کېدو یو ملي پلان چې په ۱۹۹۰ ز کال کې پیل شو، په ۱۹۹۴ ز کال کې د ښاري بیاجوړونې پر پلان چې په هغه کې د بیا رغونې په هدف له سیمې له خلکو سره ګډې لارې مطالعه شو او د سیمې خلکو د ټولنې جوړېدو په ذریعه یې وده ورکړل شوه. دغه ټولنې د طالبانو واکمنۍ پر مهال د PEACE په پلان کې چې په هغه کې څو ملي اداري ښکېلې وې جذب او د سیمې پر انکشافي شوراګانو بدلې شوې چې نن ورځ د ملي پیوستون او د ښاري پراختیا مداخلاتو له اصلي پلانونو څخه شمېرل کېږي.

برسیره پر دې، د ملګرو ملتونو هبیتات چې د سیمې د خلکو په ګډون د ښاري او کلیوالي پراختیا لپاره د بیا زغونې عملیاتو پر مستقیم تطبیق کار کړی؛ د مسلکي او تخنیکي ورتیاوو تقویت او د بشرپاله مرستو وېش په برخه کې یې په پالیسی، پلان جوړونې، ښاري مدیریت، د خدماتو او زیربناوو ښه‌والی او د ښېرته را ستنېدونکو ادغام برخو کې د تخنیکي مرستو برابرلو له لارې ملاتړ کړی دی.

د افغانستان په ګوټ ګوټ کې د ملګرو ملتونو هبیتات د تجربو تنوع د یوه مهم درس منعکس کوونکی دی چې د تېرو دوو لسیزو په اوږدو کې زده کړې شوی دی: هغو پېچلو مسایلو ته چې ندرتاً ثابتې دي رسېدو په هدف، د مرکز، ولایتونو، ولسوالیو له چارواکو څخه بیا د سیمې تر خلکو او کورنیو پورې په اساسي او ټولیزه توګه د اجرااتو ارزښت. د پالیسي جوړونې یا هم د خدماتو وړاندې کولو په برخه کې د ونډې ارزښت زموږ د کار په محراق کې ځای لري داسې چې «د خلکو په بهیر» کې د ملګرو ملتونو هبیتات چې د عمده ونډه لرونکو د ګټو او نظریاتو منعکس کوونکې ده؛ انځور شوې ده.[30] د ملګرو ملتونو هبیتات د کار په ارزونه کې د دغه تګلارې اغېز چې «د سیمې له خلکو سره قرارداد» ارزښت له بشري منابعو او شته موادو څخه استفاده راښکاري برجسته شوې دی.

د ملګرو ملتونو هبیتات ټیم په هېواد کې دا ډاډ لري چې د لاسرسي وړ دی ــ د پنځو لویو ښارونو په ګډون د ملګرو ملتونو هبیتات په ۱۱ ولایتونو کې حضور لري ــ په دوامداره توګه یې د ملت نبض احساس کړی او له دې لارې حیاتي بهرنیو یا اړتیاوو ته منابع برابرې کړي او لارښوونه یې ورته کړې ده. دغه کار د تجربه لرونکو افغانو کارمندانو په مرسته شوی دی. دوی هغو سیمو پورې تړاو لري چې تر مدیریت لاندې پروژه یې په کې عملي کېږي، د حالاتو څېړلو په هدف په سیمه کې له احتمالي خطرونو سره مخ کېږي. دغه تګلاره «موخه‌پېژه» یوه اغېزمنه ستراتېژي ثابته شوه چې په راتلونکې کې د مرکز او ولایتونو په کچه د بنسټونو پر زیاتې تقویې تمرکز سره، د ملګرو ملتونو هبیتات د عملیاتو له ځانګړتیاوو څخه به وي.

له ۲۰۱۶ څخه تر ۲۰۱۹ پورې په افغانستان کې د ملګرو ملتونو هبیتات د پروګرام ستراتیژی

د ملګرو ملتونو د بشرد میشتېدو پلان؛ د بشري میشته کېدنې لپاره د ملګرو ملتونو اداره ده. د ملګرو ملتونو عمومي غونډې لخوا دغې اداري ته دنده سپارل شوې ده، چې د بشري میشته کېدنې په اړه د وانکوور(Vancouver) اعلامیې، د هبیتات اجنډا، د بشري میشته کېدنې په اړه د استانبول اعلامیې، په نوي زریزه کې د ښارونو او د اوسېدو نورو ځایونو په اړه اعلامیه او د ملګرو ملتونو ۵۶/۲۰۶ پرېکړه پر بنسټ ټولو ته د سرپناه برابرولو په هدف له ټولنیز اړخه تلپاتې ښارګوټي او ښارونه دود او رامنځته کړي. د ملګرو ملتونو د زریزې په اعلامیه کې د نړۍ د بې‌وزله وګړو ناوړه حالت تصدیق شوی او غړیو هېوادونو ژمنه کړې چې څو لږ تر لږه د بې وزله سیمو د ۱۰۰ میلیونو وګړو ژوند ښه کړي ــ ۱۱ مقصد ۷ شمېره موخه ــ دغه دنده هبیتات ته سپارل شوې ده. دغه تعهد د «تلپاتې ودې موخې» سره چې د ۲۰۱۵ کال په سپتمبر کې منل شوی، ۱۱ موخه «د ښارونو او د انسانانو د اوسېدو د ځایونو پراختیا، خوندي، او تل پاتې کول» مخته وړل شوې دي.

لیدلوری او ماموریت

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو هبیتات ټولنیز لیدلوری، چې هوسا، پراخ او مساوي بشري د مېشتېدلو(اسکان) برابرېدل چې د فقر د کموالي لامل شي او له ملي ثبات او انکشاف سره مرسته وکړي، رانغاړي.
د نړیوالي دندې په برخه کې د د ملګرو ملتونو هبیتات ماموریت «د ټولنیز او چاپېریال ساتنې له اړخه د باثباته اوسېدو ځایونو د پراختیا دودول او کافي سرپناه ته د ټولو لاسرسی» عبارت دی له «ځمکې، کور او ښاري خدماتو ته د لاسرسي زیاتوالي له لارې د خلکو د ژوند بدلون او په ورته وخت کې د خلکو لیدلوریو او اړتیاوو ته د اورګانونو او سیستمونو ځواب ویل» دي.
د دې لپاره چې افغانان وتوانېږي په هوسا، پراخ او مساوي توګه د اوسېدو په ځایونو کې ژوند وکړي، د فقر کموالي لپاره

27. ښارمېشتي ۴۰ سلنه پاکو او خوندي اوبو ته لاس رسی نه لري او ۷۰ سلنه صحي ټېیو او تشنابونو ته لاس رسی نه لري. UNDP ۲۰۱۲ زیږدیز.
28. ۴۴ سلنه ښارمېشتو ورځ مزدوري د عوایدو د اصلي سرچینې په ډول یاد کړي دي. NRVA نړیوال بانک ۲۰۱۰.
30. د ملګرو ملتونو هبیتات (۲۰۱۴ زیږدیز) ښاري پیوستون.دوېمه شمېره توضیحي سند،۲۰۱۴ زیږدیز.
/http://unhabitat.org/urban-solidarity-community-led-neighbourhood-upgrading-bypeople-for-people

فرصتونه برابر شي او په ورته وخت کې له ملي پراختیا او ثبات سره مرسته وکړي؛ د ملګرو ملتونو هبیتات تر تمرکز لاندې په درېیو برخو چې لاندې به وضاحت ورکړل شي؛ فوکس لري. د تمرکز وړ په هره برخه کې د جنډر، ځوانانو، ملي ظرفیتونو انکشاف، چاپېریال ساتنه او د افاتو د خطر کموالی مشترک مسایل د اصلي اجزاوو په توګه شامل دي.

۲۰۱۶ څخه تر ۲۰۱۹ پورې تر تمرکز لاندې ساحې

د بشري مېشتېدلو سکتور لپاره وړاندیز شوې تګلاره او فعالیتونه د ملي پراختیا له اړوندو موخو او همدارز د سکتور مشخص مسایل چې په تېرې برخې کې ترې یادونه وشوه، تطابق ورکړل شوی دی. د دې مسلې په پام کې نیولو سره چې جنډر، ځوانان، چاپېریال ساتنه، د کاري ظرفیتونو لوړول او د خطراتو کمښت ګډ مسایل دي؛ تر تمرکز لاندې درې ساحې په لاندې توګه پېژندل شوې دي:

تر تمرکز لاندې ساحه ۱: پلان شوي او له ښې اداري سره مسکوني سیمې

د تلپاتې ښارې ودې او مدیریت پر وړاندې یو اساسي خنډ د یوې منسجمې تګلارې نشتوالی دی چې د هېواد په ګوټ ګوټ کې د ودې په حال کې ښارګوټو او ښارونو ټولنیز، مادي او اقتصادي امکاناتو بشپړ تحقق شونی کړي. په داسې حال کې چې په وروستیو کلونو کې د پالیسۍ پر اړخونو د بیاکتنې او عمل په برخه کې ځینې پرمختګونه شوي؛ د ښاري مدیریت په برخه کې اساسي او بنسټیزو مسایلو ته رسېدنه نه ده شوې.

د تېرو لسیزو په اوږدو کې په افغانستان کې ښاري حکمتوالي د پام وړ بدلونونه منلي دي. د کور او ښار جوړولو وزارت د پالیسۍ جوړولو او پراختیا، د پلان جوړونې معیارونو او تنظیموونکو چوکاټونو مسوول دی چې تجدید نظر د پام وړ تخنیکي مرستو ته اړتیا لري. د ولایتونو د ښارونو مدیریت او پلان جوړونه د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکې ادارې د ښاروالیو چارو معینیت مسوولیت دی چې پر شفافیت او حساب ورکونې د تمرکز له لارې د ولایتونو د ښاروالیو له فعالیت څخه څارنه کوي.[31] د ملکیت د مالیاتو او ثبت او د خدماتو او زیربناوو په برخو کې د عوایدو زیاتوالي په هدف د ښاروالیو د وړتیاوو تقویت د ملګرو ملتونو هبیتات او نورو اورګانونو لخوا تخنیکي مرسته به دوام ولري. د اصلاحاتو د بهیر بنسټیز کول او د منابعو په پام کې نیولو سره ټولو ښاروالیو ته د دغې چارې دودول؛ له مهمو کارونو څخه شمېرل کېږي.

د ملګرو ملتونو هبیتات د خپلو هڅو د یوې برخې په توګه د حکومتوالی، پلان جوړونې او ښاري مدیریت برخو کې د انسجام او د روانو اقداماتو پراختیا په هدف له خپلو نړیوالو تجربو څخه به کار واخلي. پایلې په لاندې توګه پیشبیني شوي دي.[32]

- د اوسېدو ځایونو د پالیسی یو غوره چوکاټ کې چې د پالیسی او حکومتوالی پراخو سیستمونو او همدارز په ښاري ځمکو کې پر اغېزمن مدیریت تمامېږي؛
- د عامه خدماتو په برخه، پایداره عملیاتو کې د ښاروالیو ظرفیت؛ او
- د اوسېدو ځایونو له پالیسی، پلان جوړونې او مدیریت څخه د ملاتړ لپاره د لاسرسي زیاتوالی او له معلوماتو څخه استفاده.

تر تمرکز لاندې ساحه ۲: پراخې مسکوني سیمې

د ۱۹۹۰ له لومړیو څخه راپدېخوا په افغانستان کې د بیا رغونې او پراختیا څخه ملاتړ په برخه کې د سیمې د اوسېدونکو ښکېلول د ملګرو ملتونو هبیتات د تګلارو بنسټ دی. ده تګلاره د ملي پیوستون پروګرام په طرحه کې د ونډې اخیستلو اساس جوړوي چې په هغه کې له ۲۰۰۳ زکال څخه راپدېخوا هبیتات د یوه تسهیلوونکي شریک په توګه و. د ملي پراختیا دغه اقدام په ۹ ولایتونو کې شاوخوا ۴۶۰۰ سیمه اییز پراختیایي شوراګانو رامنځته کولو لپاره ښکېلې کړې دي چې فعالیتونه په سمه توګه پېژني او مدیریت کوي یې. د منابعو په پام کې نیولو سره، د ملګرو ملتونو هبیتات به د ملي پیوستون په پروګرام کې خپلې ونډې او همکارۍ ته دوام ورکړي او د دغه پلان تېنګښت په برخه کې به هڅې وکړي. د ښاري خدماتو او زیربناوو په برخه کې د څو لسیزو ناکافي پانګونې وروسته، له ۲۰۰۲ زکال څخه راپدېخوا په ډېرې ښارونو کې دغو خدماتو ته د لاسرسي په برخه کې پرمختګ شوی دی.

له دې سره په افغانستان کې ډېرې ښاري کورنۍ د سطحي ځاګانو/کوهیو پر اوبو اتکا لري او ۸۰٪ کورنۍ کافي فاضلاب

---

۳۱. د ۲۰۱۱ کال د ښاروالۍ مسوده د ښاروالۍ ټاکنو ته انتظار ده، څو د ښاروالۍ مشورتي موقتي بورډ له ښاروالیو څخه څار وکړي.

۳۲. رپوټونو له مخې د ښاري اوبو رسونې پوښښ د ANDS له موخو سره مطابقت لري- دا ۵۰ سلنه په کابل او ۳۰ سلنه په نورو ښارونو کې، خو WHO/ UNICEF MICS په ۲۰۱۳ کال کې په ډاګه کړي دي چې یوازې ۳۹ سلنه ښوزلي او او یو پنځمه ښار مېشتي اوبو ته لاس رسی لري.

نه لري او د ککړتیا خطر زیات دی. رسمي پالیسی د اوسېدو ځایونو لپاره خدماتو کې د عامه پانګونې څنډ له «ماستر پلان» څخه بهر دی او په دې ترتیب سره د ښاري وګړو د پام وړ برخه محروموي. په داسې حال کې د سیمې د خلکو تر مدیریت لاندې پروژې (د ملګرو ملتونو او نادولتي موسساتو په ملاتړ) د اوسېدو په ځینو غیررسمي سیمو کې خدماتو ته لاسرسی یې ښه کړی دی؛ دغه اقدامات تیت دي او په هېڅ صورت سره نه شي کولای زیاتېدونکې تقاضاوې پوره کړي.[۳۳] یوازې د اوسېدو ټولو ښاري سیمو په ادغام سره البته له دې پرته چې موقف یې په پام کې ونیول شوي او د ښاروالیو په کچه د یوې کړنلارې په رامنځته کولو سره کېدای شي چې خدماتو ته لاسرسی برابر شي.

اوس مهال افغان حکومتونو یو بل پسې ژمنې کړې چې بې وزله خلکو ته به «ارزانه» کورونه برابروي، دغې چارې ملکي مامورینو ته د سبسایډي شویو پروژو ښه خپله کړې ده. له دې امله د ښاري کور جوړونې ډېره برخه هغه شخصي کورونه تشکیلوي چې خپله یې جوړوي. د کورنیو مالي امکاناتو په پام کې نیولو سره د دغو کورونو کیفیت کې د پام وړ توپیر شته؛ خو له دودیزو توکو او شکل څخه پراخه استفاده د اقلیمي او فزیکي شرایطو پر وړاندې د اغېزمن ځواب ښکارندویي کوي. لازمه ده څو ښاري استوګنځی ته د رسېدنې پالیسی او تګلارې پر همدې بنسټ جوړ شي او ارزانه تمویل، مناسبو ساختماني توکو او د ودانۍ په اړه مشورو ته د لاسرسي اسانتیاوو په برخه کې تمرکز ولري. د رهایشي ودانیو د ودې په رڼا کې چې په ډېرو ښارونو کې د قراردادیانو لهخوا جوړېږي باید داسې تدابیر طرح او تطبیق شي چې په هغو کې د فضایي، ساختماني او خدماتي معیارونو حداقل مراعات شوی وي.

په افغانستان کې په ښارونو کې د میشته کېدو بهیر یوازې لویو ښارونو پورې محدود نه دی او په وروستیو کلونو کې د اوسېدو ډېری کوچنې او منځنې ځایونو د پام وړ پراختیا موندلې ده. له ښاروالیو د ملاتړ سربېره یوه تولیزه ملي ښاري پالیسي (او د مسکوني سیمو اړوند جغرافیایي ستراتېژي) د دغو مرکزونو د انکشاف د هدایت توان لري. په مشخصه توګه دغه ستراتېژي کولای شي د خوندي او ارزانه کورونو جوړولو، خدماتو او زیربناوو ته لاسرسي، د تخنیکي وړتیاوو پراختیا او د سیمې انکشافي اقداماتو کې ګډون، د توکو یا ساختماني اجزاوو تولید له لارې له معیشت یا د سیمې په کچه د کار موندنې په ذریعه د مسکوني سیمې پلان جوړونه پیاوړې کړي. د انکشاف، ښه‌والي او سیمه اییزو خدماتو له وړاندې کولو څخه له ترلاسه شویو تجربو په استفادې د ملګرو ملتونو هبیتات په پام کې لري څو د تمرکز وړې ساحې ۲ پر بنسټ د اوسېدو ځایونو اوسېدونکو لپاره څمکې او کور، خدماتو او زیربناوو ته ښه لاسرسی برابر کړي او لاندې پایلې پیشبیني کوي:

• خدماتو، زیربناوو او عامه اسانتیاوو ته د لاسرسي زیاتوالی؛
• د مسکوني سیمو پراختیا او مدیریت په برخه کې د اوسېدونکو د اغېزمنې ونډې لپاره د سیمه اییزې حکمتوالی غوره سیستمونه؛ او
• څمکې او ښاري کور ته لاسرسی، پر بې وزله او هغو کورنیو تمرکز له لارې چې د ښځو لهخوا اداره کېږي، د کورنۍ بې‌ځایه شویو او بېرته راستنو شویو په ګډون.

تر تمرکز لاندې ساحه ۳: د اوسېدو هوسا سیمې

د تولید په برخه کې په محدوده اندازه خصوصي پانګونې سره، په افغانستان کې ښاري اقتصادي فعالیتونه تر ډېره بریده د سوداګری، خدماتو (د ټرانسپورټ په ګډون) او ساختماني کارونو پر محور راڅرخي چې ډېره برخه یې د بهرنیو پوځیانو او مرستندویه موسساتو لهخوا ترلاسه کېږي.[۳۴] اټکل دا دی چې د بهرنیو ځواکونو کمېدل به پر ښاري اقتصاد ژور اغېز وښندي. ډېر زیان هغو کورنیو ته رسېږي چې خپل معیشت یې پر ورځنۍ مزد برابر کړی دی[۳۵] او دا د دې لامل کېږي چې د ښاري نفوس دریمه برخه چې اوس‌مهال په فقر کې ژوند کوي، د ښاري ژوند د ورځ تر بلې زیاتېدونکو لګښتونو پوره کولو لپاره هڅې کوي او د خدماتو، روغتیایي پالنو او ښوونې او روزنې د لګښتونو د ورکړې توان نه لري، زیانمن شي. تر هغو چې د پانګونې بدیلې منابع پیدا کېږي دا وېره شته چې په افغانستان کې په ښارونو کې مېشتېدل به هغه پایلې له ځانه سره ونه لري چې په نورو ټولو هېوادونو کې یې درلودې.

په ډېر کم لیدلوري سره، په خدماتو او زیربناوو کې د پانګونې د پام وړ زیاتوالي سره، په لګښتونو کې د ګټه پورته کوونکو د ونډې زیاتوالی به ضروري/اړین وي. په افغانستان کې د اوبو او برښنا «سوداګریز کول»[۳۶] تر یوه بریده د دې لامل شوي چې لګښتونه راټول کړی شي؛ خو تر هغه مهال چې دوی د دوام وړ سوداګریزو تعرفو پر وضع کېدو بریالي شي؛[۳۷] کړنې او فعالیت

۳۳. هیلې دې چې په کابل کې تر ۲۰۵۰ زیږدیز کال پورې د اوبو غوښتنه شپږ برابره زیاته شي. USGS ۲۰۱۰ زېږدیز.
۳۴. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۵ زېږدي) د افغانستان د ښارونو وضعیت، ۲۰۱۵ زېږدي. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت: کابل.
۳۵. د نړیوال بانک د اټکل له مخې په ۲۰۱۲ کال کې ښاري کاري ځواک ٦٤ سلنه ته ورسیږي.
۳۶. د مثال په توګه، د افغانستان د ښاري اوبو رسولو او کانالیزاسیون شرکت او د افغانستان برېښنا شرکت.

به یې ناپایداره وي. تر دې دمه د خدماتو په برخه کې د خصوصي سکټور پانګه اچونه ناچیزه ده.

د عوایدو زیاتوالي په هدف د یو شمېر ازمایښتي فعالیتونو له لارې چې د غیر رسمي ملکیتونو د انتظام پر بنسټ (او له دې امله د مالیاتو وضع کېدل) ډلبندي شوي،[۳۸] د پام وړ پرمختګونه شوي دي. دغه عواید ښاروالیو ته دا توان وربښي څو په عامه خدماتو او زیربناوو کې پانګونه وکړي او که نورو ټولو ښاروالیو ته تکثیر شي د انکشاف تلپاتې ډول ته د لاسرسي امکان او په ورته وخت کې د ښاري خلکو او سیمه اییز حکومت ترمنځ باور زیاتوي. په ښارونو او ښارګوټو کې د اقتصادي ودې تګلارو عملي کېدو سره چې په هغو کې د دست فروشانو، سوداګرو، یا ښځو پورې اړوندو کوچنیو شرکتونو په ګډون د غیر رسمي اقتصاد له ښکېلو غاړو د ملاتړ امتحاني پروژې عملي کېږي، له لارې باور رامنځته کېدای شي.

د افغانستان اقتصادي ودې لپاره ښوونه او روزنه حیاتي ارزښت لري. په داسې حال کې چې رسمي تعلیماتو ته لاسرسی ښه شوی؛ لا هم ډېر ځوانان کله چې له ښوونځي څخه فارغېږي د ښه کار لپاره چمتو نه دي. ډېر خلک د ژوند برابرولو په هدف سوداګرۍ، خدماتو یا هم ساختماني سکټور پورې تړلي دي چې دغو مهارتونو ته د چمتووالي په هدف تخنیکي زده‌کړه کولای شي د کار پیدا کولو په برخه کې د دوی په لیدلوري کې مثبت بدلون رامنځته کړي. د اقتصادي فرصتونو په څېر دغه زده کړې، د هغو اقداماتو له ډلې څخه شمېرل کېږي چې په ښاري چارو کې د افغان ځوانانو ونډه زیاتوي او د ښاري حکومتوالۍ د پیاوړتیا لامل کېږي. د ملګرو ملتونو هبیتات د «لا خوندي ښارونو» پلان چې موخه یې د ټولنیز انسجام ترویج او د ښاري تاوتریخوالو کمښت دی؛ دا ډول اقداماتو ته ارزښتمنه سرچینه/منبع شمېرل کېږي.
تر تمرکز لاندې ساحه ۳، د اقتصادي فعالیتونو پر مرکزونو د ښارونو او ښارګوټو بدلول چې تلپاتې کارموندنه برابروي او عمده وړتیاوو انکشاف شونی کوي (په ځانګړي توګه افغان ځوانانو ته) په لاندې ډول پیشبیني شوی دی:

- د سیمه اییزو خدماتو وړاندې کولو لپاره د ښاروالیو پایداره مالي تقویت؛
- د اوسېدو په ځایونو کې د اقتصادي فعالیتونو زیات والی او کارموندنه؛ د غیررسمي اقتصاد په ګډون؛ او
- د هغو مهارتونو پراختیا لپاره د افغان ځوانانو د فرصتونو ښه والی چې دوی ته دا وړتیا ببښي څو په اقتصادي فهالیتونو کې ګډون وکړي او ګټه ترې پورته کړي.

۳۷. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت (۲۰۱۵ زېږدي) د افغانستان د ښارونو وضعیت، ۲۰۱۵ زېږدي. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت: کابل.
۳۸. د ملګرو ملتونو هبیتات په لښکرګاه، کندهار، هرات، مزارشریف او جلال آباد کې؛ UNDP (ASGP) ؛ USAID) LARA / RAMP- UP له خوا ملاتړ) او داسې نور...

تر تمرکز لاندې ساحه ۱: له یوه ښه مدیریت سره د استوګنې پلان شوې سیمې

د پام وړ پایله: د اوسېدو د سیمو د انکشاف لپاره د حکومت ظرفیت د پالیسیو په طرحې او عملي کولو کې په متوازن، مساویانه او حساب ورکوونکې شکل برابر شوی او په ورته وخت کې لومړنیو خدماتو ته د لاسرسي برخه پوره تللې.		
پایله	**د داخلېدو اصلي سیمه**	**اصلي ګډونکي**
۱-۱ د مېشتېدلو د یوې ښې پالیسۍ او چوکاټ رامنځته کول چې د یوې حکومتولۍ او همدارنګه د ځمکو د مناسب مدیریت سبب ګرځي.	• د یوه ملي ښاري انکشافي برنامې او عملیاتي پلان څخه ملاتړ چې په هغې د قانون جوړونې لپاره لومړیتوبونه، پر پالیسیو بیا کتنه، د تشکیلاتو اصلاحات او د پلټنې سیسټم شامل دی. • د ځمکو او ښاري اوسېدو ځای لپاره د یوه ملي او انکشافي پالیسۍ او پلان څخه ملاتړ • د هغو لارو څخه ملاتړ چې ښاري ځمکو ته یې لاسرسی اسان کړی دی او د ځمکو د خپلولو حق یې هغه ډول برابر کړی چې ځمکو ته د لاسرسي په قانون کې یې یادونه شوې. د HLP په کاري ګروپ کې ګډون • له هغو پلانونو ملاتړ چې د عملیاتي لار ښوونکي په توګه پاتې کېږي.	د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه ایيزو اورګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، ښاروالان د ښاروالۍ مشورتي کمېټې، د ځمکو خپلواکه اداره، ستره محکمه، د ولسي جرګې وکیلان، اکاډمیکه ټولنه، مدني ټولنه، رسنۍ او د ملګرو ملتونو اداري.
۲-۱ په ولایاتو او مرکز کې د دولتي ټولنو تقویه کول چې د ښو او موثرو خدماتو د وړاندې کولو لامل شي.	• په مرکز کې د کاري ظرفیتونو د انکشاف په برخه کې له چارواکو ملاتړ، په ځانګړي ډول د کور او ښار جوړونې وزارت او د سیمه ایيزو ارګانونو خپلواکې اداري/ د ښاروالیو له معینیت. • د ښاروالیو او هغه اړندو ادارو لپاره چې په ښاري برخه کې خدمت کوي د تخنیکي اسانتیاووبرابرول • د ښاروالیو د مشورتي کمېټو، د سیمه ایيزو شوراګانو او ناحیو د ونډې لپاره اسانتیاوې او په پالیسیو او د حکومتولۍ په سیستمونو بیا کتنه. • د ښاري مدیریتونو د بدلون ملاتړ/ د سیمې د خلکو په مرسته د ښاروالۍ او ښاري ملي برنامو ملاتړ.	د کور او ښار جوړونې وزارت، د سیمه ایيزو اورګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، ښاروالان د ښاروالۍ مشورتي کمېټې، د ولسي جرګې وکیلان، مدني ټولنه، رسنۍ او د کورنیو چارو وزارت
۳-۱ د اوسېدو د سیمو د پالیسو، پلانونو او مدیریت لپاره معلوماتو ته د لاسرسي او ترې د ګټې د پورته کولو ملاتړ	• د افغانستان د ټولو ښاري سیمو او ټولو ښاروالیو په باره کې د معلوماتو او ارقامو له ډېروالي ملاتړ • د یوه پلا ټ فورم په شکل د افغانستان د ښاري سازمان جوړښت، د ارقامو راټولول او تحلیل او همدارنګه د کور اړوند مسایلو تحقیق، ترویج او روښانول. • د سیمه ایيزو اورګانو/د ښاروالۍ معینیت، ښاروالۍ او د ښاري انکشاف وزارت په ادارو کې د معلوماتو د راټولولو، تحلیل او پلان لپاره د ظرفیتونو له لوړوالي ملاتړ • په ښاري نظارت کې د مدني ټولنو او د سیمې د خلکو تقویت.	د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه ایيزو اورګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، نړیوال بانک، څېړنیزې ټولنې، مدني ټولنه او د ملګرو ملتونو اداري

افغانستان

تر تمرکز لاندې ساحه ۲: د استوګنې پراخه سیمې

د پام وړ پایله: د سیمې د استوګنځایونو لپاره ارزانه ځمکو او استوګنځایونو ته لاسرسی او د لومړنیو زېربنايي خدماتو پراختیا

پایله	د داخلېدو اصلي سیمه	اصلي ګډونکي
۱.۲ د سیمې استوګنځایونو ته د خدماتولوړېدل، زېربناوې او د عامه سهولتونو پراختیا.	• د افغانستان د اسلامي دولت د ملي پیوستون پروګرام له بشپړتیا ملاتړ او همدارنګه د ښاري منشور رامنځته کول. • د سیمې د هغو استوګنځایونو لپاره چې زیانمن وي د تخنیکي مساعدتونو او اړوندو دولتي خدماتي ادارو سره اړیکي او د خدماتو وړاندې کول. • د سیمې په استوګنځایونو کې د عامه ذهنیت د پراختیا په برخه کې د امنیت او مصوونیت فضا رامنځته کول. • په ښارونو، ښارګوټو او ښاري سیمو کې د لویو زېربنايي پروژو چې دولت یې عملي کوي او عملي کوونکیو ادارو ملاتړ.	د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، د سیمې انکشافي شورا، د ښاروالی مشورتي کمېټې، مدني ټولنه او خصوصي سکټور
۲.۲ د استوګنځایونو د سیمه اییز مدیریت او پراختیا په برخه کې د حکومت له خوا د خلکو په ګډون د یوه منظم سیستم رامنځته کول.	• د دولت لپاره د تخنیکي مساعدتونو رامنځته کول، د دې لپاره چې د خلکو په مرسته ښاري پراختیا رامنځته او په یوه ملي پروګرام یې بدل کړي. • د ملي او سیمه اییزي حکومتولی لپاره د مېرمنو له پرېکړو او ونډې ملاتړ. • د سیمې د خلکو د ژوند د ښه والي لپاره د حکومت د پروژو د عملي کېدو نه ملاتړ چې د خلکو په ځانګړې توګه د ځوانانو په مدني ژوند کې بدلون راولي. • د سیمه اییزو اورګانونوخپلواکې اداري/ د ښاروالیو معینیت، کابل ښاروالی، مدني ټولنو او د ځوانانو له ټولنو د ظرفیت پورته کولو ملاتړ.	د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکه اداره، ښاروالان او د ښاروالیو مشورتي کمېټې، دولتي چارواکي، د سیمې انکشافي شوراګانې، مدني ټولنې، د ملګرو ملتونو اداري او د کورنیو چارو وزارت
۳.۲ د غریبو او هغو کورنیو چې ګټونکي یې مېرمنې وي د بې ځایه شویو او بېرته راستنېدونکیو په ګډون ځمکو، امن او مطمین استوګنځایونو ته په پوره او ارزانه بیه د لاسرسي پراختیا.	• د هغو سیمو څخه ملاتړ چې محرومه پاتې او یا هم یوې غاړې ته تللي، ځو بېرته منظمې او چاپېريالي خطراتو وژغورل شي. • په ښاري سیمو کې د کورني بې ځایه شویو او یا هم بېرته راستنېدونکیو لپاره مرسته او د استوګنې د ځایونو برابرول. • په ښاري سیمو کې استوګنځایونو ته د اسانه لاسرسي او د کرایو د ارزانه کېدو له اقداماتو ملاتړ. • د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکې اداري/ د ښاوالیو معینیت او کابل ښاروالی کې د ظرفیتونو د لوړوالي ملاتړ.	د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکه اداره،

تر تمرکز لاندې ساحه ۳: د اوسیدو ارامه سیمې

پایله	د داخلېدو اصلي سیمه	اصلي ګډونکي
د پام وړ پایله: ښارونه او ښارګوټي د اقتصادي فعالیتونو مرکزونه دي چې دوامداره کاري زمینې برابروي د بشري پانګې انکشاف په ځانګړې توګه د افغانستان ځوانانو لپاره مساعدوي.		
۳-۱ د ښاروالیو دوامداره مالي تقویت	• د ښاروالیو عواید د یوه منظم پلان له مخې راټولېدل/ د ملکیتونو ثبت، نظر هغه استوګن ځایونو ته چې غیر رسمي وي. • د عامه پوهاوي په برنامو کې ګډون، د دې لپاره چې د ښاروالۍ عواید زیات شي. • د سیمه اییزو ارګانونو/ د ښاروالۍ معینیت او کابل ښاروالۍ دننه د ظرفیتونو له لوړوالي ملاتړ. • د ښاروالیو په چارو کې د اصلاح لپاره د دولت له کړنو ملاتړ.	د سیمه اییزو ارګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، د ښاروالیو مشورتي کمېټې، د مالیې وزارت، مدني ټولنې او رسنۍ
۳-۲ د غیر رسمي اقتصادي پرمختیا په ګډون د استوګنې په سیمو کې د اقتصادي او کاري بوختیاوو زیاتوالی.	• د هیواد په کچه د اقتصادي پراختیا لپاره د یوې لارې رامنځته کول چې له مخې یې د ښاري لېږد رالېږد لپاره ګام پورته شي. • د غیر رسمي اقتصاد له ازمایښتي پروژو ملاتړ، په شمول د لاسي پلورونکیو/ د ښځو اړوند وړو سوداګریزو شرکتونو او کورنیو تولیداتو. • د ښاري یووالي او ښاري تاوتریخوالي د کمولو لپاره د ملګرو ملتونو د هبیتات له مصوونو ښاري تجربو ګټه پورته کول • د سیمه اییزو اورګانونو/ د ښاوالیو له معینیت او کابل ښاروالۍ د ظرفیتونو له پراختیا ملاتړ.	د سیمه‌ییزو اورګانونو خپلواکه اداره، د کابل ښاروالي، د ښځو چارو وزارت، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، د ښاروالیو مشورتي کمېټې، د سیمې انکشافي شوراګانې، نړیوال بانک، مدني ټولنې او خصوصي سکټور
۳-۳ د افغانستان د ځوانانو لپاره د فرصتونو بنیادي کول او د هغوی له مهارتونو ګټه پورته کول چې وکولای شي په اقتصادي پرمختیا کې مرسته وکړي او له هغې ګټه واخلي.	• د استوګنځیو پورې له اړوند د رغونې له تخنیکونو، لومړنیو خدماتو، د ساختماني موادو له تولید او نورو ښووونیزو فعالیتونو رامنځته کول. • د مهارتونو د پرمختیایي برنامو پراختیا، په ځانګړې ډول د ټولنې د محرومو ځوانانو لپاره. • د استوګنځیو د سیمه اییز مدیریت، د تنظیم مسلو په برخه کې ځوانانو د عامه پوهاوي لپاره د انټرنیټي، ټیلفوني او نورو کمپاینونه.	د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکه اداره، د ښاروالیو مشورتي کمېټې، د سیمې انکشافي شوراګانې، د پوهنې وزارت، د مدني ټولنو غړي، د کار او ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت

کړنلاره

د کړنلارې عملي کول او ګډون

د ملګرو ملتونو هبیتات له خپلو دولتي ګډونوالو سره تخنیکي مساعدتونه رامنځته کوي او همدرانګه په مستقیم ډول د مشخصو برنامو له عملي کولو، د بېلګې په ډول((ملي پیوستون پروګرام)) ملاتړ کوي. له دې سربېره په هېواد کې د ملګرو ملتونو هبیتات د سیمې د اوسېدونکو ، غیر دولتي موسساتو، مدني ټولنو او خصوصي سکتور لپاره رغوونکي اړیکي منځته راوړي دي.
په خپل دې کار کې خپله د ملګرو ملتونو هبیتات توانېدلی چې د مرکزي دفتر او سیمه اییز مرکزونو لکه د اسیا او پسفک دفترونو له متخصصینو له کادرونو څخه د جاپان په فوکوکا کې ګټه پورته کړي او له سیمې سره نږدې اړیکې جوړې کړي. په افغانستان کې اوسمهال همکارۍ اداري عبارت دي له:

همکاران	اداري	د همکاری ډول
د سیمه اییزو اورګانونو خپلواکه اداره	د ښاروالیو معینیت	د ښې حکومتولی او مدیریت په برخه کې د تخنیکي مساعدتونو او د پرمختیایي ظرفیتونو او همدارنګه د ښاروالیو سټراټیژیک او پلان جوړونې سیسټم رامنځته کول.
د کور او ښار جوړولو وزارت	د وزارت د پالیسي او پلان ریاست	د ښاري ملي لومړیتونو (U-NPP) په برخه کې د تخنیکي مساعدتونون، پالیسو او پلانونو رامنځته کول.
د کلي او بیارغونې وزارت	د ملي پیوستون پروګرام(د بامیان، بلخ، فراه، هرات، کاپیسا، ننګرهار، پروان، پنجشیر او کندهار سیمه اییزې پرمختیایي شوراګانې	په بیارغونه کې د ګډونوالو دخالت/د نهو ولایتونو په ۴۷ولسوالیو کې د سیمو پراختیا.
کابل ښاروالي	ښاري پروګرام	په ښاري مدیریتونو کې د تخینکي مساعدتونو او د سیمو د پراختیا رامنځته کول.
د کندهار، هرات، مزارشریف، جلال اباد، بامیان، کندوز، فراه او نیلي ښاروالی	برنامه های شهری	د ښاري مدیریتونو او حکومتولی لپاره د تخنیکي مساعدتونو او د ظرفیتونو پراختیا او د ښاروالیو له مشورتي بورډونو ملاتړ.
د افغانستان د ځمکو خپلواکه اداره	ښاري پروګرام	د ځمکو ثبتول او د امنیت رامنځته کول

سربېره پردې د ملګرو ملتونو هبیتات به د ملګرو ملتونو له اړوندو نورو ادارو سره دوام ورکړي:
- UNDP په ولایتونو کې د کاري ظرفیتونو په لوړوالی او د پالیسی او قانون جوړونې په برخه کې.
- UNHCR د کډوالو او بېځایه شویو د بېرته ځای پر ځاې کېدو په برخه کې.
- UNEP د چاپیریال ساتنې په مسایلو کې
- UNICEF اوبو ته د لاسرسي او د روغتیا ساتنې په برخه کې.
- UNESCO د لرغونو فرهنګي میراثونو د ساتنې په برخه کې
- UN-WOMEN د ښځو د حقونو او جنسي برابروالي (جنډر) په برخه کې.
- UNFPA د ځوانانو په برخه کې.

بشري ځواک او تشکیلاتي جوړښت

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د هبیتات څانګه ځان د هېواد لوېې جغرافیې ته د لاسرسي په یوې ځواب ورکوونکې اداري بدلوي. د پروګرام ټولیز مدیریت به د کابل له دفتره دوام لري. ساحوي دفترونه به د ملګرو ملتونو له سیمو سره تنظیم شي: غرب (د هرات ساحوي دفتر او فراه سیمه اییز دفتر)، شمال: (د مزار شریف ساحوي دفتر او د کندز سیمه اییز دفتر)، سوېل: (د کندهار ساحوي دفتر)، مرکزي سیمې: (د بامیان او نیلي سیمه اییز دفترونه) او په کاپیسا، پروان او پنجشیر ولایتونه چې په کې د ملي پیوستونو پروګرام جریان لري د مرکزي ساحې (د کابل مرکزي دفتر) سره به تنظیم شي. د ملګرو ملتونو هبیتات به په افغانستان کې پر بشري ځواک پانګونې ته دوام ورکړي. څه د پاسه ۸۰۰ افغانان چې د پروګرام د رئیس او معاون تر مشرۍ لاندې په هېواد کې کار کوي د پروګرام د پیلي کېدو او تطبیق مسوولان ګمارل شوي دي. د ملګرو ملتونو هبیتات په هېواد کې د عنعنوي پیاوړې رهبرۍ پروګرام پر مخ وړي، چې په کې به په شرایطو برابر مسلکي نارینه، ښځې او ځوانان د افغانانو له لوري مدیریت او رهبري شي. په دې پروګرام کې به نړیوال د ملاتړو سلاکارانو په ډول مرسته وکړي. د ملګرو ملتونو هبیتات ۳۰٪ بشري ځواک ښځې جوړوي او په پام کې ده چې دغه شمېره به د دغې ستراتیژیکې دورې (۲۰۱۹ م) تر پایه ۵۰ سلنې ته لوړه شي.

د سرچینو او مالي بسیج ستراتیژي

په افغانستان کې د ملګرو ملتونوهبیتات له ۲۰۰۲ زکال را په دېخوا پرخپلو پراختیایي فعالیتونو ۲۰۰ میلیونه ډالره لګولي چې، په دې وروستیو کلونو کې دغه لګښت هر کال په منځنۍ کچه ۳۵ میلیونه ډالره وو. د ملګرو ملتونو هبیتات د ملي یووالي د حکومت له غوښتنې سره سم او د دوه اړخیزې حساب ورکونې پر بنسټ ژمن دی چې خپلو پراختیایي مرستو ته دوام ورکړي، نو د ملګرو ملتونو هبیتات به د تېرې لسیزې په شان د نوي لید لوري او تګلارو په ازمویلو او د دولت د داخلي بودیجې له لوري د نویو او ابتکاري پروګرامونو پراختیا ته لکه (د ښاري امنیت او مصونیت پروګرام جوړونې او د ښاري ځوانانو پروګرام جوړونې) ته ادامه ورکړي. د ملګرو ملتونو هبیتات هغو ښاري برنامو ته به دوام ورکوي، چې درې کاله پخوا یې په خپله د سیمې په ۳۰ سلنې ونډې پیل کړی و.

د ملګرو ملتونو د بشر میشته کیدنی اداره (هبیتات) افغانستان سیمه اییز او ولایتی دفترونه

ختیځه سیمه
(غزنی، خوست، کنر، لغمان، ننګرهار، نورستان، پکتیا، پکتیکا)
مرکزی دفتر په جلال آباد
پروګرامونه: NSP, LIVE-UP, CLUIP, AUPP, MGSP

مرکزی سیمه
(بامیان او دایکندی)
مرکزی دفتر په بامیان
دفتر په نیلی کی (AUPP and MGSP)
پروګرامونه: NSP, MGSP, AUPP

شمالی سیمه
(بدخشان، بغلان، بلخ، فاریاب، جوزجان، کندوز، سمنګان، سرپل، تخار)
مرکزی دفتر په مزار
دفتر په کندز کی (AUPP)
پروګرامونه: NSP, CLUIP, MGSP, AUPP

لویدیځه سیمه
(بادغیس، فراه، غور، هرات)
مرکزی دفتر په مزار کی
دفتر په فراه کی (NSP, LIVE-UP, CLUIP, MGSP, AUPP)

سویلی سیمه
(هلمند، کندهار، نیمروز، ارزګان، زابل)
مرکزی دفتر په کندهار کی
دفتر در کندوز AUPP, MGSP, LIVE-UP
پروګرامونه: NSP, CLUIP, AUPP

کابل + مرکزی سیمه
(کاپیسا، لوګر، پنجشیر، پروان، وردګ)
دفتر په چاریکار، محمود راقی او بازارک کی
پروګرامونه: NSP, FoAC, MGSP, AUPP

د ملګرو ملتونو هبیتات ارزښتونه

د ملګرو ملتونو هبیتات د ملګرو ملتونو د اصلي ارزښتونو له ډلې څخه چې سموالی، حرفوي کار او نوښت ته احترام دی، په خپل ځان کې لري، خو په افغانستان کې سربېره پر دغو ارزښتونو هغه ارزښتونه چې د هېواد داخلي ټیم را منځته کړي دا دي:

- بې پرېتوب: زموږ د کارموخه د افغانستان له ټولو خلکو سره مرسته ده.
- سراسري والی: زموږ کار د خلکو د استازو او وزیرانو په ګډون له ټولو اړوندو کسانو سره د سلا مشورې پر بنسټ دی؛ نو موږ باید متوجه او خلکو ته په لاس رسي کې ووسو.
- حساب ورکونه: موږ د ټولو هغو کسانو پر وړاندې ځواب ویونکي یو چې هغوی ته مرستې برابرو.
- اغېزمنتیا: زموږ موخه له شته منابعو څخه پوره ګټه اخیستنه ده.
- پایښت: زموږ موخه دا ده، تر څو افغانان په خپله خپل هېواد مدیریت کړي او په پراختیایي چارو خپل لګښتونه پرې کړي.

د ګواښونو مدیریت

په افغانستتان کې د پراختیایي کارونو مدیریت له ځان سره ګواښونه لري. دغه ګواښونه ډېری د افغان او نړیوالو کارکونو پر وړاندې په هغو سیمو کې دي چې هلته امنیتي ګواښونه مخ په ډېرېدو دي. په داسې حال کې چې ویل کېدل په افغانستان کې به له ۲۰۱۵ زکال وروسته کله چې نړیوال ځواکونه له افغانستان څخه وځي نو نا امني به پراخه شي. د ملګرو ملتونو هبیتات کارکوونکي د اوړند امنیتي مسوول تر هدایت لاندې د UNDSS قانون تابع دي. نا امني د ملګرو ملتونو هبیتات فعالیت ته منفي عملیاتي او تشکیلاتي پایله لري. زموږ کارکوونکو او همکارانو او همدا راز د افغانستان د دولتي چارواکو او یا د سیمې خلکو ته د لاسرسی او جوړجاړي محدودیت د پروژو پر پلي کېدو په ځانګړي توګه په هغو سیمو کې چې له ساحوي فعالیتونو څارنې او د شمېرو را ټولو ته اړتیا وي اغېز لري. موږ پر خپلو معیارونوله کومې معاملې پرته افغان منځګړي ښکېلو تر څو لاسرسی او جوړجاړی دوام وکړي. هڅه به وشي له سیاسي ستونزو سره سره چې ښایي له ملکي مامورینو سره وي، له همکارانو سره په ځانګړي توګه د پالیسیو او اصلاحاتو په برخه کې جوړجاړی دوام وکړي.

د څارنې او ارزونې چوکاټ (چهارچوب)

د ملګرو ملتونو هبیتات د اغېزمنتیا لپاره په ټول هېواد کې له ښاري پراختیاوو او نمونو څخه څارنه اړینه ده.
د افغانستان د ښارونو د څار اساسي پلاټ فورم ددې څار لپاره شاید تر ګردو غوره وي، په دې کې به مختلف کسان او ونډوال دخیل وي او د فعالیت لپاره به سرچینه رامنځته کوي، پلان به جوړوي او د ظرفیتونو د لوړولو په برخه کې به کار کوي.
د افغانستان د ښارونو څار په برخه کې به له نظارتي موجود سیستم څخه کار اخلي، چې په دې کې به د احصایې پروګرام په ګډون(له غړو هېوادونو او ښارونو څخه شمېرې راټولوي)، د ښاري شاخص پروګرام (چې په منظم ډول به له ۲۰۰ ښارونو څخه شاخصونه راټولوي)، هغه پروګرام چې د غوره طریقې په مټ یې د نړۍ له ګوټ ګوټ څخه ۶۰۰ ښاري قضیې توحید کړې، استفاده وشي. سربېره پر دې، د انکشافي اهدافو په برخه کې پرمختګ او د عمده شاخصونو له لارې د دایمي موخو پرمختګ: ۱. د وګړو د سلنې لاس رسی حفظ الصحې ته. ۲. د خلکو د سلنې لاس رسی پاکو اوبو ته. ۳. د خلکو د سلنې د خوندي ژوند تعقیب.

اختصارات

ADB	د اسیا پراختیایي بانک
ANDMA	د افغانستان د پېښو سره د مبارزې عالي اداره
ANDS	د افغانستان د ملي پرمختګ ستراتیژي
ARAZI	د افغانستان د ځمکو خپلواکه اداره
AREU	دافغانستان د څېړنې او ارزونې اداره
ARTF	د افغانستان د بیا رغونې مالي وجه
ASGP	په افغانستان کې د ولایتي حکومتدارۍ پروګرام
AUPP	د افغانستان د ښاري سولې پروګرام
AUWSSC	د افغانستان د اوبو رسونې او کانالیزاسیون لوی شرکت
CAP	ځايي عملیاتي پلان
CBMSP	د سیمې د خلکو په ګډون د ښاري ملاتړ پروګرام
CDC	د کلیو پراختیایي شورا
CLUIP	د سیمې د خلکو په مشرۍ د ښاري زیربنا پروګرام
CSO	د احصايې مرکزي اداره
DMM	د ښاروالیو چارو معینیت
EU	اروپایي ټولنه
EoJ	د جاپان سفارت
GA	د ناحیې شورا
GoIRA	د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
IDLG	دسیمه ایيز ارګانونو خپلواکه اداره
IDP	کورني بېځایه شوي
JICA	د جاپان د نړیوالې همکارۍ اداره
KCI	د کابل ښار نوښت
KM	د کابل ښاروالي
KMAUD	د کابل پلازمنې ساحوي ښاري ماسترپلان
KSP	د کابل د پیوستون پروګرام
LIVE-UP	د افغانستان د زیانمنو او محرومو خلکو یو ځای کېدل
MAB	د ښاروالۍ مشورتي بورډ
MDG	اهداف انکشافی هزاره
MGSP	له ښاري حکومتولۍ نه د ملاتړ اداره
MoE	دپوهنې وزارت
MoF	د مالیې وزارت
MoI	د کورنیو چارو وزارت
MoICY	د اطلاعاتو،فرهنګ او ځوانانو وزارت
MoLSAMD	د کار، ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
MoRR	د کډوالو او بیرته راستنیدونکو چارو وزارت
MoWA	د ښځو چارو وزارت
MUDA	د ښاري پراختیا وزارت
MP	د پارلمان غړي
MRRD	د کلیو د بیارغونې او پراختیا وزارت
NEPA	د چاپیریال ساتنې ملي اداره
NSP	د ملي پیوستون پروګرام
RAMP-UP	د ښاري وګړو لپاره د افغانستان د سیمه ایزو ښاروالیو پروګرام
SDC	د پراختیا او همکارۍ لپاره د سویس اداره
SMCD	د ښاروالۍ او د ټولنې د خلکو د پیاوړتیا اداره (لشکرګاه)
SoAC	د افغانستان د ښاري وضعیت پروګرام ۲۰۱۵/۲۰۱۵
UNHCR	د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنرۍ
UNICEF	د ماشومانو لپاره د ملګرو ملتونو د ملاتړ صندوق
UNDP	د ملګرو ملتونو پراختیایي پروګرام
UN-Habitat	د ملګرو ملتونو د بشر د میشته کیدنی اداره (هبیتات)
U-NPP	د ښاري لومړیتوبونو ملي پروګرام
USAID	د متحده ایالاتو د نړیوالې پراختیا اداره
USP	د ښاري پیوستون پروګرام
USS	د متحده ایالاتو جیولوژیکي سروې
WB	نړیوال بانک

مأخذونه

AKTC, 2011. Kabul Urbanisation and Development Challenges: a Synthesis Report, Kabul
Beall, J & Esser, D., 2005. Shaping urban futures: Challenges to governing and managing Afghan Cities, AREU, Kabul
Beall, J. & Schutte, S., 2006. Urban livelihoods in Afghanistan, AREU, Kabul
Bertaud, A. 2005. Kabul urban development: current city structure, spatial issues, recommendations on urban planning, World Bank
Boex, J., Buencamino, G., Kimble, D., 2011. Assessment of Afghanistan's Municipal Governance Framework, Chemonics/IDG Working Paper
Coats, K., 2009. Role of Citizen Involvement in Afghanistan's Municipal Governance Reform, Johns Hopkins/SAIS
DfID/UN-Habitat, June 2013. Improving Local Governance: Report on the sustainability of the Strengthening Municipal and Community Development Project in Lashkargah, Helmand
Esser, D., 2009. Who governs Kabul? Explaining urban politics in a post-war capital, LSE, London
Gebremedhin, Y., 2005. Preliminary assessment of informal settlements in Kabul, LTERA, Kabul
Giovacchini, T., 2011. Governance and Representation in the Afghan Urban Transition, AREU, Kabul
Government of Afghanistan/UNDP, 2007. Afghanistan Human Development Report 2007, Kabul
Government of Afghanistan, ANDS/MUDA, 2007. Urban Sector Strategy
Government of Afghanistan, MUDA, 2007. Research on Housing Situation, Kabul
Government of Afghanistan, MAIL, 1385/2007. Draft Land Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Central Statistics Office, 2008. National Risk and Vulnerability Assessment, Kabul
Government of Afghanistan, IDLG, 2010.Sub-National Governance Policy, Kabul
Government of Afghanistan, Ministry of Economy, 2010. Poverty Status in Afghanistan, Kabul
Government of Afghanistan, JICA/KM/MUDA/DCDA, May 2011. Kabul City Current Status Report for Urban Development; Promotion of Metropolitan Area Development: Capacity Development Project, Kabul
Government of Afghanistan, 2011. Transition Strategy for Urban Development, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, 2012. National Priority Programme for Local Governance, Kabul
Government of Afghanistan IDLG, June 2012. Urban Management Support Programme Document, Kabul
Government of Afghanistan IDLG and MRRD, May 2014. Policy for Improving Governance and Development in Districts and Villages, Kabul
Government of Afghanistan, MUDA 2012. National Priority Programme 4: Urban Planning Technical Assistance Facility, Kabul
Government of Afghanistan, 2015, The State of Afghan Cities 2015. GoIRA: Kabul
LaGeS (Florence)/University of Herat, 2013.Herat Strategic Master Plan
Palau, R., 2013. Rapid Urbanization and Displacement: The case of Kabul City, CMFC, Kabul
LARA/USAID, March 2013.Land Reform in Afghanistan; Jalalabad City Profile, Kabul
UNDP, 2012. Draft Strategy Paper; Sustainable Urbanization and Poverty Reduction in Asia Pacific
UN-Habitat, 2012. Achieving Development and Security: GDSP: the case of Kandahar, Kabul
UN-Habitat, 2012. Urban Solidarity: Institutionalizing the People's Process, Kabul
UN-Habitat, 2012. Kabul Solidarity Programme: Community Mobilization and Engagement, Kabul
UN-Habitat (internal document), May 2013.Urban/Municipal Development background, Kabul
UN-Habitat (internal document), April 2013.Going forward while looking back: Strategic Inputs to NSP Future, Kabul
UN-Habitat (internal document), August 2013.Retreat Report, Kabul
UN-Habitat, 2013. Urbanization as a Driver for Sustainable Development, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Sustainable Urbanization: A New Vision, Urban Visions 1, Nairobi
UN-Habitat, 2013. Time to Think Urban, Nairobi
UN-Habitat (internal document), September 2013.Expected Results of the Strategic Plan, Nairobi
UNHCRC, March 2012. Human Rights Dimension to Poverty in Afghanistan, Kabul
Wiley, L., 2003. Land Rights in Crisis; restoring tenure security in Afghanistan, AREU, Kabul
World Bank, April 2013. Afghanistan Economic Update
World Bank, March 2013. Country Update: Afghanistan
World Bank, 2012. Afghanistan in Transition: Looking beyond 2014